

Återrapportering av byggnadsnämndens beslut om internkontrollplan 2025

Förslag till beslut i nämnden för Miljö & Hälsoskydd

Nämnden för Miljö & Hälsoskydd noterar informationen till protokollet.

Sammanfattning av ärendet

Byggnadsnämnden beslutade 2024-11-14 § 243 att godkänna intern kontrollplan för 2025.

Enligt kommunens process för intern styrning och kontroll ska nämnderna varje år anta en intern kontrollplan för kommande år. Planen ska bygga på riskanalys (riskidentifiering, riskvärdering och riskhantering). Riskanalysen ska avse hela nämndens verksamhetsområde samt några centralt förutbestämda områden inom HR, ekonomi och administration/information/IT.

Eftersom Byggnadsnämnden sedan 2020-01-01 ansvarar för ekonomi och budget för Bygg- och miljöförvaltningen ingår nämnden för Miljö & Hälsoskydds riskanalys i intern kontrollplan 2025 för Byggnadsnämnden.

Denna plan och resultatet av granskningen ska följas upp och återrapporteras till nämnderna och kommunstyrelsen samtidigt som årsredovisningen 2025, vilket görs i februari 2026.

Beslutsunderlag

Bygg- och miljöförvaltningens tjänsteskrivelse, 2024-11-21

Byggnadsnämnden, 2024-11-14 § 243

Intern kontrollplan 2025, rapport, 2024-09-27

Katarina Öryd
Förvaltningschef

Christina Nordberg
Controller förvaltning

Datum
2024-11-14

§ 243

Dnr 2024-00289

Intern kontrollplan 2025

Beslut

Byggnadsnämnden godkänner intern kontrollplan 2025.

Sammanfattning av ärendet

Enligt kommunens process för intern styrning och kontroll ska nämnderna varje år anta en intern kontrollplan för kommande år. Planen ska bygga på riskanalys (riskidentifiering, riskvärdering och riskhantering). Riskanalysen ska avse hela nämndens verksamhetsområde samt några centralt förutbestämda områden inom HR, ekonomi och administration/information/IT.

Eftersom Byggnadsnämnden sedan 2020-01-01 ansvarar för ekonomi och budget för Bygg- och miljöförvaltningen ingår nämnden för Miljö & Hälsoskydds riskanalys i intern kontrollplan 2025 för Byggnadsnämnden.

Denna plan och resultatet av granskningen ska följas upp och återrapporteras till nämnderna och kommunstyrelsen samtidigt som årsredovisningen 2025, vilket görs i februari 2026.

Beslutsunderlag

Byggnadsnämndens arbetsutskott 2024-10-31, § 302

Bygg- och miljöförvaltningens tjänsteskrivelse, 2024-10-09

Intern kontrollplan 2025

Nämnden för Miljö & Hälsoskydd 2024-10-09 § 126

Nämnden för Miljö & Hälsoskydds yttrande till byggnadsnämnden avseende beslut om intern kontrollplan 2025, 2024-09-26

Beslutsgång

Ordförande Thure Sandén (M) konstaterar att det finns ett förslag till beslut, det vill säga arbetsutskottets förslag.

Ordföranden (M) prövar förslaget och finner att byggnadsnämnden bifaller det.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Nämnden för Miljö & Hälsoskydd

Kungsbacka

Intern kontrollplan 2025

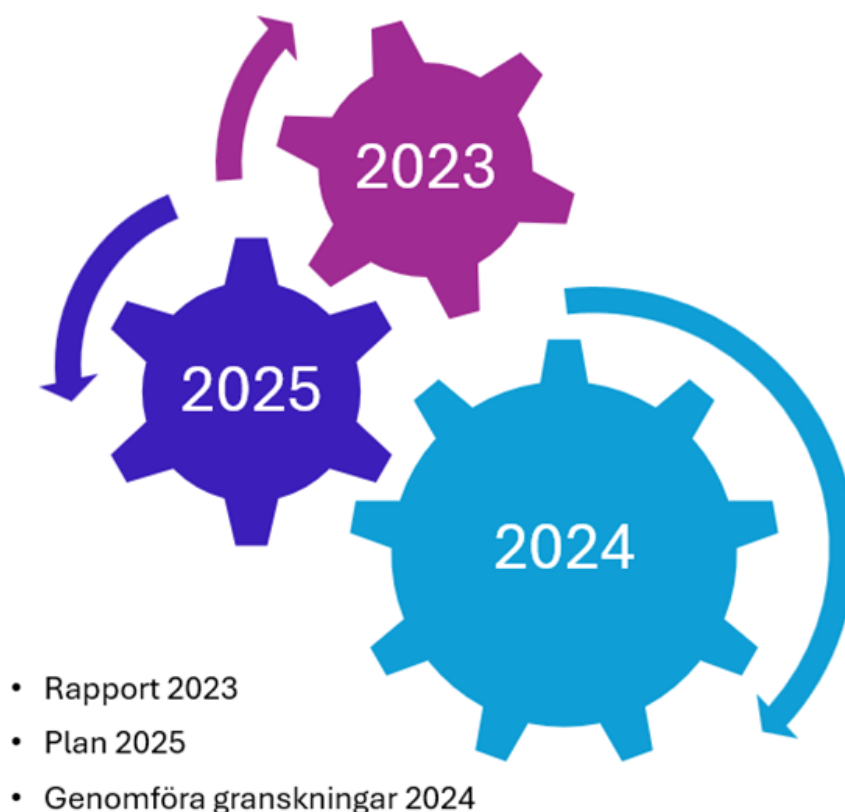
Byggnadsnämnden

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
1.1 Nämndens arbete med intern kontroll.....	4
2 Sammanfattning	6
3 Omvärldsanalys.....	7
3.1 Lagstiftning, regler och nationell samverkan.....	7
3.2 Säkerhet, otillåten påverkan och välfärdsbrottslighet	7
3.3 Nationell målbild om en digital obruten samhällsbyggnadsprocess.....	8
3.4 Hållbarhet	8
3.5 Välfärdsutmaning och behov av nya arbetssätt.....	8
3.6 Konjunktur och befolkning.....	8
4 Arbetet med intern kontroll 2025.....	10
5 Riskanalys 2025.....	11
5.1 Risker - Till plan	11
5.2 Risker - Ej till plan	12
6 Planerade granskningar 2025.....	20
6.1 Planerade granskningar.....	20
6.2 Uppföljning av granskning och åtgärder	20
6.3 Granskning av privata utförare 2025	20
6.4 Granskning av avtalssamverkan 2025.....	20
6.5 Annan granskning	21
7 Övrig uppföljning inom ramen för intern kontroll	22

1 Inledning

I Kungsbacka kommun arbetar vi med intern kontroll i en årlig process som utgår från riskanalys för den verksamhet som nämnderna ansvarar för. För varje kommande år antas en internkontrollplan och i slutet av varje år sammanfattas årets arbete med intern kontroll i en rapport. Nämndernas rapporter (men inte planer) sammanställs i en kommunrapport som går till kommunfullmäktige.

Figur 1: Figur som visar ett samband mellan föregående, innevarande och kommande år.

Att kommunerna ska ha "en tillräcklig intern kontroll" styrs av kommunallagen. Enligt reglementet har nämnderna ansvaret för den interna kontroll inom sitt verksamhetsområde.

Intern kontroll är en del av våra ekonomistyrprinciper som årligen beslutas i Kommunbudgeten.

Intern kontroll handlar om att ha ordning och reda, veta att det som ska göras blir gjort och att det sker på ett bra och säkert sätt. Sveriges kommuner och regioner (SKR) beskriver arbetet med intern kontroll som en sammantagen process med fyra byggstenar:

En robust organisation. Omfattar organisationsstruktur, reglementen, rutiner, verksamhetssystem, kvalitetskontroller, avtal, information, kommunikation, arbetsplatskultur etc.

Riskanalys som riktar arbetet. Ett reflekterande och framåtsyftande förhållningssätt. Omvärldsanalys och faktainsamling inom och utom den egna organisationen.

Planerade åtgärder och kontroller. Utgår från riskanalysen och prioriterar och planerar uppföljande kontroller.

Uppföljning. Den interna kontrollen behöver följas upp och analyseras. Resultatet återkopplas till ansvarig

nämnd. Internkontrollen kan förenklat sägas hjälpa till att ha ”koll på kollen”.

Varje nämnd tar utifrån sitt uppdrag fram sin egen riskanalys och intern kontrollplan. I kommunstyrelsens riskanalys och plan för intern kontroll ingår ett antal gemensamma kommunövergripande risker med tillhörande granskningar som också återkommer i nämndernas planer.

Intern kontrollplanens granskningar kan ha olika form och metod. Ofta liknar det revision med stickprovsgranskningar av till exempel beslutsunderlag och attester, myndighetsbeslut, nämndsrapporteringar. Andra gånger kan det vara en inventering och nulägesbeskrivning av ett nytt granskningsområde eller uppföljning av pågående utvecklingsarbete.

Även om vårt valda arbetssätt vilar på en årscykel ska varje nämnd säkerställa att riskhantering sker kontinuerligt inom väsentliga verksamhetsområden, processer och projekt samt alltid vid större förändringar i verksamheten. Det innebär att planer kan behöva uppdateras under innevarande år. Väsentliga förändringar jämfört med den av nämnden beslutade planen ska rapporteras i internkontrollrapporten för året.

1.1 Nämndens arbete med intern kontroll

Nämndens arbete med intern kontroll följer den kommunövergripande mall och tidsplan som tagits fram centralt i kommunen. Denna modell har arbetats fram för att uppnå ett likartat och kommunövergripande arbetssätt när det gäller intern kontroll. Dokumentationen görs i det kommungemensamma systemet Stratsys.

Byggnadsnämnden fastställer en intern kontrollplan för det kommande verksamhetsåret senast i november varje år. Den interna kontrollplanen gäller alla Bygg- och miljöförvaltningens verksamheter. Avstämningar med nämnden för Miljö & Hälsoskydd görs inför beslut för att säkerställa att den interna kontrollen omfattar båda nämndernas verksamhetsområden.

Uppföljning av arbetet med intern kontroll sker genom att en intern kontrollrapport över det gångna året tas fram och beslutas i Byggnadsnämnden. Beslut om den interna kontrollrapporten tas samtidigt som årsredovisningen i februari varje år. Efter beslut i Byggnadsnämnden återredovisas rapport och beslut i nämnden för Miljö & Hälsoskydd.

Basen i arbetet med intern kontroll är en verksamhetsövergripande riskanalys som görs och följs upp varje år i varje nämnd. Samtliga nämnder tilldelas ett antal kommungemensamma risker som alla ska granska inom områdena personal, ekonomi samt informationssäkerhet och administration. Men några av de kommunövergripande risker som identifierats är valbara för nämnderna beroende på nämndens verksamhet.

Nämnderna lägger sedan vid behov till risker som är specifika för nämndens verksamhet. Grunden för den verksamhetsspecifika riskinventering och riskanalysen i denna internkontrollplan är de båda nämndernas grunduppdrag utifrån respektive nämnds reglemente. Men även kända riskområden som till exempel risk för mutor och jäv samt omvärldsbevakning i form av information om vad som hänt i andra kommuner är viktiga områden att ta med i arbetet.

Dessa risker identifieras och analyseras efter sannolikhet och konsekvens. Nämnderna väljer sedan vilka risker som ska tas till den interna kontrollplanen. För respektive risk definieras befintliga kontrollmoment i verksamheten och vilka granskningsaktiviteter som planeras för att kontrollera att en rimlig grad av säkerhet uppnås. De risker som inte tas till plan för granskning ligger med i en "bruttolista" för att tydliggöra de risker som har identifierats, men som nämnden kan acceptera eller som omhändertas på annat sätt eller i en annan process.

Den interna kontrollen svarar på frågan om de rutiner och kontroller vi har idag är tillräckliga, eller om det behövs förbättringar. Sammanlagt utgör alla dessa risker, kommungemensamma och nämndspecifika, samt planen för hur riskerna ska granskas, nämndens internkontrollplan.

Jämfört med 2024 är det endast små förändringar i internkontrollplanen för 2025. inom personalområdet breddas risken "*brister vid referenstagning*" till "*efterlevnad av rekryteringsprocessen*". Risken "*bristande*

följsamhet till inköpsprocessen..." återkommer medan "risk för korruption" och "förvaltningarna arbete med att utveckla krisledningsorganisationen i egen verksamhet" ligger kvar från 2024.

I planen inför 2024 minskades antalet risker för granskning, både kommungemensamma och verksamhets specifika. Minskningen berodde för det första på att merparten av tidigare risker har varit med ett antal år och granskats med goda resultat. För det andra var det en effekt av ett delvis ändrat fokus och rekommendationer från kommunledningen. Under de senaste åren har vi granskat ett ganska stort antal risker med fokus på regelefterlevnad. Men att granska regelefterlevnad är bara ett sätt att granska. Vi uppmanas nu istället att styra om fokus till förebyggande utbildning och information. Det är mest effektivt att göra rätt från början. Men det är viktigt att poängtera att det inte innebär att riskerna har försvunnit när de inte tas till plan. Riskerna finns med i "bruttolistan" det vill säga "Risker - Ej till plan" med en motivering till varför de inte tas till plan.

2 Sammanfattning

Nämndens internkontrollplan för 2025 innehåller sammantaget fyra risker som prioriterats för granskning. De risker som tas till plan är endast kommungemensamma risker som är obligatoriska för alla nämnder. Jämfört med 2024 har antalet risker till plan ökat från tre till fyra.

De risker som tas till plan 2025 är alla fyra kommungemensamma obligatoriska risker. Risken "**Efterlevnad till rekryteringsprocessen**" ersätter "**Brister vid referenstagning**". Riskerna "**Förvaltningarnas arbete med att utveckla krisledningsorganisationen i egen verksamhet**" och "**Risk för korrruption**" ligger kvar till 2025. Risken "**Bristande följsamhet till inköpsprocessen; direktupphandling, respektive avtalsuppföljning**" är ny inför 2025, men fanns med i planen för 2023.

För samtliga risker som tas med i internkontrollplanen har en person tilldelats ansvar för att granskningen utförs enligt den plan som tagits fram. Beroende på risken kan det vara till exempel förvaltningens jurist eller HR-specialist som ansvarar för genomförandet av granskningen.

Uppföljning och avstämning av granskningarna sker kontinuerligt i första hand med förvaltningens verksamhetschefer och de personer som ansvarar för granskningar. Resultatet av granskningarna följs upp och de eventuella fel och brister som identifieras tas om hand. Erfarenheterna från granskningarna används för att utveckla och förbättra förvaltningens arbetsprocesser. Rapportering sker också löpande till förvaltningens ledningsgrupp.

3 Omvärldsanalys

3.1 Lagstiftning, regler och nationell samverkan

Inom de båda nämndernas uppdrag finns ett stort antal lagar, regler och förordningar som styr förvaltningens arbete såsom Miljöbalken, Plan- och bygglagen, Alkohollagen, Livsmedelslagen med flera. Tillämpningen av dessa lagar är i hög grad komplex och resurskrävande och upplevs också som svårgenomtränglig av både invånare och företag. Samtidigt finns exempel på initiativ från regeringen om att underlätta myndighetsutövning genom regelförenkling, till exempel ”Uppdrag att förenkla regelverk i syfte att minska regelbördan för företag” som ska slutredovisas i mars 2026.

För bygglovsverksamheten inför Boverkets nya byggregler ”Möjligheternas byggregler” som börjar gälla 1 juli 2025 med en övergångsperiod på ett år. Detta ställer bland annat krav på anpassning av bedömningar och nya krav på kompetens hos våra handläggare. Regeringen har också gett Boverket i uppdrag att ta fram en nationell klassificeringsstruktur för alla ärendetyper enligt plan- och bygglagen, PBL. Boverket ska också utreda förutsättningar för ett nationellt system för hantering av dessa ärenden. Detta uppdrag ska slutredovisas i september 2025. En översyn av PBL pågår och regeringen väntas under 2025 gå vidare med de förslag som presenterades i den så kallade bygglovsutredningen. Ett av förslagen i utredningen är mildrade krav på lovplikt som uppskattas minska ärendemängden hos kommunala byggnadsnämnder med 15–30 procent.

Inom miljö- och hälsoskyddsverksamheten kommer illegal avfallshantering och växtnärläckage från jordbruk vara i fokus under 2025 utifrån den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken. I januari 2024 trädde nya bestämmelser om avfall i kraft som också berör livsmedelsverksamheter. Förvaltningen ser att frågor om avfall men också förorenade områden kommer att vara i fokus de närmaste åren. Vad gäller vattenförvaltning har kommunen genom införandet av EU:s vattendirektiv fått ett tydligare uppdrag att arbeta med att förbättra eller skydda vattenmiljön i våra sjöar, vattendrag, grundvatten och kustvatten.

3.2 Säkerhet, otillåten påverkan och välfärdsbrottslighet

Vi ser att säkerhet och framför allt informationssäkerhet är en växande utmaning i och med geopolitiska förändringar som inneburit ökad hotbild mot Sverige från till exempel Ryssland. Om kommunen brister i sina säkerhetsåtgärder kan det få stora konsekvenser. Till exempel kan stora delar av kommunens verksamhetssystem slås ut, vilket gör det mycket svårt att bedriva verksamheterna som planerat. Här behöver bygg- och miljöförvaltningen vara aktiv och bidra till kommunens gemensamma säkerhetsarbete.

Otillåten påverkan är ett samlingsbegrepp för handlingar som syftar till att påverka en tjänsteperson eller förtroendevald att agera på ett annat sätt än denne tänkt, till exempel fatta ett annat beslut inom ramen för myndighetsutövning eller välja att inte polisanmäla händelser. Det kan handla om trakasserier, hot, våld eller korruption. Otillåten påverkan kan innebära brottsliga handlingar men också handlingar som inte är brott i juridisk mening, vilket gör det svårt att komma åt denna typ av påverkan.

Otillåten påverkan är också en arbetsmiljöfråga. Arbetsmiljön en central del när det gäller att attrahera, behålla och utveckla medarbetare, eftersom arbetsmiljön ses som en framgångsfaktor och konkurrensmedel. Därför är det viktigt att ha ett hälsofrämjande perspektiv i våra processer och fortsätta arbeta med vår arbetsplatskultur och vara en attraktiv och säker arbetsplats.

Inom bygg- och miljöförvaltningen arbetar vi med att förebygga otillåten påverkan genom utvecklade kontroller i våra system och verksamhetsprocesser men också genom ökad kunskap, dialog och medvetenhet hos personalen. Inget tyder på att Kungsbacka är särskilt utsatt, men det finns heller inget som säger att vi är mindre utsatta än samhället i övrigt.

Begrepp som välfärdsbrottslighet, arbetslivskriminalitet och infiltration är också relevant för bygg- och miljöförvaltningen att förhålla sig till utöver otillåten påverkan. Bygglov och serveringstillstånd pekas ut

nationellt som särskilt utsatta verksamheter. Vi ser att vi behöver öka vår medvetenhet och våra kontroller av till exempel leverantörer och kunder i tillståndsprocesser som vi hanterar för att upptäcka och motverka brottslig verksamhet.

3.3 Nationell målbild om en digital obruten samhällsbyggnadsprocess

Ett stort antal nationella uppdrag och initiativ pågår för att skapa förutsättningar för ett helt digitalt informationsflöde kopplat till samhällsbyggnadsprocessen. Ett exempel är Lantmäteriets slutrapport ”Förslag till färdplan för att fortsätta digitalisera samhällsbyggnadsprocessen” som överlämnades till regeringen i april 2024. Rapporten föreslår åtgärder för att påskynda och maximera fördelarna med övergången till digitala processer. Lantmäteriet arbetar också med den nationella geodataplattformen (NGP) där målet är att ge åtkomst till nationellt standardiserad grunddata med fokus på samhällsbyggnadsprocessen.

Information ska göras digitalt tillgänglig och återanvändbar i interna handläggningsstöd och olika interna och externa e-tjänster. Lagstiftningen kräver att digitala kartor för markanvändning ska kunna tillgängliggöras och tillhandahållas strukturerat för vidare digital användning. Myndigheter ska också kunna utbyta digital information via en nationell informationsplattform och befintliga data och geodata ska tillgängliggöras som så kallad öppen data så långt det är möjligt.

3.4 Hållbarhet

Hållbarhetsfrågan genomsyrar de båda nämndernas myndighetsuppdrag och uttrycks tydligt i bland annat Miljöbalken och Plan- och bygglagen, som med något olika formuleringar beskriver att de finns för att främja en hållbar samhällsutveckling med jämlika och goda levnadsförhållanden och en hälsosam och god och långsiktigt hållbar miljö. Nämnderna har en viktig roll i Kungsbackas samhällsbyggnadsprocess och bidrar med kompetens och resurser för att Kungsbacka ska kunna växa hållbart.

3.5 Välfärdsutmaning och behov av nya arbetssätt

Den så kallade välfärdsutmaningen visar på ett allt större gap mellan möjlig finansiering och ökat behov av service. Effektivitet är nödvändig, men utöver besparing så handlar det också om att arbeta smartare för att kunna bibehålla kvalitet eller till och med förbättra den service som levereras till invånare och företag.

Att lyckas ställa om processer, arbetssätt och även tankemönster och vanor för att skapa en effektiv och flexibel organisation med kundfokus och en hållbar ekonomi över tid är en utmaning. Utmaningen handlar om att fokusera på innovativ verksamhetsutveckling och inte på teknik, samt att säkerställa tillräckliga resurser och rätt kompetens för att få driv i förändringsarbetet.

3.6 Konjunktur och befolkning

Under de senaste åren har vi sett stora svängningar i omvärlden och konjunkturen. Från pandemi, krig och vikande konjunktur med höjda räntor, hög inflation och ett generellt högt kostnadsläge är vi nu i en situation där de flesta bedömare spår ljusare tider. Riksbanken har beslutat om ett antal sänkningar av styrräntan som väntas fortsätta under 2024 och 2025. Men det är osäkert vilket det nya ”normalläget” kommer att bli.

Befolkningstillväxten i Sverige har minskat och det gäller även för Kungsbacka. Per 2024-07-31 har kommunen ökat med 91 invånare, vilket ligger klart under den beslutade befolkningsprognosen för året. En minskad befolkningstillväxt ger nya planeringsförutsättningar och hänger naturligtvis ihop med bostadsbyggandet.

Förvaltningens verksamhet är i många delar konjunkturkänslig. De senaste åren har det främst visat sig gälla geodata- och bygglovsverksamheten, men även livsmedel och serveringstillstånd påverkas i hög grad av

omvärldsläget. Större förändringar av ärendeinflödet sätter press på våra verksamheters förmåga till anpassning och flexibilitet.

4 Arbetet med intern kontroll 2025

Arbetet med riskinventering och riskanalys av verksamhets specifika risker inför 2025 har skett stegvis. En första avstämning gjordes med förvaltningens ledningsgrupp. En särskild riskinventering har genomförts med samtliga chefer och delar av stabsfunktionerna i förvaltningen när det gäller otillåten påverkan och välfärdsbrottslighet. Eftersom bygglov och serveringstillstånd nationellt lyfts fram som särskilt utsatta områden ser förvaltningen att vi behöver öka både kunskap och medvetenhet hos chefer och personal inom dessa områden.

En avstämning med nämnden för Miljö & Hälsoskydd genomfördes i oktober inför beslut i Byggnadsnämnden i november. Detta för att säkerställa att båda nämnderna är delaktiga i identifiering och analys av väsentliga risker i den egna verksamheten.

För samtliga risker som tas med i internkontrollplanen har en person tilldelats ansvar för att granskningen utförs enligt den plan som tagits fram. Beroende på risken kan det vara till exempel förvaltningens jurist eller HR-specialist som ansvarar för genomförandet av granskningen.

Uppföljning och avstämning av granskningarna sker kontinuerligt i första hand med förvaltningens verksamhetschefer och de personer som ansvarar för granskningar. Resultatet av granskningarna följs upp och de eventuella fel och brister som identifieras tas om hand. Erfarenheterna från granskningarna används för att utveckla och förbättra förvaltningens arbetsprocesser. Rapportering sker också löpande till förvaltningens ledningsgrupp.

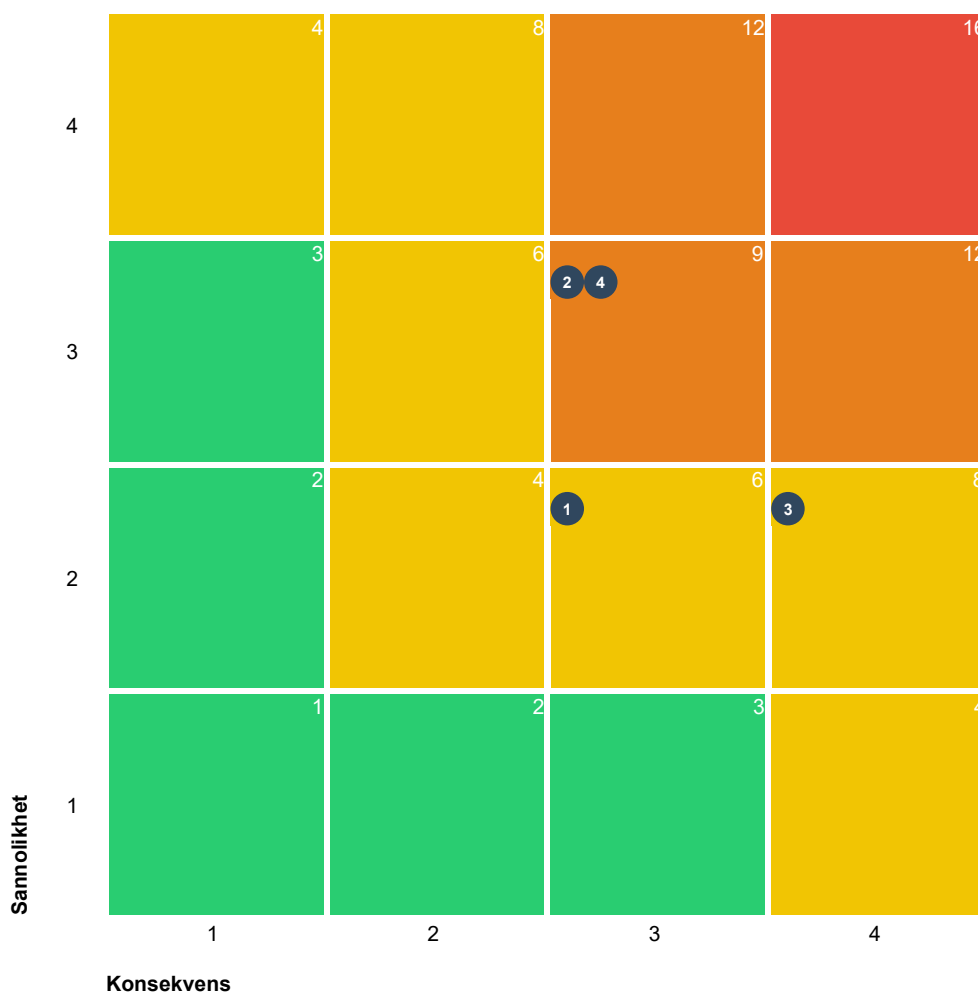
Kommunledningskontoret genomför regelbundet nätverksträffar med nyckelpersoner i förvaltningarna för att följa upp och stötta arbetet med intern kontroll och ge tillfälle att utbyta erfarenheter. Förvaltningen har en representant som deltar vid dessa nätverksträffar. Inga ytterligare utbildningsinsatser planeras ännu inför 2025.

5 Riskanalys 2025

Riskanalysen utgår från en inventering av samtliga risker som kopplar till mål, uppdrag, bestämmelser etcetera, men också risker för fusk, oegentligheter, korruption. Analysen mynnar ut i en bruttolista och en nettolista, det vill säga vilka risker som kan accepteras eller är omhändertagna på annat sätt och vilka risker som tas till plan för granskning och uppföljning. Såväl brutto- som nettolistan ska finnas med i internkontrollplanen. I enlighet med ekonomistyrprinciperna är det nämnden som ansvarar för att prioritera riskerna

5.1 Risker - Till plan

I matrisen visas riskerna i en löpnummerserie (svarta cirklar) och återfinns med beskrivning i tabellen nedan. Siffrorna 1-16 längst ner i varje ruta indikerar riskvärde = sannolikhet x konsekvens.

2 Hög 2 Medel Totalt: 4

	Sannolikhet	Konsekvens
Kritisk		
Hög		
Medel		
Låg		
4	Mycket vanligt - exempelvis 1 gång per vecka	Allvarlig/stor inverkan (så stor att den inte får inträffa)
3	Vanligt - exempelvis 1 gång per månad	Kännbar (uppfattas som besvärande för berörda intressenter och kommunen)
2	Mindre vanligt - exempelvis 1 gång per år	Lindrig (uppfattas som liten av berörda intressenter och kommunen)
1	Osannolik (risken är praktiskt taget obefintlig) - exempelvis 1 gång per 10 år	Försumbar (obetydlig för berörda intressenter och kommunen)

Kategorier	Risker	Sannolikhet	Konsekvens	Till plan
Personal 	1 Kommunövergripande risk: Efterlevnad till rekryteringsprocessen	2. Mindre vanligt	3. Kännbar (uppfattas som besvärande för berörda intressenter och kommunen)	Ja
Informationssäkerhet, administration, inköp... 	2 Kommunövergripande risk: Bristande följsamhet till inköpsprocessen; direktupphandling respektive avtalsuppföljning	3. Vanligt	3. Kännbar (uppfattas som besvärande för berörda intressenter och kommunen)	Ja
Verksamhet 	3 Kommunövergripande risk - Risk för korruption och välfärdsbrottslighet	2. Mindre vanligt	4. Allvarlig/stor inverkan (så stor att den inte får inträffa)	Ja
	4 Kommunövergripande risk: Förvaltningarnas arbete med att utveckla krisledningsorganisationen i egen verksamhet	3. Vanligt	3. Kännbar (uppfattas som besvärande för berörda intressenter och kommunen)	Ja

5.2 Risker - Ej till plan

Kategorier	Risker	Sannolikhet	Konsekvens	Anledning till att risk ej tas till plan
Personal 	Risk att förvaltningen saknar personal med rätt/tillräcklig kompetens	2. Mindre vanligt	3. Kännbar (uppfattas som besvärande för berörda intressenter och kommunen)	Risken hanteras inom ramen för verksamhetsplanering och kompetensförsörjning.
	Risk att introduktion av nya medarbetare inte fungerar som tänkt.	2. Mindre vanligt	3. Kännbar (uppfattas som besvärande för berörda intressenter och kommunen)	Det finns fungerande checklistor och rutiner, ingen prioriterad risk till 2025.

Kategorier	Risker	Sannolikhet	Konsekvens	Anledning till att risk ej tas till plan
	 Kommun-övergripande risk: Resurs- och kompetensbrist	2. Mindre vanligt	2. Lindrig (uppfattas som liten av berörda intressenter och kommunen)	Arbetsstidsdirektivet inte aktuell risk för Bygg & Miljö.
Ekonomi 	 Kommun-övergripande risk: Grundläggande redovisning kvalitetsbrister	3. Vanligt	2. Lindrig (uppfattas som liten av berörda intressenter och kommunen)	Omhändertas inom ramen för ordinarie verksamhet-suppföljning. Granskning av kontering görs löpande under året.
	 Kommun-övergripande risk: Resurser till innovation, digitalisering och omställning till nya arbetssätt för framtidens välfärd	2. Mindre vanligt	2. Lindrig (uppfattas som liten av berörda intressenter och kommunen)	Risken omhändertas inom ordinarie verksamhetsplanering och uppföljning.
	 Risk för fel vid hantering av kundfakturor	3. Vanligt	3. Kännbar (uppfattas som besvärande för berörda intressenter och kommunen)	Granskning av kommun-gemensam risk "Debiteringsrutiner" har genomförts under 2022-2023 med goda resultat. Inte prioriterat för granskning 2025.
Informationssäkerhet, administration, inköp... 	 Risk att delegationsordning inte följs	2. Mindre vanligt	3. Kännbar (uppfattas som besvärande för berörda intressenter och kommunen)	Denna risk har funnits med sedan 2021 som förvaltnings-specifik risk 2022 och som kommun-övergripande risk 2022-2023. Granskningarna av stickprov som gjorts har inte visat på några allvarliga avvikelser. Det finns fungerande rutiner i verksamheterna. Inte prioriterat för granskning 2025.

Kategorier	Risker	Sannolikhet	Konsekvens	Anledning till att risk ej tas till plan
	Risk att diarieföring inte sker korrekt	2. Mindre vanligt	3. Kännbar (uppfattas som besvärande för berörda intressenter och kommunen)	Utbildningsinsatser har genomförts. Inte prioriterat för granskning 2025.
	Risk att säkerhetsklassat material avseende GIS/Kartan lämnas ut eller på annat sätt kommer i obehöriga händer.	2. Mindre vanligt	4. Allvarlig/stor inverkan (så stor att den inte får inträffa)	Denna risk hanteras inom ramen för ordinarie informations-säkerhetsarbete på förvaltningen. Inte prioriterat för granskning i intern kontroll 2025.
	Risk för oplanerade driftstopp eller krasch av verksamhets-system	2. Mindre vanligt	4. Allvarlig/stor inverkan (så stor att den inte får inträffa)	Denna risk hanteras inom ramen för förvaltningens ordinarie säkerhetsarbete. Inte prioriterat för granskning i intern kontroll 2025.
	Risk för intrång, obehörig åtkomst eller avslöjad sekretess på grund av stöld och/eller oaktsamhet.	2. Mindre vanligt	3. Kännbar (uppfattas som besvärande för berörda intressenter och kommunen)	Denna risk tas omhand inom ramen för ordinarie informations-säkerhetsarbete. Det finns rutiner för hantering av lösenord och aktuella rutiner för hantering av känsliga personuppgifter, dessa ska inte lagras i verksamhets-system. Kommun-övergripande webbaserade säkerhetsutbildningar har genomförts av alla personal. Inte prioriterat för granskning 2025.

Kategorier	Risker	Sannolikhet	Konsekvens	Anledning till att risk ej tas till plan
	<p>Felaktig hantering i enskilda ärenden på grund av förfalskade dokument eller bluffsamtal</p>	2. Mindre vanligt	3. Kännbar (uppfattas som besvärande för berörda intressenter och kommunen)	hanteras inom ramen för risken om välfärdsbrottslighet och korruption.
	<p>Utlämnande av handlingar sker inte enligt rutiner</p>	2. Mindre vanligt	3. Kännbar (uppfattas som besvärande för berörda intressenter och kommunen)	En omfattande utbildningsinsats har genomförts för registraturen under 2020-2022. Arbete pågår med nya arbetsätt där kunden själv kan hämta handlingar digitalt. Inte prioriterat för granskning 2025.
	<p>Hänvisning av mail och telefon görs inte vid frånvaro</p>	2. Mindre vanligt	2. Lindrig (uppfattas som liten av berörda intressenter och kommunen)	Ingår i "vardagsrutinerna". Påminnelser och information om rutiner publiceras på intranätet "Insidan" inför semestertider. Inte prioriterat för granskning 2025.
	<p>Kommun-övergripande risk: informations-säkerhet; skydd av information mot obehörig tillgång</p>	2. Mindre vanligt	3. Kännbar (uppfattas som besvärande för berörda intressenter och kommunen)	Omhändertas inom ramen för förvaltningens informations-säkerhetsarbete. Inte prioriterat för granskning 2025. Se verksamhetsriskerna "Risk för intrång, obehörig åtkomst eller avslöjad sekretess på grund av stöld och/eller oaktsamhet." och "Risk att säkerhetsklassat material avseende GIS/Kartan lämnas ut eller på annat sätt kommer i obehöriga händer.

Kategorier	Risker	Sannolikhet	Konsekvens	Anledning till att risk ej tas till plan
	Kommun-övergripande risk: It-säkerhet - Bristande driftmiljö hos leverantörer	2. Mindre vanligt	3. Kännbar (uppfattas som besvärande för berörda intressenter och kommunen)	Förvaltningens verksamhetssystem EDP Vision och ByggR driftas internt av digitalt center inte hos externa leverantörer. De risker som trots allt finns hanteras inom ramen för ordinarie IT-säkerhetsarbete. Inte prioriterat för granskning 2025.
Verksamhet 	Risk för okritisk tolkning av all digital information i kartsystemet avseende innehåll, aktualitet och noggrannhet.	2. Mindre vanligt	3. Kännbar (uppfattas som besvärande för berörda intressenter och kommunen)	Berörd nyanställd personal utbildas i kartans noggrannhet. Risken har tagit still plan i Byggnadsnämndens internkontrollplan i flera år, senast 2023. Tidigare granskningar visade inte på några avvikelser. Inte prioriterad till granskning 2025.
	Risk för felaktigheter i mätningssupdrag	2. Mindre vanligt	3. Kännbar (uppfattas som besvärande för berörda intressenter och kommunen)	Historiskt är det ovanligt med fel vid mätningssupdrag. Utbildning av personal och service(kalibrering) av instrument görs regelbundet. Inte prioriterat för granskning 2025.
	Risk för påtryckningar utifrån / otillbörlig påverkan på personal och beslutsfattare	3. Vanligt	3. Kännbar (uppfattas som besvärande för berörda intressenter och kommunen)	Snarlik kommunövergripande "Risk för korruption" tas till plan istället för denna verksamhets-specifika risk som funnits med länge.

Kategorier	Risker	Sannolikhet	Konsekvens	Anledning till att risk ej tas till plan
	<p>Risk att handläggningstid för bygglovsärenden inte hålls</p>	3. Vanligt	3. Kännbar (uppfattas som besvärande för berörda intressenter och kommunen)	<p>Antalet avgiftsreduktioner av bygglovsärenden har minskat jämfört med pandemiåren 2020-2022. Avgiftsreduktionerna kommer inte att kunna vara 0 st. handläggningstiderna för enskilda ärenden kan dra ut på tiden av olika skäl. Det finns rapporter i Power BI där verksamheten kan följa antalet reduktioner. Det är en prioriterad fråga att hålla korta handläggningstider. Mediantiden för bygglov under jan-aug 2024 är 2,9 veckor. Förhandsbesked 12,5 veckor. Inte prioriterat för granskning 2025. Hanteras inom ramen för ordinarie verksamhetsuppföljning</p>
	<p>Risk att myndighetsbeslut inte håller tillräcklig kvalitet</p>	2. Mindre vanligt	3. Kännbar (uppfattas som besvärande för berörda intressenter och kommunen)	<p>Verksamheterna har fungerande rutiner för att upprätthålla en god kvalitet på myndighetsbeslut. Stickprovsgranskning 2021–2023 visar inte någon allvarlig avvikelse. Inte prioriterat för granskning 2025.</p>

Kategorier	Risker	Sannolikhet	Konsekvens	Anledning till att risk ej tas till plan
	 Risk för bristande leverans av myndighetsuppdraget	3. Vanligt	3. Kännbar (uppfattas som besvärande för berörda intressenter och kommunen)	Det finns en process för beslut, uppföljning och revidering av tillsynsplaner (miljöbalktillsyn) och kontrollplan (livsmedel). Uppföljning görs kvartalsvis i nämnden för Miljö & Hälsoskydd. Verksamhetsstatistik för bygglov redovisas till nämnden av verksamhetschef regelbundet. Risken hanteras inom ordinarie verksamhetsuppföljning. Inte prioriterat för granskning 2025.
	 Förskottsbetalad tillsyn utförs inte	2. Mindre vanligt	3. Kännbar (uppfattas som besvärande för berörda intressenter och kommunen)	Livsmedelskontrollen övergår till 100% efterhandsdebitering från och med 1 januari 2024. Endast en mindre del av förskottsbetalning kvar enligt taxa för miljöbalktillsynen. Verksamheterna arbetar aktivt med frågan och prioriterar förskottsbetalad tillsyn. Hanteras inom ramen för ordinarie verksamhetsuppföljning. Inte prioriterat för granskning 2025.

Kategorier	Risker	Sannolikhet	Konsekvens	Anledning till att risk ej tas till plan
	■ Hantering av personuppgifter sker inte korrekt	3. Vanligt	2. Lindrig (uppfattas som liten av berörda intressenter och kommunen)	Förvaltningen har ett fungerande dataskyddsarbete där personuppgiftsincidenter rapporteras till nämnderna. Inte prioriterat för granskning 2025.
	■ Överklaganden hanteras inte korrekt	2. Mindre vanligt	3. Kännbar (uppfattas som besvärande för berörda intressenter och kommunen)	Förvaltningen har fungerande rutiner för att hantera överklaganden. Inte prioriterat för granskning 2025.
	■ Risk att fel i statistikrapporter leder till sämre eller felaktiga beslut	2. Mindre vanligt	3. Kännbar (uppfattas som besvärande för berörda intressenter och kommunen)	Rutiner finns och fungerar, inte prioriterat för granskning 2025. Hanteras inom ramen för ordinarie verksamhetsuppföljning.
	■ Risk att verksamhetsutveckling och innovation nedprioriteras på grund av bristande resurser	3. Vanligt	3. Kännbar (uppfattas som besvärande för berörda intressenter och kommunen)	Risken hanteras inom ramen för ordinarie budget och uppföljningsarbete. Inte prioriterat för granskning 2025.

6 Planerade granskningar 2025

6.1 Planerade granskningar

Inom **personalområdet** granskas en kommunövergripande risk, "*Efterlevnad till rekryteringsprocessen*".

Inom området **informationssäkerhet, administration, inköp** granskas en kommunövergripande risk. "*Bristande följsamhet till inköpsprocessen; direktupphandling respektive avtalsuppföljning*".

Inom kategorin **verksamhet** granskas två kommunövergripande risker; "*Risk för korruption*" och "*Förvaltningarna arbete med att utveckla krisledningsorganisationen i egen verksamhet*".

Självskattning för 2025 planeras att genomföras under våren 2025. Självskattningen genomförs i förvaltningens ledningsgrupp.

6.2 Uppföljning av granskning och åtgärder

För de kammungemensamma risker som ska granskas planerar kommunledningskontorets specialister hur granskningen ska utföras och motsvarande funktioner på nämndens förvaltning ansvarar för att granskningen utförs. För varje risk har en person tilldelats ansvaret för att arbetet blir utfört. Uppföljning av arbetet sker kontinuerligt med i första hand förvaltningens verksamhetschefer och rapportering görs till förvaltningens ledningsgrupp.

I de fall granskningen av existerande kontrollmoment i verksamheten visar på brister eller större avvikelser planeras åtgärder in och följs upp för att komma till rätta med bristerna. Övergripande dokumentation görs i verksamhetssystemet Stratsys. Dokumentation av enskilda granskningar görs i enlighet med de rutiner som fastställts i internkontrollplanen.

Rapportering till nämnderna görs i första hand inom ramen för den gemensamma kommunövergripande process som tagits fram. En uppföljningsrapport för den interna kontrollen för föregående år tas fram och beslutas i Byggnadsnämnden i februari varje år.

6.3 Granskning av privata utförare 2025

Detta avsnitt är inte aktuellt eftersom varken Byggnadsnämnden eller nämnden för Miljö & Hälsoskydd anlitar privata utförare i den mening som avses här.

En privat utförare är enligt kommunallagen en juridisk person eller enskild (utan kommunalt ägande) som "har hand om vården av en kommunal angelägenhet". Det är framförallt verksamheter som tydligt riktar sig till och rör medborgarna. Exempel är verksamhet som överlämnas till annan genom avtal efter offentlig upphandling (LOU), lagen om upphandling inom försörjningssektorerna (LUF) eller lagen om valfrihetssystem (LOV). Det kan också vara föreningsdrift av idrottsanläggningar eller partnerskap med civilsamhället.

6.4 Granskning av avtalssamverkan 2025

Detta avsnitt gäller avtalssamverkan enligt kommunallagens definition, 9 kap. 37 § i Kommunallag (2017:725). Genom avtalssamverkan kan en kommun eller en region överlåta utförandet av sina uppgifter till en annan kommun eller en annan region. Varken Byggnadsnämndens eller nämnden för Miljö & Hälsoskydd har någon avtalssamverkan där en annan part utför vår verksamhet.

Däremot har nämnden för Miljö & Hälsoskydd ingått en avtalssamverkan med Mölndals Stad. Avtalet innebär

att bygg- och miljöförvaltningen från och med den 1 juli 2023 börjar handlägga tillstånd och genomföra tillsyn när det gäller servering av alkohol samt försäljning av tobak och tobaksliknande produkter åt Mölndals stad. Rapportering av utförd verksamhet kommer att göras till Mölndals stad enligt avtalet.

6.5 Annan granskning

Byggnadsnämnden och nämnden för Miljö & Hälsoskydd är främst föremål för granskning av kommunrevisionen och dess upphandlade biträde, i nuläget revisionsföretaget EY. Kommunrevisionens plan för innevarande år antas omkring maj månad varje år. Löpande granskning, bokslutsgranskning och grundläggande granskning ligger som fasta punkter i revisionsplanen varje år.

Kommunens dataskyddsombud genomför årligen såväl regelbundna som behovsstyrda granskningar av efterlevnad av dataskyddsförordningen.

Tillsyn/granskning inom nämndernas verksamhetsområden kan också förekomma från till exempel Länsstyrelsen eller andra myndigheter. I nuläget, oktober 2024, känner vi inte till någon planerad granskning av våra tillsynsmyndigheter under 2025.

7 Övrig uppföljning inom ramen för intern kontroll

Inom ramen för intern kontroll följer vi också upp de olika arbetssätt vi har för att fånga upp fel, klagomål och synpunkter som en del av förvaltningens systematiska förbättringsarbete. Det gäller till exempel externa synpunkter och klagomål eller beröm som kommer in genom webbsidan eller Kungsbacka direkt och hanteras i Kommentarens arbetsflöde.

Annan händelse- och incidentrapportering som har egna processer för uppföljning är det systematiska arbetsmiljöarbetet och informationssäkerhetsarbetet.

I förekommande fall följs visseblåsning upp i den årliga internkontrollrapporten. Det är kommunstyrelsens förvaltning som ansvarar för kommunens visseblåsarfunktion. Visseblåsningar tas emot av en externt upphandlad aktör och utreds internt eller externt.

Slutligen ingår också en självskattning av arbetet med intern kontroll inom nämnd och förvaltning i den årliga internkontrollrapporten. Självskattningen görs årligen i förvaltningens ledningsgrupp.

Datum
2024-11-21Diarienummer
MH-2024-06412

Kungsbacka

Nämndbudget 2025 för nämnden för Miljö & Hälsoskydd

Förslag till beslut i nämnden för Miljö & Hälsoskydd

Nämnden för Miljö & Hälsoskydd godkänner nämndbudget 2025.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade 2024-06-13 att fastställa kommunövergripande mål som utgångspunkt för nämndens arbete. Enligt Kungsbacka kommuns styrmodell ska nämnder och styrelser i arbetet med nämndbudget fatta beslut om verksamhetsplan och ramfördelning.

För nämnden för Miljö & Hälsoskydd innebär kommunfullmäktiges beslut att slå samman Byggnadsförvaltningen och förvaltningen för Miljö- och Hälsoskydd till en förvaltning från och med 2020-01-01 att nämndbudgeten endast omfattar nämndens egna löpande kostnader. Det vill säga arvoden och övriga kostnader.

Kommunfullmäktiges beslut i december 2019 gav byggnadsnämnden ansvar för ekonomi och budget för den nya Bygg- och miljöförvaltningen. Byggnadsnämnden är anställningsmyndighet för all personal, utom förvaltningschef som anställs av kommunstyrelsen. Byggnadsnämnden har hand om personalfrågor inklusive arbetsmiljöfrågor för förvaltningens personal, med undantag av de frågor som anges särskilt i kommunstyrelsens reglemente. Nämnden för Miljö- och Hälsoskydds ansvar kvarstår enligt reglemente, med undantag för ovan.

Budget för bygg- och miljöförvaltningen, nedbrytning av kommunfullmäktiges mål samt personalavsnitt redovisas i Byggnadsnämndens nämndbudget. Enligt kommunens styrmodell ska nämnderna besluta om nämndbudget för kommande år senast 31/12 året före. Inför 2025 är byggnadsnämnden och nämnden för Miljö & Hälsoskydd fortsatt utsedda pilotnämnder i uppdraget att ta fram en ny styrmodell för Kungsbacka kommun (KS-2023-00672). Byggnadsnämndens antagande av nämndbudget kommer därför inte lyftas för beslut enligt normal tidplan. Innan beslut om nämndbudget tas i Byggnadsnämnden kommer nämnden för Miljö & Hälsoskydd ha möjlighet att yttra sig, enligt beslutad samverkansprocess.

Beslutsunderlag

Bygg- och miljöförvaltningens tjänsteskrivelse, 2024-11-21

Bygg- och miljöförvaltningen

Christina Nordberg

Controller Förvaltning

1 (2)

Kungsbacka kommun
434 81 Kungsbacka

Besöksadress
Stadshuset, Storgatan 37
Telefon 0300-83 40 00

www.kungsbacka.se

Nämndbudget 2025, nämnden för Miljö & Hälsoskydd, 2024-11-21

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

Katarina Öryd
Förvaltningschef

Christina Nordberg
Controller förvaltning

Kungsbacka

Nämndbudget 2025

Nämnden för Miljö & Hälsoskydd

Innehållsförteckning

1	Översiktlig beskrivning av nämnden	3
1.1	Nämndens uppdrag.....	3
1.2	Nämndbudgetens omfattning.....	3
1.3	Verksamhetens omfattning	3
1.4	Nämnd/styrelse	3
1.5	Förvaltningens organisation.....	4
2	Så styrs Kungsbacka	5
2.1	Så här styr nämnden	5
3	Ekonomi med kommentarer	7
3.1	Driftbudget.....	7
4	Styrdokument.....	8
4.1	Taxor.....	8

1 Översiktlig beskrivning av nämnden

1.1 Nämndens uppdrag

Nämnden för Miljö & Hälsoskydd är en tillsynsmyndighet inom områdena hälsoskydd, miljöskydd, livsmedel, läkemedel samt serveringstillstånd och tobak.

Att vara tillsynsmyndighet innebär att man är en myndighet som ska utöva ”en oberoende och självständig granskning av tillsynsobjekt som syftar till att kontrollera om tillsynsobjektet uppfyller de krav och villkor som följer av lag, EG-förordning eller annan föreskrift”. (Enligt Statens Tillsynsutredning SOU 2004:100). Nämnden bedriver tillsyn på samtliga som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som kan påverka miljön eller människors hälsa, inom kommunens geografiska gränser. Det betyder såväl företag, föreningar, privatpersoner och andra, även kommunens egen verksamhet.

Nämnden för Miljö & Hälsoskydd ska också genom rådgivning, information och liknande verksamhet, skapa förutsättningar för att miljöbalkens ändamål ska kunna uppnås. En annan del av uppdraget innebär att vara delaktig i kommunens samhällsbyggnadsprocess vilket till stor utsträckning innebär remisshantering inom såväl planarbetet som i enskilda bygglov.

1.2 Nämndbudgetens omfattning

Kommunfullmäktige beslutade i december 2019 (dnr KS/2018:365) att slå samman Byggnadsförvaltningen och förvaltningen för Miljö- och Hälsoskydd till en förvaltning från och med 2020-01-01. Den nya förvaltningen namngavs till bygg- och miljöförvaltningen. Byggnadsnämnden gavs samtidigt ansvar för ekonomi och budget för den nya förvaltningen, samt är anställningsmyndighet för all personal, utom förvaltningschef som anställs av kommunstyrelsen. Byggnadsnämnden har hand om personalfrågor inklusive arbetsmiljöfrågor för förvaltningens personal, med undantag av de frågor som anges särskilt i kommunstyrelsens reglemente.

I nämnden för miljö & Hälsoskydds nämndbudget redovisas därför endast nämndens egen budget för arvoden och övriga kostnader. Budget för bygg- och miljöförvaltningen, nedbrytning av kommunfullmäktiges mål samt personalavsnitt redovisas i Byggnadsnämndens nämndbudget.

1.3 Verksamhetens omfattning

Byggnadsnämndens och nämnden för Miljö & Hälsoskydds gemensamma förvaltning sköter nämndernas verksamhet genom ledning av förvaltningschefen.

På förvaltningen arbetar 108 tillsvidareanställda medarbetare i november 2024. Av dessa är 57 % kvinnor och 43 % män. Antal årsarbetare omräknat i heltid uppgår till 107.

Budgetomslutningen 2025 är knappt 95 miljoner kronor varav cirka 80 procent utgörs av personalkostnader. Verksamheten finansieras till ungefär 55 procent av avgifter. Nämnderna har en nettobudget på sammantaget 41 miljoner kronor 2025. Verksamheten har intäkter på drygt 50 miljoner kronor.

1.4 Nämnd/styrelse

Nämnden för Miljö & Hälsoskydd består av nio ordinarie ledamöter och sju ersättare. Ordförande är Niclas Nilsson (M), vice ordförande är Peter Wesley (KD).

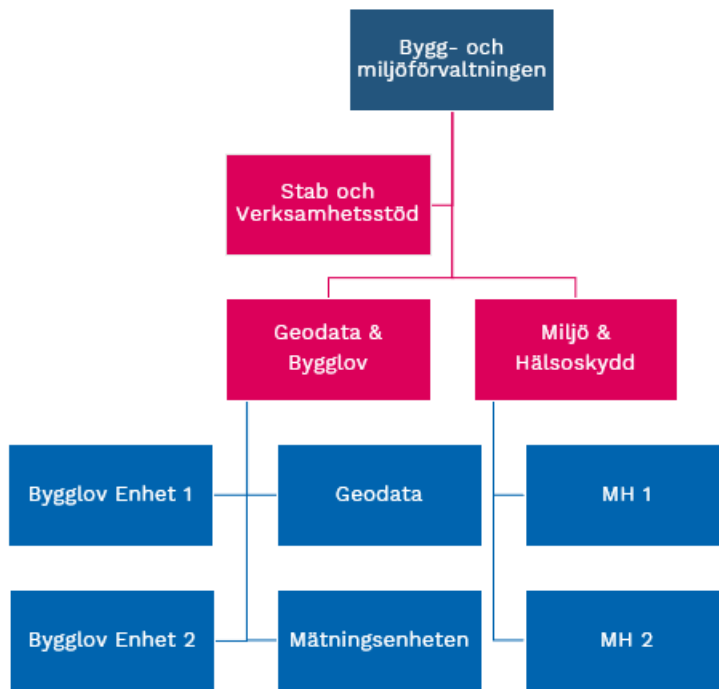
Nämnden för Miljö & Hälsoskydd sammanträder en gång per månad, förutom under juli månad.

Byggnadsnämndens och nämnden för Miljö & Hälsoskydds presidier möts månatligen, förutom under juli

månad, med förvaltningschef för information och avstämning i förvaltningsövergripande frågor.

1.5 Förvaltningens organisation

Bygg- och miljöförvaltningen är organiserade i två avdelningar, samt en stab och en enhet för verksamhetsstöd

2 Så styrs Kungsbacka

Den övergripande styrningen av kommunen beskrivs i kommunbudget 2025, plan 2026-2027.¹

2.1 Så här styr nämnden

Samverkansöverenskommelse mellan Byggnadsnämnden och nämnden för Miljö & Hälsoskydd

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade i december 2019 (dnr KS/2018:365) att slå samman Byggnadsförvaltningen och förvaltningen för Miljö- och Hälsoskydd till en förvaltning från och med 2020-01-01. Den nya förvaltningen namngavs till bygg- och miljöförvaltningen. Byggnadsnämnden gavs samtidigt ansvar för ekonomi och budget för den nya förvaltningen, samt är anställningsmyndighet för all personal, utom förvaltningschef som anställs av kommunstyrelsen. Byggnadsnämnden har hand om personalfrågor inklusive arbetsmiljöfrågor för förvaltningens personal, med undantag av de frågor som anges särskilt i kommunstyrelsens reglemente.

Inledning och syfte

Ansvarsfördelningen för Byggnadsnämnden (BN) och nämnden för Miljö & Hälsoskydd (NMH) styrs övergripande av respektive nämnds reglemente. En samverkansöverenskommelse ska underlätta och tydliggöra berednings- och beslutsprocessen, inklusive uppföljning, för ärenden som rör ekonomi, budget och arbetsmiljöfrågor där Byggnadsnämnden har helhetsansvaret. Syftet är att säkerställa att båda nämndernas uppdrag och behov tillvaratas i dessa frågor.

En anda av samverkan med ett förvaltningsgripande ekonomiskt perspektiv, ska prägla överenskommelsen och samarbetet mellan nämnderna.

Uppföljning av samverkansöverenskommelsen

Presidierna och förvaltningschefen stämmer årligen av hur samverkan fungerar.

Samverkansstruktur

Nämndernas samverkan kring ekonomi, budget, personal och andra förvaltningsövergripande frågor sker via månatliga (utom juli månad) presidieavstämningar som förvaltningschef är sammankallande till. Mötet benämns presidieavstämning och syftet är att frågor lyfts för dialog och samverkan.

Frågor som berör båda nämnderna stäms också av i respektive nämnd under beredning inför beslut.

Minnesanteckningar förs av deltagande nämndsekreterare och mejlas ut till alla mötesdeltagare.

Framtagande av budget

Kommuncentrala processer finns för framtagande av kommunens olika budgettyper. Byggnadsnämnden har enligt reglementet helhetsansvaret för förvaltningens budget. NMH har en budget för det som är nämndens egna kostnader för arvoden, utbildning etc. Nämndbudget tas fram i enlighet med Kungsbackas budgetprocess.

Varje nämnd tar fram ett underlag till kommunbudget. Bygg- och miljöförvaltningen tar fram förslag till gemensamt underlag till kommunbudget som först informeras om i NMH innan beslut tas i BN. NMH får på så sätt möjlighet att yttra sig över förslaget.

Nämndbudgetarbetet inleds med en gemensam planeringsdag där båda nämndernas samtliga ledamöter och ersättare deltar. Syftet med dagen är att gemensamt bryta ner kommunfullmäktiges övergripande mål och

---

¹ [Kommunbudget 2025, plan 2026-2027](#)

fokusområden till nämndens mål, direktiv och prioriteringar med fokus på hela förvaltningen.

NMH gör årligen en treårig behovsutredning som är en total inventering av all miljötillsyn som behövs göras hos de företag och verksamheter som finns i kommunen. Riskbedömningen för varje tillsynsområde sker i behovsutredningen. Behovsutredningen används sedan för att planera tillsynen så att tid och resurser används där riskerna bedöms vara störst. Planeringen dokumenteras i en tillsynsplan som också är treårig, men är detaljerad och specificerad för ett år i taget. Behovsutredning och tillsynsplan revideras och beslutas årligen och ligger till grund för budget.

Uppföljning och rapportering nämndbudget

Uppföljningen av budget följer Kungsbacka kommuns årshjul och rapporteras till respektive nämnd i samband med uppföljning per april, augusti och i februari efterföljande år för årsredovisningen.

NMH informeras skriftligt och muntligt när Byggnadsnämnden fattat beslut i samband med uppföljning enligt ovan.

Internkontrollplan – framtagande och uppföljning

Varje nämnd ska årligen ta fram en internkontrollplan. Planen ska bygga på riskanalys riskidentifiering, riskvärdering och riskhantering). Riskidentifieringen ska avse hela nämndens verksamhetsområde samt några centralt förutbestämda områden inom HR, ekonomi och administration/information/it.

BN har ansvaret för att besluta om en internkontrollplan för hela förvaltningen. NMH bereds möjlighet att yttra sig om förslag till internkontrollplan innan ärendet lyfts för beslut i BN.

Personal- och arbetsmiljöfrågor

Personal och arbetsmiljöfrågorna följs upp i ansvarig nämnd BN, enligt årshjul i Kungsbacka. I samband med ordinarie uppföljning informeras även NMH på nämndsmöte månaden efter.

3 Ekonomi med kommentarer

Kommunfullmäktige beslutade 13 juni 2024 om Kommunbudget 2025 och plan 2026-2028.

Följande avsnitt behandlar ramfördelning av driftbudget 2025 och sammandrag investeringsbudget 2026-2030.

3.1 Driftbudget

Ramfördelning driftbudget

Ramfördelning/ anslagsbindningsnivå	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025
(mnkr)			
Nämnden för Miljö & Hälsoskydd	1,0	1,0	1,0
Summa	1,0	1,0	1,0

Kommunfullmäktige beslutade 13 juni 2024 att tilldela nämnden för Miljö & Hälsoskydd 1 044 000 kronor. I nämndbudget för nämnden för Miljö & Hälsoskydd redovisas nämndens egen budget för arvoden och övriga kostnader. Budget för bygg- och miljöförvaltningen, redovisas i Byggnadsnämndens nämndbudget.

4 Styrdokument

4.1 Taxor

4.1.1 Styrdokument beslutade av kommunfullmäktige

Styrdokument	Beslutande paragraf/År
Taxa för prövning och tillsyn inom miljöbalkens och strålskyddslagens område, lagen om sprängämnesprekursorer, lagen om gatuhållning och skyltning samt lagen om åtgärder mot föroreningar från fartyg	KF 2023-12-14 § 195
Taxa för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter	KF 2022-12-06 § 237
Taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lag om handel med vissa receptfria läkemedel och lag om tobaksfria nikotinprodukter.	KF 2023-06-14 § 76

Kontrollplan 2025-2027 för livsmedel och serveringstillstånd

Förslag till beslut i nämnden för Miljö & Hälsoskydd

Nämnden för Miljö & Hälsoskydd antar Kontrollplan 2025-2027 för livsmedel och serveringstillstånd, daterad 2024-11-21.

Sammanfattning av ärendet

Denna kontrollplan är den operativa kontrollmyndighetens beskrivning av hur de krav som ställs på offentlig kontroll inom livsmedelskedjan uppfylls av myndigheten. Kraven finns bl.a. i Europaparlamentets och Rådets förordning (EG) nr 207/625 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftning samt bestämmelser om djurskydd.

Enligt 9 kap 2 § Alkohollagen (2010:1622) har kommunen tillsynsansvar för områdena servering av alkoholdrycker samt marknadsföring av alkoholdrycker och 7 kap. 3 och 4 §§ Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter samt Lag (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter.

Bygg- och miljöförvaltningen har ingått avtalssamverkan med Mölndals stad, vilket innebär att nämnden har tillsynsansvar även i Mölndals stad.

Kommunen ska även upprätta en kontrollplan som ska ges in till respektive länsstyrelse i Halland och Västra Götaland.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteskrivelse, 2024-11-21

Kontrollplan 2025–2027 för Livsmedel och Serveringstillstånd, 2024-11-21

Inriktningsplan 2025–2026, 2024-11-21

Beslutet skickas till

Byggnadsnämnden

Bygg- och miljöförvaltningen, Livsmedel och Servering

Miljönämnden i Mölndal stads

Beskrivning av ärendet

Nämnden för Miljö & Hälsoskydd i Kungsbacka kommun är behörig myndighet för kontroll utifrån livsmedelslagstiftningen. Nämnden ansvarar för att en effektiv och ändamålsenlig kontroll utförs på de anläggningar som kommunen ansvarar för att en effektiv och ändamålsenlig kontroll utförs på de anläggningar som kommunen är kontrollansvarig för. Ansvaret innefattar bl.a. kontroll av dricksvatten, kosttillskott, märkning och information, export, förpackningsmaterial samt annan offentlig verksamhet. Livsmedelslagstiftningen inom nämndens ansvarsområde omfattar cirka 200 olika EG-förordningar, nationella lagar, förordningar och föreskrifter.

Nämnden ansvarar för den operativa offentliga kontrollen vid ca 624 livsmedelsanläggningar. Dessa är framför allt storhushållskök såsom skol-, vård och omsorgskök, restauranger, mindre industrier, grossister samt butiker av olika slag. Kontrollen har ett uppskattat resursbehov på 2,71 årsarbetare.

Personaltillgången är 2,9 årsarbetare när vi går in i 2025. Planerad kontroll och kontroll som utförs till följd av att anläggningarna uppvisat brister (extra offentlig kontroll) samt prövning och registrering av livsmedelsanläggning är avgiftsfinansierad. Prioriteringen sker som hittills utifrån riskklassningen. Samtliga anläggningar är riskklassade enligt 4 § Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2023:2) och allmänna råd om kontrollfrekvens för riskbaserad offentlig kontroll.

Nämnden för Miljö & Hälsoskydd ansvarar även för handläggning och tillsyn enligt 9 kap. 2 § Alkohollagen (2010:1622), 7 kap. 3 och 4 §§ Lag (2018:20:88) om tobak och liknande produkter samt Lag (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter samt receptfria läkemedel på uppdrag av läkemedelsverket. Alkohollagen är en skyddslagstiftning som syftar till att begränsa alkoholens medicinska och sociala skadeverkningar. Kontroll av serveringsställen har dels ett förebyggande, dels ett korrigerande syfte. Kommunen och polisen har den direkta tillsynen över efterlevnaden av bestämmelser som gäller för servering av alkohol samt detaljhandel med folköl, tobak och receptfria läkemedel. Det görs genom inre, yttre och samordnad tillsyn.

För närvarande innefattar nämndens ansvar ca 80 serveringsställen och ca 50 försäljningsställen. Kontrollen har ett uppskattat resursbehov på 2,16 årsarbetare. Personaltillgången är 2,0 årsarbetare när vi går in i 2025.

Bygg- och miljöförvaltningen har ingått avtalssamverkan med Mölndals Stad, vilket innebär att nämnden för Miljö & Hälsoskydd i Kungsbacka bedriver tillsyn och handläggning av ca 54 serveringsställen samt ca 60 försäljningsställen. Kontrollen i Mölndals stad har ett resursbehov på 1,81 årsarbetare. Personaltillgången är 2,0 årsarbetare när vi går in 2025.

Katarina Öryd
Förvaltningschef

Marianne Löfgren
Enhetschef

Kontrollplan 2025–2027 för livsmedel och serveringstillstånd

Nämnden för Miljö & Hälsoskydd

Dokumentegenskaper:	Titel: Kontrollplan 2025–2027 för livsmedel och serveringstillstånd
Beslutad av:	Nämnden för Miljö & Hälsoskydd 2024-12-05 § XX
Gäller från:	2025-01-01
Ansvarig förvaltning:	Bygg- och miljöförvaltningen
Kontakt:	Kungsbacka direkt 0300-83 40 00 info@kungsbacka.se Kungsbacka kommun, 434 81 Kungsbacka www.kungsbacka.se

---

Sammanfattning

Denna kontrollplan är den operativa kontrollmyndighetens beskrivning av hur de krav som ställs på offentlig kontroll inom livsmedelskedjan uppfylls av myndigheten. Kraven finns bl.a. i Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelser och djurskydd.

Nämnden för Miljö & Hälsoskydd i Kungsbacka kommun är behörig myndighet för kontroll utifrån livsmedelslagstiftningen. Nämnden ansvarar för att effektiv och ändamålsenlig kontroll utförs på de anläggningar som kommuner är kontrollansvariga för enligt 23 § livsmedelsförordningen. Ansvaret innefattar bl.a. kontroll av dricksvatten, hygien och märkning samt receptfria läkemedel på uppdrag av läkemedelsverket.

Livsmedelslagstiftningen inom nämndens ansvarsområde omfattar cirka 200 olika EG-förordningar och nationella lagar, förordningar och föreskrifter.

Nämnden ansvarar för den operativa offentliga kontrollen vid cirka 626 livsmedel- och dricksvattenanläggningar. Det är framför allt storhushållskök såsom skol-, vård och omsorgskök, restauranger, mindre industrier, grossister samt butiker av olika slag. Vi har två stora kommunala dricksvattenanläggningar, åtta mindre dricksvattenanläggningar samt distributionsnät.

Nämnden har under 2024 registrerat 38 distributionsanläggningar för dricksvatten som försörjer fler än 50 personer eller har en vattenförbrukning på mer än 10 kubik/dygn som inte Nämnden för Teknik har ansvar för. Under 2025 kommer nämnden att kontrollera, fastställa undersökningsprogram samt riskklassa verksamheterna.

Kontrollen har ett uppskattat resursbehov på 2,71 årsarbetare. Personaltillgången är 2,9 årsarbetare när vi går in i 2025. Planerad kontroll och kontroll som utförs till följd av att anläggningar uppvisat brister (extra offentlig kontroll) samt prövning och registrering av livsmedel- och dricksvattenanläggningar är avgiftsfinansierad. Prioriteringen sker som hittills utifrån riskklassningen. Samtliga livsmedelsverksamheter är riskklassade enligt 4 § Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2023:2) och allmänna råd om kontrollfrekvens för riskbaserad offentlig kontroll.

Serveringstillstånd

Nämnden för Miljö & Hälsoskydd ansvarar även för handläggning och tillsyn enligt 9 kap. 2 § Alkohollagen (2010:1622), 7 kap. 3 och 4 §§ Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter samt Lag (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter. Alkohollagen är en skyddslagstiftning som syftar till att begränsa alkoholens medicinska och sociala skadeverkningar. Kontroll av serveringsställena har dels ett förebyggande, dels ett korrigerande syfte. Kommunen och Polisen har den direkta

tillsynen över efterlevnaden av bestämmelser som gäller för servering av alkohol samt detaljhandel med folköl och tobak. Det görs genom inre, yttre och samordnad tillsyn. För närvarande innefattar nämndens ansvar ca 80 serveringsställen och ca 50 försäljningsställen. Kontrollen har ett uppskattat resursbehov på 2,16 årsarbetare. Personaltillgången är 2,0 årsarbetare när vi går in i 2025.

Bygg- och miljöförvaltningen har ingått avtalssamverkan med Mölndals stad, vilket innebär att nämnden för Miljö & Hälsoskydd i Kungsbacka ansvarar för tillsyn och handläggning av ca 54 serveringsställena samt ca 60 försäljningsställen. Kontrollen i Mölndals stad har ett resursbehov på 1,81 årsarbetare. Personaltillgången är 2,0 årsarbetare när vi går in i 2025.

Innehåll

Sammanfattning.....	1
1 Verksamhetsstyrning.....	5
2 Mål	5
2.1 Övergripande nationella mål och effekt för livsmedelskontroll.....	5
2.2 Gemensamma effektmål för myndigheterna i livsmedelskedjan	6
2.3 Övergripande nationella mål för alkohol och tobak	7
2.4 Kungsbacka kommunfullmäktiges mål	7
3 Samordning	8
3.1 Samordning mellan behöriga myndigheter	8
3.2 Samordning i Kungsbacka	9
3.3 Delegering av uppgifter inom den offentliga kontrollen	10
4 Ansvarsfördelning för livsmedelskontroll och serveringstillstånd	10
4.1 Ansvarsfördelning i Sverige	10
4.2 Ansvarsfördelning i Kungsbacka	10
4.3 Delegation.....	11
5 Befogenheter och resurser för livsmedelskontrollen	11
5.1 Kontrollmyndighetens befogenheter	11
5.2 Kontrollpersonal och utrustning.....	11
5.3 Finansiering av kontrollen	12
6 Resurser och befogenheter för servering och försäljning	12
6.1 Kontrollmyndighetens befogenheter	12
6.2 Kontrollpersonal och resurser	13
6.3 Finansiering av kontrollen	14
7 Register över anläggningar.....	14
7.1 Register och resursbehov.....	14
7.2 Införande av anläggning i registret.....	15
7.3 Avregistrering och uppdatering vid ändrade förhållanden	16
8 Generellt för kontrollen.....	16
8.1 Instruktioner för utförandet av kontroll	16
8.2 Provtagning och analys.....	16
8.3 Öppenhet i kontrollen.....	17
8.4 Sanktioner – åtgärder vid bristande efterlevnad i livsmedelskontrollen.....	17
8.5 Sanktioner och åtgärder vid bristande efterlevnad vid serveringstillsynen	18

8.6 Sanktioner och åtgärder vid bristande efterlevnad försäljningstillsynen	18
9 Planerad kontroll av befintliga livsmedelsanläggningar	19
9.1 Riskbaserad kontroll under treårsperioden	19
9.2 Resursbehov	19
9.3 Storhushåll	20
9.4 Skola och omsorg	20
9.5 Butik och detaljhandel	20
9.6 Tillverkningsanläggningar	21
9.7 Grossister, Matmäklare, Huvudkontor, lager och transportörer	22
9.8 Kosttillskott och hälsokost	22
9.9 Dricksvatten	23
9.10 Material i kontakt med livsmedel	23
9.11 Lager, transport och övrigt	24
10 Planerad kontroll av serveringstillstånd och försäljningsställen	24
10.1 Inre och yttre tillsyn av serveringstillstånd	24
10.2 Riskbaserad kontroll för serveringstillstånd	25
10.3 Tobak och liknande produkter, tobaksfria nikotinprodukter, folköl och receptfria läkemedel	27
11 Kontroll av nyregistrerade livsmedelsanläggningar	29
11.1 Ny registrering	29
12 Livsmedelskontroll som ursprungligen inte var planerad	29
12.1 Uppföljning av avvikelser	29
12.2 Klagomål, misstänkt matförgiftning och RASFF	29
13 Kontroll och utredning vid avvikelser –serveringstillsyn och försäljningstillsyn	30
13.1 Klagomål	30
13.2 Uppföljning och sanktioner	30
14 Uppföljning och utvärdering av kontrollen	31
14.1 Rapportering av kontrollresultat	31
14.2 Uppföljning av avdelningens arbete	31
14.3 Uppföljning av servering- och tobakstillstånd	31
15 Beredskap	32
Bilaga 1 – Operativa mål 2023–2025	33

1 Verksamhetsstyrning

Den myndighet som ansvarar för genomförandet av offentlig kontroll av livsmedel bör upprätta en kontrollplan i vilken varje enskild livsmedelsföretagare kan identifieras. Denna kontrollplan bör omfatta aktuellt verksamhetsår samt en flerårig plan för tre till fem år.

Upprättande av kontrollplanen bör grundas på:

- klarlagda risker i samband med livsmedelsverksamheten enligt modell för riskklassning,
- erfarenheter, information och tidigare resultat av livsmedelsföretagarnas efterlevnad av livsmedelslagstiftningen samt
- befintliga resurser för livsmedelskontroll inom myndigheten.

Vid upprättande av kontrollplan kan fastställd kontrolltid fördelas på kontrollmetoderna revision, inspektion och provtagning av livsmedel. Av verksamhetsplan bör det framgå vilka revisioner, inspektioner och kontrollområden som är planerade att genomföras. Vissa kontroller utförs dock utanför planeringen och kallas händelsestyrda. Det kan handla om olika uppdrag som kontrollmyndigheten kan få från till exempel Livsmedelsverket under året.

Utöver detta bör planen innehålla information om utbildning för kontrollpersonalen, samt ge utrymme för oförutsedda händelser som kan påverka kontrollbehovet, till exempel matförgiftningsutbrott. Lämpligen fastställer myndigheten kontrollplanen innan årets början.

I Miljö & Hälsoskydds verksamhet sker planering och uppföljning av kontrollen i flera steg, vilket beskrivs under avsnitt ”Uppföljning och utvärdering av kontrollen”

Enligt 9 kap. 2 § 3 st. Alkohollagen (2010:1622) ska kommunen upprätta en tillsynsplan som ska ges för kännedom till Länsstyrelsen. Syftet med denna reglering är att öka förutsättningarna för att tillsynsverksamheten fungerar på ett effektivt sätt, ge mindre utrymme för utebliven eller otillräcklig tillsyn och att bidra till kostnadseffektivitet.

Tillsynsplanen kan vara årlig eller flerårig och revideras vid behov. Den ska tillställas Länsstyrelsen efter att de upprättats eller reviderats och fungera som ett stöd i dialogen mellan Länsstyrelsen och kommunerna.

2 Mål

2.1 Övergripande nationella mål och effekt för livsmedelskontroll

Målen utgår från de övergripande målen med EU:s livsmedelslagstiftning: att skydda människors och djurs hälsa och växters sundhet och att värna konsumenternas intressen samt att se till att den inre marknaden fungerar effektivt.

De gemensamma övergripande målen i Sveriges nationella kontrollplan (NKP) är att:

- Konsumenterna får säkra livsmedel inklusive dricksvatten, som är producerade och hanterade på ett acceptabelt sätt. Informationen om livsmedlen är enkel och korrekt.
Effekt: Ingen blir sjuk eller lurad, konsumenterna har en god grund för val av produkt och har förtroende för myndigheternas verksamhet.
- De livsmedelsproducerande växterna och djuren är friska och utgör inte någon allvarlig smittorisk.
Effekt: De livsmedelsproducerande djuren hanteras väl och är friska. De växter som används för livsmedels- och foderproduktion är sunda och fria från växtskadegörare.
- Verksamhetsutövarna i livsmedelskedjan får råd, service och kontroll med helhetssyn som underlättar deras eget ansvarstagande.
Effekt: Verksamhetsutövarna har tilltro till myndigheternas övervakning, kontroll, rådgivning och andra insatser och upplever dessa meningsfulla. Det ska vara lätt att göra rätt. Detta bidrar till att stärka förtroendet för deras produkter och att konsumenterna får säkra livsmedel och inte blir lurade.
- De samverkande myndigheterna tar ett gemensamt ansvar för hela livsmedelskedjan, inklusive beredskap.
Effekt: Myndigheterna har en optimal samverkan och förtroende för varandras sätt att ta ansvar för sin respektive del i livsmedelskedjan, inklusive beredskap, så att den gemensamma effektiviteten ökar.
Kontrollverksamheten är regelbunden, riskbaserad, likvärdig och rättssäker samt ger avsedd effekt.

2.2 Gemensamma effektmål för myndigheterna i livsmedelskedjan

Med utgångspunkt från de övergripande målen finns fyra gemensamma målsättningar/effektmål för fyra fokusområden; Säkert dricksvatten, mikrobiologiska risker, kemiska risker och information i livsmedelskedjan. Fokusområdena är gemensamma för hela livsmedelskedjan och effektmålen pekar ut områden där en märkbar förändring behövs.

De gemensamma effektmålen för livsmedelskedjan är nedbrutna i operativa mål.

De operativa målen gäller 2023 - 2025 och ger en inriktning och prioritering av riskbaserade kontrollinsatser inom ramen för den årliga kontrolltiden, se bilaga 1. Verksamheter som berörs av de operativa målen har identifierats och kommer att få kontroll i enlighet med instruktionerna till dessa mål. Kontrollerna rapporteras vidare till Livsmedelsverket efter utförd kontroll.

2.3 Övergripande nationella mål för alkohol och tobak

Den svenska alkoholpolitikens mål är att främja folkhälsan genom att minska alkoholens medicinska och sociala skadeverkningar. Målet ska nås genom sådana insatser som motverkar skadligt dryckesbeteende och bidrar till en minskad total alkoholkonsumtion. Den svenska alkoholpolitiken bygger på kunskapen om att tillgängligheten till alkohol har betydelse för utvecklingen av totalkonsumtionen och för alkoholskadornas omfattning. För att nå det alkoholpolitiska målet och åstadkomma en minskad konsumtion krävs en effektiv skyddslagstiftning.

I ANDTS-strategin redogör regeringen för en samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken samt spel om pengar för åren 2022–2025.

Det övergripande målet är ett samhälle fritt från narkotika och dopning, minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och minskat tobaksbruk (samt att minska skadeverkningarna av ett överdrivet spelande).

Folkhälsomyndigheten har i uppdrag att stödja politiken inom områdena alkohol, narkotika, dopning, tobak och nikotin samt spel om pengar.

2.4 Kungsbacka kommunfullmäktiges mål

I Kungsbacka har kommunfullmäktige fem övergripande mål för kommunen.

Målen är följande:

- En attraktiv kommun att bo, verka och vistas i
- En hållbar utveckling och en hälsosam miljö
- Bästa företagsklimatet i Västsverige
- I Kungsbacka utvecklas vi hela livet
- Ett medskapande samhälle och öppen attityd

Inom livsmedelskontrollen, tillsyn inom servering- och försäljning bidrar förvaltningen enligt följande så att ovanstående mål uppfylls:

- Vi kontrollerar för att verifiera att lagen följs, vilket bidrar till en sund konkurrens mellan verksamheter.
- Vi utför livsmedelskontroller för att verifiera att de livsmedel som hanteras, säljs eller serveras i Kungsbacka kommun är säkra och redliga, så att konsumenterna inte blir sjuka eller lurade.
- Genom vår kontrollmetodik i samband med livsmedelskontroll informerar och vägleder vi verksamhetsutövare att bli mer hållbara inom bland annat energianvändning och matsvinn.
- Vi deltar i utbildningar och konferenser för att uppdatera vår kompetens.
- Vi samverkar med andra myndigheter, såsom Polisen och Skatteverket för att förebygga och bekämpa brottslighet.
- Vi är med och arrangerar utbildningen *Ansvarsfull alkoholservice* för verksamheter med serveringstillstånd, för att bidra till en tryggare miljö.

- Vi utför tillsyn av serveringsställen och butiker som säljer tobak och tobakfria nikotinprodukter. På så vis bidrar vi till hälsosammare miljöer och att det skadliga bruket av alkohol, tobak och tobaksfria nikotinprodukter minskar.
- Vi arrangerar krögarträffar en till två gånger per år för krögare i respektive kommun. Vid träffarna ges information från olika myndigheter, samt möjlighet att ställa frågor.
- Vi arrangerar informationsträffar för tobakshandlare. Vid träffarna ges information från olika myndigheter, samt möjlighet att ställa frågor.
- Vi ger information och råd inom lagstiftningens ramar för att skapa goda relationer och stötta våra verksamheter.
- Vi jobbar som *Ett Kungsbacka*, genom att hjälpa invånare och företagare till rätt kontakt.
- Vi jobbar efter metoden *Lätt & Rätt*, genom att hela tiden försöka förenkla och effektivisera våra processer, utifrån kundens behov.
- Vi erbjuder praktikplats (prao) för elever från högstadiet varje termin.
- Vi deltar i flera projekt inom förvaltningen för kvalitetsarbete, utveckling och digitalisering.

3 Samordning

3.1 Samordning mellan behöriga myndigheter

- Godkännandenummer för animalieanläggningar fördelas av Livsmedelsverket. I dagsläget har Miljö & Hälsoskydd i Kungsbacka inga animalieanläggningar som tillsynsobjekt.
- Matförgiftningsutredningar sker i samarbete mellan kommunen, smittskyddsläkare, Länsstyrelsen och i speciella fall även Livsmedelsverket. Även andra kommuner kan involveras i utredningen.
- RASFF (Rapid Alert System for Food and Feed) vidarebefordras från Livsmedelsverket till berörd kommun. Uppföljning genomförs av Livsmedelsverket.
- I Göteborgsregionen (13 kommuner) finns ett forum för samverkan. Inom ramen för detta hålls möten på handläggarnivå tre gånger per år för livsmedel och två gånger per år för dricksvatten och kosttillskott.
- Varje år deltar handläggare i de länsträffar för livsmedelskontroll där representanter från Länsstyrelsen, Livsmedelsverket och länets kommuner deltar.
- Varje år deltar handläggare i de länsträffar för serverings- och försäljningstillsyn där representanter från Länsstyrelsen och länets kommuner deltar.

- Livsmedelsverket genomför normerande kontroller.
- Länsstyrelsen genomför revisioner av kommunens verksamhet.
- Läkemedelsverket anordnar en aktualitetsdag per år för de som utför kontroll på receptfria läkemedel.
- Varje år arrangeras en utbildning i ansvarsfull alkoholservering. I utbildningen medverkar även Polisen.
- Samordnade kontroller av verksamheter med serveringstillstånd genomförs ett par gånger per år med andra myndigheter. Andra myndigheter är exempelvis Skatteverket, Polisen och Räddningstjänsten. Vid samordnade tillsynsbesök kontrolleras bland annat den ekonomiska skötsamheten, ordning och nykterhet, att det inte förekommer illegal eller svart arbetskraft samt att lokalerna fortfarande uppfyller kraven på brandsäkerhet.

3.2 Samordning i Kungsbacka

Teamet för livsmedel och serveringstillstånd ingår i en av enheterna på Miljö & Hälsoskydd. Teamet jobbar med livsmedelskontroll, dricksvatten, tillståndsprövning, tillsyn enligt alkohollagen, lagen om tobak och liknande produkter, lagen om tobaksfria nikotinprodukter samt receptfria läkemedel. Samordning av verksamheten sker genom olika typer av möten och personliga samtal i kombination med skrivna rutiner inom ramen för kvalitetsarbetet med ursprung i bland annat vägledningar, kontrollhandböcker och liknande från Livsmedelsverket, Länsstyrelsen och Folkhälsomyndigheten. Nedan sker en uppräknig av de samordnande arbetssätt samt möten och samtal som sker.

- Arbetsplatsträffar (APT) gäller samtliga medarbetare på avdelningen. Gemensamma och övergripande frågor som rör arbetsmiljö behandlas. Mötena hålls 10 gånger per år och ansvarig är enhetschef.
- Samsynsmöten inom arbetsgruppen för lika bedömningar, omvärldsbevakning, arbeta med rutiner, samt fördelning av ärenden/arbetsuppgifter. Mötena hålls veckovis. Alla på enheten är ansvariga.
- Medarbetarsamtal och enskilda samtal mellan medarbetare och enhetschef hålls minst tre gånger per år. Samtalet är en möjlighet att följa upp och utveckla varje medarbetare individuellt. Ansvarig är enhetschef.
- Verksamhetsmöten för hela avdelningen där övergripande information och planering tas upp. Mötena hålls sex gånger per år. Ansvarig är verksamhetschef.
- Förvaltningsmöten för hela Bygg & Miljö med fokus på inspiration, innovation och utvecklingsarbete. Mötena hålls två gånger per år. Ansvarig är förvaltningschef.

- Samverkan med Teknik, Näringslivet samt Kultur & Fritid inom ANDTS arbetet.

3.3 Delegering av uppgifter inom den offentliga kontrollen

Nämnden för Miljö & Hälsoskydd i Kungsbacka kommun delegerar inte någon uppgift inom ansvarsområdet livsmedelskontroll och serveringstillstånd till andra myndigheter eller organisationer.

Förvaltningens organisation

Bygg- och miljöförvaltningen har två nämnder, Byggnadsnämnden och nämnden för Miljö & Hälsoskydd. Byggnadsnämnden har budget- och personalansvar. Nämnden för Miljö & Hälsoskydd beslutar i samtliga frågor som rör myndighetsutövning inom våra verksamhetsområden miljöbalken, livsmedelslagen, tobakslagen och alkohollagen. Inom miljö- och hälsoskyddsavdelningen är två enheter med sammanlagt fyra team och förvaltningen har en gemensam stab och verksamhetsstöd. Enhetscheferna är ansvariga inför verksamhetschefen, som är ansvarig inför förvaltningschefen, som har det yttersta ansvaret för verksamheten gentemot nämnden för Miljö & Hälsoskydd.

Avtalssamverkan med Mölndals stad

Nämnden för Miljö & Hälsoskydd har sedan den 2023-07-01 avtalssamverkan med Miljönämnden i Mölndals stad. Avtalet innebär att nämnden ansvarar för handläggning och tillsyn enligt alkohollagen, lagen om tobak och liknande produkter samt lagen om tobaksfria nikotinprodukter i Mölndals stad. Kungsbacka har ca 80 serveringsställen och 50 försäljningsställen. Mölndals stad har ca 54 serveringsställen och ca 60 försäljningsställen.

4 Ansvarsfördelning för livsmedelskontroll och serveringstillstånd

4.1 Ansvarsfördelning i Sverige

Livsmedelsverket är den centrala myndigheten för livsmedelskontroll i Sverige. För serveringstillstånd och tobak är Folkhälsomyndigheten den centrala myndigheten. Länsstyrelsen har tillsyn inom länet och ska också biträda kommunerna med råd och stöd i deras verksamhet. Kommunerna är behörig myndighet för verksamheter som bedrivs i kommunen. För mer information om Sveriges kontrollorganisation hänvisas till Nationell plan för kontrollen i livsmedelskedjan.

4.2 Ansvarsfördelning i Kungsbacka

Nämnden för Miljö & Hälsoskydd fattar beslut om resursfördelningen och mål för livsmedelskontroll, försäljningstillstånd och serveringstillstånd. De faktiska kontrollaktiviteterna utförs av personal på Miljö & Hälsoskydd.

4.3 Delegation

Nämnden har i sin delegationsordning delegerat till förvaltningschefen att i sin tur ta beslut om vidare delegation till personal som arbetar med livsmedelskontroll, försäljningstillsyn och serveringstillstånd. Ansvarsfördelningen inom myndigheten beskrivs i reglemente, dnr 2023–05657 och i delegeringsförteckning, dnr 2024–05800.

Livsmedelskontroll

Inom livsmedelskontrollen har samtliga handläggare delegation på att fatta beslut om sanktioner som inte förenas med vite eller sanktionsavgifter. Beslut ska kunna tas utan onödiga dröjsmål och de anställdas sakkunskaper ska tas tillvara på ett ändamålsenligt sätt. I de fall beslut förenas med vite ska nämnden fatta beslut genom ett nämndbeslut.

Serveringstillstånd och försäljningstillsyn

Tillståndshandläggare har delegationsrätt att fatta beslut om bifall, avvisning eller avslag av ansökningar gällande serveringstillstånd och tobakstillstånd, samt att fatta beslut om erinran. Handläggarna har även rätt att fatta beslut om föreläggande samt att fatta beslut om varning enligt lagen om tobak och liknande produkter.

Receptfria läkemedel

När det gäller sanktioner i kontrollen receptfria läkemedel är det alltid Läkemedelsverket som fattar dessa beslut.

5 Befogenheter och resurser för livsmedelskontrollen

5.1 Kontrollmyndighetens befogenheter

Nämnden för Miljö & Hälsoskydd befogenheter inom livsmedelsområdet regleras huvudsakligen i Livsmedelslagen (2006:804) och i Livsmedelsförordningen (2006:813).

Enligt 20 § Livsmedelslagen har kontrollmyndigheten rätt att få upplysningar, ta del av handlingar och få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen. För åtgärder vid bristande efterlevnad, sanktioner, se avsnitt 10 sidan 24.

5.2 Kontrollpersonal och utrustning

Behovsutredningen visade ett resursbehov motsvarande 2,59 årsarbetare för att utföra kontroll enligt EG-förordningen och den nationella livsmedelslagstiftningen. För kontrollplanen beräknas kontroll uppgå till 3,0 årsarbetare. Minskningen behov av resurser beror på stor del på den nya riskklassningen av livsmedelskontrollen.

Personaltillgången är 3,0 årsarbetare när vi går in i 2025. Varje årsarbetare förutsätts utföra kontroll motsvarande 970 timmar per år. Enligt riskklassningen och övrig kontroll ska vi utföra cirka 1 630 timmar planerad och oplanerad kontroll under ett år samt täcka upp behovet för extra offentlig kontroll, registreringar,

revision av nya anläggningar, omvärldsanalys samt myndighetens skyldighet att ge råd och information med mera.

På förvaltningen finns det tillgång till stöd inom områdena verksamhetsstöd, HR stöd, ekonomi, systemförvaltare samt en jurist. Kyl- och frysutrymme finns för förvaring av prover och provtagningsutrustning vid eventuella beslag. Vid beslag att större partier måste lokal hyras av företaget Bring som kan tillhanda utrymme och frysrum. Utrymme för förvaring av skyddskläder finns. Termometrar, kameror, ATP-mätare, ficklampor och annan utrustning finns. Tvättmöjligheter av arbetskläder finns på plats.

För att säkerställa att intressekonflikter undviks för kontrollpersonalen har nämnden rutiner för jäv och bisysslor. Dessa återfinns på kommunens Intranät.

Kontrollmyndigheten ska ha tillgång till för uppgiften kvalificerad och erfaren personal i tillräckligt antal. Personalen på Miljö & Hälsoskydd har en relevant högskoleutbildning och man deltar kontinuerligt i olika typer av fortbildningar kring exempelvis bemötande, kommunikation, kontrollmetodik och lagstiftning.

Förvaltningen gör regelbundet inventering av personalens kompetens och gör en analys av kompetensbehovet. Utifrån resultatet tas en plan för kompetensförsörjning fram. Kompetensförsörjningen säkerställs i första hand genom utbildningsinsatser, men även rekrytering kan vara aktuellt.

Det är tillräckligt många på enheten så arbetet kan fördelas så att ingen handläggare kontrollerar anläggningar där de har en relation till företagets företrädare. I samband med introduktion av nyanställd personal på enheten för livsmedelskontroll ges alltid anvisningar om detta. Det finns rutin över att regelbundet byta handläggare mellan anläggningarna.

5.3 Finansiering av kontrollen

Livsmedelskontrollen finansieras med avgifter. Från och med den 1 januari 2024 debiteras samtliga planerade kontroller för faktisk nedlagd tid enligt timtaxa efter utförd kontroll. Kontroller i samband med bristande efterlevnad, till exempel uppföljande kontroller och kontroller i samband med klagomål, finansieras även dessa av timtaxa, så kallad extra offentlig kontroll. Timtaxan har räknats fram utifrån SKR:s (Sveriges kommuner och regioner) modell och beslutas av Kommunfullmäktige i Kungsbacka, 2022-12-06 § 237.

6 Resurser och befogenheter för servering och försäljning

6.1 Kontrollmyndighetens befogenheter

Nämnden för Miljö & Hälsoskydds befogenheter inom serveringstillstånd regleras huvudsakligen i alkohollagen (2010:1622). Enligt 9 kap 2–3 §§ alkohollagen har kommunen och Polisen tillsynsansvar för områdena servering av alkoholdrycker och marknadsföring av alkoholdrycker. Befogenheterna gällande tobakstillstånd,

försäljning av tobak respektive tobaksfria nikotinprodukter återfinns i lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter och i lag (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter.

6.2 Kontrollpersonal och resurser

Kungsbacka

Behovsutredningen visade ett resursbehov motsvarande 2,16 årsarbetare för att utföra tillsyn enligt alkohollagen, lagen om tobak och liknande produkter, lagen om tobaksfria nikotinprodukter samt receptfria läkemedel. För kontrollplanen beräknas tillsyn uppgå till 2,16 årsarbetare.

Personaltillgången är 2,0 årsarbetare när vi går in i 2025. Varje årsarbetare förutsätts utföra kontroll motsvarande 970 timmar per år. Enligt riskvärdering och övrig tillsyn ska vi utföra ca 780 timmar fördelat på serveringsställen, tobak, folköl, tobaksfria nikotinprodukter och receptfria läkemedel samt täcka upp behovet för nya tobaks- och alkoholtillstånd, utredningar på grund av misskötsel, omvärldsanalys samt myndighetens skyldighet att ge råd och information.

Mölnåls Stad

Behovsutredningen visade ett resursbehov motsvarande 1,81 årsarbetare för att utföra tillsyn enligt alkohollagen, lagen om tobak och liknande produkter samt lagen om tobaksfria nikotinprodukter. För kontrollplanen beräknas tillsyn uppgå till 1,81 årsarbetare.

Personaltillgången är 2,0 årsarbetare när vi går in i 2025. Varje årsarbetare förutsätts utföra kontroll motsvarande 970 timmar per år. Enligt riskvärdering och övrig tillsyn ska vi utföra ca 700 timmar fördelat på serveringsställen, tobak, folköl och tobaksfria nikotinprodukter samt täcka upp behovet för nya tobaks- och alkoholtillstånd, utredningar på grund av misskötsel, omvärldsanalys samt myndighetens skyldighet att ge råd och information.

Resurser

Kontrollmyndigheten ska ha tillgång till för uppgiften kvalificerad och erfaren personal i tillräckligt antal. Personalen på Miljö & Hälsoskydd har en relevant högskoleutbildning och man deltar kontinuerligt i olika typer av fortbildningar kring exempelvis bemötande, kommunikation, kontrollmetodik och lagstiftning.

Förvaltningen gör regelbundet inventering av personalens kompetens och gör en analys av kompetensbehovet. Utifrån resultatet tas en plan för kompetensförsörjning fram. Kompetensförsörjningen säkerställs i första hand genom utbildningsinsatser, men även rekrytering kan vara aktuellt.

6.3 Finansiering av kontrollen

Alkohollagen är en skyddslagstiftning och ska vara finansierad genom avgifter. Avgifterna baseras på självkostnads- och likställighetsprincipen som regleras närmare i kommunallagen.

Avgiften för tillsyn av stadigvarande serveringstillstånd debiteras årligen och består av en fast och en rörlig del. Den rörliga delen baseras på den årliga alkoholomsättningen som tillståndshavaren redovisar i sin restaurangrapport. Tobak och folköl har en fast årlig avgift. Om avvikelse eller bristande efterlevnad medför tillsyn utöver ordinarie tillsynen, tas tillsynsavgift ut med timavgift. Timtaxan har räknats fram utifrån SKR:s modell och beslutas av Kommunfullmäktige i Kungsbacka, 2023-06-14 § 76.

7 Register över anläggningar

7.1 Register och resursbehov

Nämnden ska föra ett register över anläggningar som nämnden har kontrollansvar för. Livsmedelsregister, receptfria läkemedel, folköl, tobak, tobaksfria nikotinprodukter, e-cigarettor och serveringstillstånd finns i verksamhetssystemet EDP Vision.

I registret framgår bland annat vilken verksamhet som bedrivs, vem som är verksamhetsutövare, var verksamheten bedrivs eller om den är mobil utan fast adress, verksamhetens riskklass och årliga kontrolltid samt praktisk information som öppettider. Nämnden använder Livsmedelsverkets vägledning och modell för riskklassning av livsmedelsverksamheter.

I registret för serveringstillstånd och tobakstillstånd framgår bland annat vilken juridisk person som är tillståndshavare, vilka personer som har ett betydande inflytande i rörelsen (s.k. pbi), vilka som är anmälda som serveringsansvariga och vad tillståndet omfattar när det gäller dryckeskategorier och serveringstider.

Historiskt sett har det varit ca 85 nyregistreringar och ca 70 avregistreringar per år. Under 2023 märkte vi av lågkonjunkturen men nu 2024 har vi tagit emot 87 nyregistreringar och 40 avregistrering av livsmedelsverksamhet.

Nämnden handlägger ca 14 ansökningar om stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten och ca 6 tobakstillstånd. Mölndals stad har ca 6 ansökningar om stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten samt 6 nya tobakstillstånd per år.

Det finns även tre Excel-ark där alla verksamheter inom livsmedel, försäljnings och serveringstillstånd finns listade med kontrollbehov för planering och fördelning mellan inspektörerna.

Arbetet med att hålla registren uppdaterade finansieras av den anmälnings- och tillståndsavgift som tas ut vid anmälan/ansökan.

7.2 Införande av anläggning i registret

De allra flesta livsmedelsanläggningar som Kungsbacka kommun har kontrollansvar för registreras utan krav på godkännande. Det innebär att verksamhetsutövaren lämnar in en anmälan om verksamheten. Anmälan lämnas i första hand in genom en e-tjänst för ändamålet. När anmälan kommit in gör nämnden en bedömning av om verksamheten omfattas av krav på registrering, att det är rätt myndighet och att godkännandeprövning inte krävs för verksamheten. Därefter förs verksamheten in i registret och verksamhetsutövaren debiteras en registreringsavgift. Beslut om riskklassning görs i allmänhet efter att anläggningen haft sin första kontroll.

Animalieanläggningar enligt 853/2004 godkänns och registreras hos Livsmedelsverket. För närvarande finns inga animalieanläggningar i vårt register.

Ibland får nämnden kännedom om verksamheter som bedrivs i kommunen och som vi bedömer omfattas av krav på registrering, men inte är registrerade. I dessa fall görs en bedömning av inspektören om verksamheten ska förbjudas/stängas eller om vi kan registrera verksamheten. I de fall verksamheten kan registreras ser vi till att registrering inkommer eller samlar in nödvändiga uppgifter och gör registreringen åt företaget. Vi prövar även om verksamheten omfattas av sanktionsavgift.

Ansökan om serveringstillstånd och tobakstillstånd

Ansökan om serveringstillstånd och tobakstillstånd görs via e-tjänst på kommunens hemsida. För handläggning av ansökan utgår en prövningsavgift.

Det finns olika typer av ansökningar. För tobaksförsäljning kan man ansöka om tillstånd att sälja tobak i detaljhandel respektive partihandel. För servering av alkohol finns möjlighet att ansöka om tillfälligt eller stadigvarande tillstånd till allmänheten respektive till slutet sällskap. Det går även att ansöka om utökad/ändrat serveringstillstånd, såsom utökad serveringstid eller ändrad serveringsyta.

Det är den sökande som har bevisbördan för att bolag och personer med betydande inflytande i bolaget är lämpliga enligt alkohollagens krav.

Det är både de personliga och ekonomiska förhållandena samt omständigheter i övrigt som ligger till grund för om man anses uppfylla kraven på lämplighet enligt tobaks- och alkohollagen. Till ekonomisk skötsamhet hör, förutom att det inte får förekomma ekonomisk brottslighet, även att inbetala skatter och avgifter i rätt tid, hålla en ordnad bokföring, sköta sin deklaration och inlämna den årliga restaurangrapporten i tid (gäller endast serveringstillstånd).

Till den personliga lämpligheten hör att sökande ska vara lämplig vad avser vandel och ha tillräckliga kunskaper om gällande alkohollagstiftning. Lämpligheten prövas genom remissförfrågningar till Polisen, Skatteverket och Kronofogden. Vidare ska person(er) med betydande inflytande som är aktiv i rörelsen ha kunskap om alkohollagen. Folkhälsomyndigheten har tagit fram ett kunskapsprov som den

sökande måste klara för att få sitt tillstånd. Handläggarna bokar in tid och plats med de sökande och sitter med och övervakar när provet skrivs.

Anmälan om försäljning av folköl, e-cigarett, tobaksfria nikotinprodukter och receptfria läkemedel

För att sälja folköl, e-cigarett och tobaksfria nikotinprodukter krävs en anmälan till Miljö & Hälsoskydd. Man behöver även fylla i ett egenkontrollprogram, som visar att man har rutiner för ålderskontroll och att produkterna man säljer uppfyller gällande regler och säljs på ett korrekt sätt.

Anmälan om att sälja folköl, tobaksfria nikotinprodukter, e-cigarett och påfyllningsbehållare ska göras via e-tjänst på kommunens hemsida. För tillsynen tas en årlig avgift ut. Anmälan av försäljning av receptfria läkemedel görs till Läkemedelsverket.

7.3 Avregistrering och uppdatering vid ändrade förhållanden

Nämnden får löpande under året in uppgifter om att livsmedelsverksamheter har ändrats eller upphört och registreringsuppgifterna uppdateras. Detsamma gäller verksamheter som upphör med sin försäljning av folköl, e-cigarett och tobaksfria nikotinprodukter. Återkallande av serveringstillstånd och tobakstillstånd kan ske på tillståndshavarens begäran, eller om det inte längre utnyttjas och är då ett delegeringsbeslut. Återkallar nämnden ett serveringstillstånd på grund av misskötsel fattas detta beslut alltid av nämnden. Detsamma gäller för tobakstillstånden.

8 Generellt för kontrollen

8.1 Instruktioner för utförandet av kontroll

Arbets sättet vid livsmedelskontroller är en blandning av förannmälda och oanmälda inspektioner. Vid klagomål och utredning av misstänkta matförgiftningar är kontrollen oftast oanmäld. Dessutom genomförs olika typer av projekt. Provtagning som kontrollmetod används i vissa nationella kontrollprojekt.

Tillsyn av serveringsställen och försäljningstillsyn utförs nästan uteslutande genom oanmälda inspektioner. Vid tillsynen används checklista web, vilket är ett digitalt tillsynsprotokoll.

8.2 Provtagning och analys

Nämnden har avtal med ackrediterat laboratorium för inlämning av prover. Provtagning sker inom ramen för offentlig kontroll, dels i läns- och riksprojekt, egna projekt eller klagomålsutredningar. Provhantering sker med laboratoriet tillhandhållen utrustning och enligt deras riktlinjer för varje typ av prov. Provtagning bör ingå som ett komplement till livsmedelskontrollen.

8.3 Öppenhet i kontrollen

I Sverige regleras öppenheten i kontrollen framför allt av Tryckfrihetsförordningen (1994:105) och Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). I korthet innebär detta att alla myndigheter är skyldiga att föra register över de allmänna handlingar som finns hos myndigheten. Ett sådant register kallas vanligtvis för diarium. I diariet registreras uppgifter om dels de handlingar som kommer in till myndigheten, till exempel brev och ansökningar, dels de handlingar som upprättas vid myndigheten, till exempel beslut och kontrollrapporter. I diariet registreras både offentliga och hemliga handlingar.

Vem som helst har rätt att begära att få se en handling som finns hos en myndighet. En allmän handling är vanligen också offentlig, det vill säga vem som helst får ta del av den. Vissa handlingar kan dock innehålla uppgifter som är sekretessbelagda, alltså hemliga. Detta ska prövas av myndigheten utifrån gällande lagstiftning när någon ber att få ut en handling. Se också avsnitt 2.2.2 i del 4 av Nationell plan för kontrollen i livsmedelskedjan

8.4 Sanktioner - åtgärder vid bristande efterlevnad i livsmedelskontrollen

När nämnden konstaterar att en verksamhet inte uppfyller kraven i livsmedelslagstiftningen kommuniceras detta med företagets representanter muntligen på plats och/eller i telefonsamtal, samt i kontrollrapporten. Vid avvikelser fattas beslut om sanktion.

De sanktioner som kan vara aktuella återfinns i EU-lagstiftningen och i nationell lagstiftning. De sanktioner nämnden använder är:

- Föreläggande att vidta vissa åtgärder
- Förbud att bedriva viss verksamhet, till exempel nedkylning
- Förbud att bedriva livsmedelsverksamhet i anläggningen (stängning)
- Förbud mot utsläppande på marknaden av visst livsmedel (saluförbud)
- Omhändertagande av livsmedel
- Sanktionsavgifter för vissa överträdelser av livsmedelslagstiftningen

När överträdelserna är allvarliga kan det också bli aktuellt föreläggande eller förbud förenat med vite och/eller åtalsanmälan.

Till grund ligger Livsmedelsverkets vägledning om sanktioner i livsmedelslagstiftningen. För att säkerställa att sanktionsåtgärder vidtas i rätt omfattning sker en ständig dialog och utveckling av kompetensen hos inspektörerna. Genom uppföljning av antal och typ av sanktioner får vi en bild av hur det ser ut och kan genom detta se trender som vi kan gå in och styra.

Inspektörer stämmer av med kollegor eller enhetschef innan beslut fattas och skickas vidare.

Det är kontrollmyndigheten som ska pröva frågor om sanktionsavgift. Detta innebär att kommunala nämnder, länsstyrelser och Livsmedelsverket beslutar om sanktionsavgifter när bristande efterlevnad har konstaterats hos ett livsmedelsföretag om förutsättningarna är uppfyllda. Kontrollmyndigheten ska besluta om sanktionsavgift när man upptäcker bristande registrering av livsmedelsanläggningar.

8.5 Sanktioner och åtgärder vid bristande efterlevnad vid serveringstillsynen

Överträdelse av alkohollagens bestämmelser kan resultera både i administrativa åtgärder mot serveringstillståndet och direkta straffrättsliga sanktioner mot enskild personal. Vid överträdelse av reglerna i alkohollagen kan ett tillsynsärende öppnas för att utreda eventuell administrativ åtgärd enligt alkohollagen. En polisanmälan mot enskild person om brott mot alkohollagen kan även komma att upprättas. De administrativa åtgärderna är erinran, varning eller återkallelse av serveringstillståndet. Vilken påföljd som beslutas beror på överträdelsens art och omfattning, om bristen har påpekats tidigare, vilka åtgärder som vidtas av tillståndshavaren samt hur snabba och verkningfulla åtgärderna har varit.

En varning eller återkallelse kan i normalfallet föregås av en eller flera erinringar men kan även ske direkt utan att föregås av erinran och/eller varning.

Om kommunen öppnar ett tillsynsärende informeras tillståndshavaren skriftligen om att så har skett och bereds tillfälle att yttra sig i ärendet innan beslut fattas. Beslut om varning och återkallelse fattas av nämnden för Miljö & Hälsoskydd i Kungsbacka och Bygg- och miljönämnden i Mölndals stad. Negativa beslut kan överklagas till Förvaltningsrätten i Göteborg

8.6 Sanktioner och åtgärder vid bristande efterlevnad försäljningstillsynen

Vid konstaterade brister enligt lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter kan administrativa åtgärder vidtas mot tobakstillståndet och direkta straffrättsliga sanktioner mot enskild personal. Om brister konstateras kan ett tillsynsärende öppnas för att utreda eventuell administrativ åtgärd. En polisanmälan mot enskild person om brott kan även komma att upprättas. De administrativa påföljderna är varning eller återkallande av tobakstillståndet. Vilken påföljd som beslutas beror på överträdelsens art och omfattning samt vilken åtgärd som vidtas av tillståndshavaren samt hur snabb och verkningfull åtgärden varit.

Det finns enligt Lag (2022:1257) möjlighet för kommunen att meddela förbud att sälja en produkt, eller meddela en varning.

Kommunen har även möjlighet att förelägga om åtgärd och i beslut om föreläggande eller förbud sätta ut vite. Det sistnämnda tillämpas dock sällan i praktiken.

En varning eller återkallelse kan i normalfallet föregås av en eller flera erinringar men kan även ske direkt utan att föregås av erinran och/eller varning.

Beslut om varning och återkallelse fattas av nämnden för Miljö & Hälsoskydd i Kungsbacka och Miljönämnden i Mölndals stad. Negativa beslut kan överklagas till Förvaltningsrätten i Göteborg

9 Planerad kontroll av befintliga livsmedelsanläggningar

9.1 Riskbaserad kontroll under treårsperioden

Livsmedelsanläggningarna har under 2023-2024 klassats om enligt *Livsmedelsverkets föreskrifter och allmänna råd (LIVSFS 2023:2) om kontrollfrekvens för riskbaserad offentlig kontroll*. Alla anläggningar har en kontrollfrekvens som anger antal besök under fem år.

Baserat på kontrollfrekvensen har nämnden följande plan för antal besök per verksamhet under 2025:

Besöksfrekvens per 5 år enligt riskklassning	Antal besök 2025
20	4
815	3
10	2
5	1
4	1
2	50% får 1 besök
1	20% får 1 besök

Prioriteringen sker som hittills utifrån riskklassningen, objekt med högst riskklass prioriteras högst.

En plan över vilka kontrollområden och lagstiftningsområden som ska kontrolleras under 2025–2026 på de olika anläggningstyperna, samt instruktioner för planering av kontroll, finns beskrivet i bifogad inriktningsplan för 2025–2026. Under 2025 kommer en femårig inriktningsplan att upprättas för att stämma bättre överens med kontrollfrekvens samt nya Operativa mål 2026-2028.

9.2 Resursbehov

I Kungsbacka kommun har vi många mindre verksamheter eller verksamheter med låg risk, så som exempelvis mottagningskök i skola och förskola, caféer och mindre butiker. Många av dessa verksamheter ska få planerad kontroll 1–2 gånger per fem år. Med den nya riskklassningen på plats har vi uppskattat kontrollbehovet till 298 planerade livsmedelskontroller med en uppskattad kontrolltid på 1630 timmar.

Utöver detta tillkommer kontroller av nyregistrerade verksamheter, samt extra offentlig kontroll vid klagomål och uppföljning av beslut. Miljö & Hälsoskydd har möjlighet att själva planering in besök hos mindre verksamheter under valfritt år under en femårsperiod för att kunna göra lite fler kontroller ett år med övertalig personal och lite färre kontroller om vi skulle vara undertalig personal ett annat år. På detta vis kan vi jämna ut belastningen och undvika ta in kortvariga vikariat.

9.3 Storhushåll

Effektmål

Säker nedkylning, sann information, spårbarhet kött.

Förutsättningar

Storhushåll innefattar främst restauranger och caféer, men även mobila anläggningar och catering. Måltiderna kan antingen tillagas på plats eller tas emot mer eller mindre färdiga.

Kontrollbehovet är vanligtvis högre på verksamheter med tillagning och nedkylning, då risken för livsmedelshygieniska brister är större och konsekvenserna vid brister allvarligare.

Kontrollens fokus

Kontrollen ska fokusera på säkra temperaturer, hygien, sann information och spårbarhet.

9.4 Skola och omsorg

Effektmål

Säker allergikost

Förutsättningar

I Kungsbacka serveras dagligen måltider på förskolor och skolor, dagliga verksamheter, äldreboenden, gruppboenden, asylboenden och liknande verksamheter. Vissa maträtter är specialanpassade till barn och elever med allergi. Måltiderna kan antingen tillagas på plats eller tas emot mer eller mindre färdiga och delas in i kategorierna ”tillagningskök” och ”mottagningskök”. Kontrollbehovet är högre på verksamheter med tillagningskök, då de gör fler moment och mer riskfyllda processer.

Antalet omsorgsverksamheter väntas öka med någon procent per år i och med att kommunen växer.

Kontrollens fokus

Kontrollen ska fokusera på säker allergikost. Alla omsorgsverksamheter som kontrolleras under ett år ska kontrolleras avseende säker allergikost.

9.5 Butik och detaljhandel

Effektmål

Korrekt allergimärkning, sann information, spårbart kött.

Förutsättningar

Med ”butik och detaljhandel” avses livsmedelsanläggningar vars huvudsakliga verksamhet är att sälja livsmedel till slutkonsument. Det är såväl stora livsmedelsbutiker med stor mycket manuell hantering och egen märkning, som mindre butiker med färdigförpackade livsmedel, specialbutiker för till exempel fisk, godiskiosker och torghandel för frukt och grönsaker. Hälsobutiker och andra specialbutiker för i huvudsak kosttillskott omfattas inte av detta avsnitt, utan behandlas i 9.8.

Butikerna delas in i kategorierna ”med bearbetning” och ”utan bearbetning”. Detta för att skilja butiker med som endast säljer färdigförpackade livsmedel och där med har en väldigt låg risk från butiker som även hanterar oförpackade livsmedel, gör viss tillagning (grillar kyckling, bakar pajer, etc.) och där med har högre risker och ett större kontrollbehov.

Kontrollens fokus

Kontrollerna i butik ska fokusera på märkning och spårbarhet. När butiken har egen produktion ska säkra temperaturer och hygien kontrolleras.

9.6 Tillverkningsanläggningar

Effektmål

Effektmålen korrekt allergimärkning, sann information och spårbarhet är relevant för många av anläggningarna. Minska antalet livsmedelsburna sjukdomar med fokus på campylobakter, listeria, Ehec och norovirus.

Förutsättningar

Tillverkningsanläggningarna är en blandning av bagerier, vegetabiliska producenter och småskaliga animaliska producenter som inte omfattas av kraven för godkänd anläggning i enlighet med förordning (EG) 853/2004, då dessa verksamheter godkänns och kontrolleras av Livsmedelsverket. Verksamheterna i denna kategori producerar eller tillverkar bland annat bakverk, honung, ägg, must, grönsaker och konfektyr.

Kontrollens fokus

Allmänna hygienkrav som renlighet, lokalens utformning och skick, personalhygien och förvaringstemperaturer är viktiga för anläggningar som producerar känsliga livsmedel. För anläggningar som tillverkar sammansatta livsmedel kontrolleras att information om ingående allergener är korrekt och att denna information är lätt att utläsa. För dyra produkter eller produkter som innehåller dyra ingredienser kontrolleras att det som anges i den skriftliga informationen om livsmedlen är korrekt.

9.7 Grossister, Matmäklare, Huvudkontor, lager och transportörer

Effektmål

Information om livsmedel kan säkerställas inom hela livsmedelskedjan.

Förutsättningar

Grossister och matmäklare är livsmedelsföretagare som köper in livsmedel och säljer vidare till andra livsmedelsföretag. Skillnaden är att grossisterna har lager där de förvarar livsmedel, medan matmäklare bedriver sin verksamhet från ett kontor och att varorna förvaras i andra livsmedelsföretagares lokaler. Huvudkontoren är ansvariga för flera livsmedelsverksamheter, men har ingen egen hantering av livsmedel. De ansvarar för både livsmedelsinformation och att spärra och återkalla produkter på marknaden när så krävs. Huvudkontoren kan vara ansvariga för tillverkningsanläggningar, distributionsanläggningar eller för butiks- eller restaurangkedjor.

Många grossister och matmäklare bedriver handel med inköp av livsmedel från andra EU-länder, några företag bedriver nationell handel. De som importerar ansvarar för att varorna uppfyller alla EU:s regler för livsmedel. Alla som säljer livsmedel ansvarar för att det finns obligatorisk livsmedelsinformation antingen i märkningen eller i medföljande handling.

Kontrollens fokus

Kontrollens fokus är att obligatorisk information om livsmedlen finns med vid försäljning, antingen på förpackningen eller i en medföljande handling. För företag med import och företag som översätter eller utformar märkning ska vi också fokusera på att alla ingående ingredienser finns med i den svenska märkningen och att allergener är framhävda.

Kontrollen anpassas efter företagets inriktning och vilken typ av produkter verksamheten handlar med. Vissa av företagen är specialiserade på produkter med speciallagstiftningar och i dessa fall kontrolleras sådana krav.

För lager och transportörer lägg fokus vid administrativa krav så som spårbarhet och obligatorisk dokumentation, att skydda livsmedel från kontaminering från omgivning och skadedjur, samt att livsmedel förvaras i säkra temperaturer.

9.8 Kosttillskott och hälsokost

Effektmål

Säkra kosttillskott

Förutsättningar

I detta sammanhang är definitionen av kosttillskott vidare än lagstiftningens definition. Kosttillskott i detta dokument inkluderar alla typer av tillskott som tas i stället för livsmedel, för att uppnå en önskad effekt (prestationshöjande, viktminskande, ökat vitaminintag etc.). Som kosttillskottanläggningar räknas de

verksamheten som huvudsakligen är inriktade på kosttillskott, till skillnad från de vanliga livsmedelsbutiker där kosttillskott ofta utgör en mindre del av sortimentet. Verksamheterna består av apotek, hälsokostbutiker, matmäklare och huvudkontor.

Merparten av verksamheterna är små och får endast kontrollbesök vart femte år. Några verksamheter har ett större kontrollbehov, så som huvudkontor och matmäklare. När det gäller större kedjor för apotek och hälsokostbutiker kontrolleras dessa främst på huvudkontorsnivå eftersom ansvaret på produkter och märkning ligger där.

Kontrollens fokus

Kontrollerna ska fokusera på säkra kosttillskott. På alla kosttillskottsobjekt som kontrollerats under ett år ska kontrollen fokusera på att de kosttillskott som säljs ska vara säkra med avseende på ingående ingredienser och att märkningen är korrekt.

9.9 Dricksvatten

Förutsättningar

Kungsbacka kommun har två större kommunala vattenverk, Fjärås Bräcka som försörjer ca 70 000 personer och Öjersbo som försörjer ca 150 personer, samt distributionsnät. Förutom dessa två större vattenverk har vi 8 mindre vattenverk. Många av våra små vattenverk avregistreras i takt med att det kommunala Va-nätet byggs ut.

Nämnden har under 2024 registrerat 38 distributionsanläggningar för dricksvatten som försörjer fler än 50 personer eller har en vattenförbrukning på mer än 10 kubik/dygn som inte Nämnden för Teknik har ansvar för. Under 2025 kommer nämnden att kontrollera, fastställa undersökningsprogram samt riskklassa verksamheterna.

Kontrollens fokus

Kontrollen fokuserar löpande på faroanalysen och kritiska styrpunkter, undersökningsprogram, råvatten, mikrobiologiska barriärer, larm, beredning och kvalitetskrav.

Eftersom anläggningarnas storlek och utförande skiljer sig mycket åt läggs stor vikt vid att anpassa kontrollen efter anläggningen.

9.10 Material i kontakt med livsmedel

Förutsättningar

Omfattar verksamheter som tillverkar eller importerar plastmaterial avsedda för kontakt med livsmedel. Dessa verksamheter omfattas inte av krav på registrering. Det är upp till oss som kontrollmyndighet att föra register över de verksamheter vi får kännedom om och utföra kontroll hos dessa.

Kontrollens fokus

Fokus läggs vid att säkerställa att materialen och produkterna uppfyller lagstiftningens krav och inte avger sina beståndsdelar i halter som skulle kunna utgöra en fara för människors hälsa eller påverka livsmedel negativt.

9.11 Lager, transport och övrigt

Förutsättningar

Livsmedelsanläggningar som inte passar in i övriga kategorier samlas här. Det rör sig om lager, transport, matdemonstratörer med mera. Merparten av verksamheterna är små och får 1–2 besök per 5 år.

Kontrollens fokus

Fokus läggs vid administrativa krav så som spårbarhet och obligatorisk dokumentation, att skydda livsmedel från kontaminering från omgivning och skadedjur, samt att livsmedel förvaras i säkra temperaturer.

10 Planerad kontroll av serveringstillstånd och försäljningsställen

10.1 Inre och yttre tillsyn av serveringstillstånd

Inre tillsyn av verksamheter med serveringstillstånd görs löpande av tillståndshandläggarna. Inre tillsyn innebär kontroll av att förutsättningarna för tillstånd att servera alkohol fortfarande föreligger utifrån alkohollagens 8 kap 12§. Den genomförs på olika sätt, bl.a. genom en kreditupplysningstjänst (SYNA) samt genom samverkan med Polisen och Skatteverket.

Vid yttre tillsyn kontrolleras att de allmänna och särskilda försäljningsbestämmelserna i alkohollagen efterlevs. Denna tillsyn genomförs, till övervägande del genom oanmälda besök både på dag, kvälls och nattetid.

Samordnad tillsyn är ett fördjupat tillsynsarbete som flera berörda myndigheter genomför tillsammans. Dessa deltar med stöd av den lagstiftning som gäller för deras respektive sakområde. Samordnad tillsyn genomförs i respektive kommun tillsammans med Polisen och när möjlighet finns även med andra berörda myndigheter.

Nämnden prioriterar den yttre tillsynen utifrån de riskfaktorer som förknippas med verksamheten, till exempel typ av tillstånd, serveringstider, alkoholomsättning, storlek, inriktning och tidigare erfarenhet.

- Mycket låg prioritet har de som vänder sig till slutna sällskap, där inga kända störningar från verksamheten har framkommit. Tillsyn sker vid behov eller på förekommen anledning.
- Låg prioritet har de tillståndshavare som har festvåningsrättigheter och som vänder sig till olika slutna sällskap eller är en restaurang med serveringstillstånd till allmänheten med låg alkoholomsättning, inga kända störningar samt en äldre målgrupp. Tillsyn sker 1 gång vartannat år.

- Normal prioritet har de tillståndshavare som vänder sig till allmänheten, fokuserar främst på matsservering och har en normal alkoholomsättning. Tillsyn sker 1 gång per år.
- Hög prioritet har de tillståndshavare som vänder sig till allmänheten, har en hög alkoholomsättning, nöjesutbud samt vänder sig till en yngre målgrupp. Tillsyn sker ca 2 gånger per år.

Nedan följer en mer ingående genomgång av riskklassningen.

10.2 Riskbaserad kontroll för serveringstillstånd

Tillsynsfrekvensen bör stå i förhållande till de risker som är kopplade till varje verksamhet. Verksamheter med högre och fler risker bör kontrolleras oftare än verksamheter med mindre och färre risker, s.k. riskbaserad tillsyn.

Riskfaktorer som påverkar frekvensen av yttre tillsyn hos verksamheter med ett serveringstillstånd:

Servering till slutna sällskap eller allmänheten

Att servera alkohol till allmänheten bör medföra högre riskpoäng än alkoholsservering till slutna sällskap.

Riskpoäng för typ av tillstånd

Till allmänheten	1 poäng
Till slutna sällskap	0 poäng

Serveringstider

Normala eller utökade serveringstider? Serveringsställen med tillstånd att kunna servera alkohol till 02:00 eller 03:00 bör innebära högre tillsynsbehov än att bara servera alkohol till 01:00.

Riskpoäng för serveringstid

Utökad serveringstid	1 poäng
Normal serveringstid	0 poäng

Inriktning

Serveringsställen som är mer fokuserade på konsumtion av mat än på konsumtion av alkohol har lägre tillsynsbehov än till exempel barer och/eller andra publiknande verksamheter. Nattklubbar och/eller verksamheter med ungdomlig publik/målgrupp har ännu högre tillsynsbehov än barer och andra publiknande verksamheter.

Riskpoäng för inriktning

Ungdomlig målgrupp, nattklubb	2 poäng
Bar och pub	1 poäng
Restaurang	0 poäng

Omsättning

Verksamheter med hög omsättning av alkohol bör anses ha högre tillsynsbehov. Omsättningen framgår av den restaurangrapport som tillståndshavare lämnar in årligen och som då granskas av tillståndshandläggarna.

Riskpoäng för alkoholomsättning

Mer än 6 milj. kr	2 poäng
Mellan 1 milj. kr men under 6 milj. kr	1 poäng
Mindre än 1 milj. kr	0 poäng

Storlek

Verksamheter med plats för flera hundra besökare har högre tillsynsbehov än verksamheter med mindre antal besökare.

Riskpoäng för storlek, maxantal personer som får vistas i serveringslokalen

Mer än 101 personer	2 poäng
Från 51 upp till 100 personer	1 poäng
Upp till 50 personer	0 poäng

Sanktioner/misskötsamhet

Verksamheter som har tilldelats en erinran eller varning behöver följas upp med tillsyn. Varning ger ett högre tillsynsbehov än erinran, men samtliga verksamheter där tillståndshavaren meddelats erinran eller varning har högre tillsynsbehov. Även i fall där andra myndigheter har inkommit med rapporter om missförhållanden eller andra yttranden, till exempel inkomna rapporter från Polisen, Gränspolisen, Räddningstjänsten, Skatteverket, Kronofogden, Hälso- och sjukvårdsenheten med mera bör anses ha högre tillsynsbehov. Verksamheter med många eller ofta inkomna klagomål bör anses ha högre tillsynsbehov än verksamheter med färre eller inga inkomna klagomål.

Riskpoäng för tidigare vidtagna åtgärder och/eller misskötsamhet under de senaste 3 åren

Varning	2 poäng
Erinran	1 poäng
Inkomna skrivelser och andra klagomål	1 poäng

Riskbedömning, prioritering och tillsynsintervall

Utifrån ovanstående riskbedömning tilldelas verksamheterna ett visst antal riskpoäng. Beroende på hur många riskpoäng en verksamhet får placeras den i ett av fem prioriteringsnivåer med tillhörande tillsynsintervall:

Tabell med koppling mellan riskpoäng, prioritering och tillsynsintervall

Riskpoäng	Prioritering	Tillsynsintervall
9–10	Mycket hög prioritering	3 gång per år
7–8	Hög prioritering	2 gång per år
2–6	Normal prioritering	1 gång per år
1	Låg prioritering	1 gång vartannat år

0	Mycket låg prioritering	Vid behov
---	-------------------------	-----------

Kontrollens fokus

Vid yttre tillsyn är fokus främst ordning och nykterhet, kontroll av att det erbjuds mat under hela serveringstiden, att man inte marknadsför alkohol i strid med lagen samt att det finns alkoholfria alternativ (lättdrycker i tillfredsställande urval). Vid kontrollen kontrolleras också personalliggare, att nödutgångar inte är blockerade och att det finns fungerande utrymningsskyltar.

Mycket fokus läggs på information, rådgivning och förebyggande åtgärder såsom Krögar- och tobakshandlarträffar.

Ansvarsfull alkoholserving, med syfte att utbilda krögare, serveringspersonal, ordningsvakter och andra verksamma på serveringsställena erbjuds en gång per år.

Krögarträffar och Ansvarsfull alkoholserving kommer att genomföras i såväl Kungsbacka som i Mölndals stad.

Kungsbacka

Tillsyn/år	Antal objekt	Timmar	Kontroller 2025	Kontroller 2026	Kontroller 2027
0,2-0,5	35	60	10	10	10
1	40	240	40	40	40
<1	4	40	7	7	7
Summa	80	340	57	57	57

Mölndals stad

Tillsyn/år	Antal objekt	Timmar	Kontroller 2025	Kontroller 2026	Kontroller 2027
0,2-0,5	24	72	11	11	11
1	28	168	28	28	28
<1	2	36	6	6	6
Summa	54	270	45	45	45

10.3 Tobak och liknande produkter, tobaksfria nikotinprodukter, folköl och receptfria läkemedel

Detaljhandel med folköl ska bedrivas i enlighet med alkohollagens bestämmelser. Försäljning ska skötas på sådant sätt att skador i möjligaste mån förhindras. Nämndens uppgift är att vägleda verksamhetsutövarna till försäljningsstället och kontrollera att reglerna följs.

Tobakslagen är en skyddslagstiftning. Det övergripande målet för tobakspolitiken är att minska tobaksbrukets skadeverkningar och att människor ska kunna vistas i en rökfri miljö.

Tillsynen kräver en inre och en yttre tillsyn. De verksamheter som säljer tobak och liknande produkter ska ha ett besök varje år. De verksamheter som endast säljer folköl, tobaksfria nikotinprodukter eller e-cigarett ska ett besök vartannat år.

Nämnden bedriver tillsyn av receptfria läkemedel åt Läkemedelsverket. De verksamheter som säljer receptfria läkemedel ska ha ett besök vartannat år.

Fokus läggs vid egenkontrollprogram dess dokumentation och spårbarhet samt exponering och direkt uppsikt.

Kungsbacka

Tillsyn/år	Antal objekt	Timmar	Kontroller 2025	Kontroller 2026	Kontroller 2027
0,5	31	60	15	15	15
1	50	190	41	50	50
Summa	53	240	56	65	65

Mölndal stad

Tillsyn/år	Antal objekt	Timmar	Kontroller 2025	Kontroller 2026	Kontroller 2027
0,5	2	8	1	1	1
1	58	312	58	58	58
Summa	54	270	59	59	59

Kontrollens fokus

Kontrollens fokus ligger på egenkontrollprogrammet, det vill säga att butikerna har rutiner för att efterleva bestämmelserna om bland annat ålderskravet. Vid tillsyn kontrolleras även att vi har rätt ägaruppgifter, att det finns dekalers om 18-årsgräns samt att varorna har korrekta varningstexter och är märkta på föreskrivet sätt.

Kontrollköp, vid kontrollköp anlitas ungdomar med ett ungdomligt utseende, för att kontrollera om legitimation kontrolleras vid köp av varor med 18-årsgräns.

Resultatet får endast användas i dialog med handlarna, de får inte vara till grund för tillsynsärende/administrativ åtgärd, så detta är en form av förebyggande tillsyn.

Informationsträff för butiksinnehavare som säljer tobak och liknande produkter och/eller tobaksfria nikotinprodukter

11 Kontroll av nyregistrerade livsmedelsanläggningar

11.1 Ny registrering

I Kungsbacka registreras ungefär 85 livsmedelsanläggningar varje år. Dessa verksamheter är inom alla branscher till exempel restauranger, butiker och matmäklare etc. Det är både nya verksamheter och ägarbyten i befintliga livsmedelslokaler. En del av registreringarna gäller tidsbegränsade verksamheter, till exempel vid evenemang.

Målet med kontrollen av nyregistrerade verksamheter är att alla företagare som startar en livsmedelsverksamhet i Kungsbacka kommun ska bli föremål för kontroll inom två månader. I enlighet med kommunens taxa tas avgiften för kontrollen ut som timavgift efter genomförd kontroll.

Fokus under kontrollen av nyregistrerade verksamheter finns att läsa i bifogad inriktningsplan för 2025–2027.

12 Livsmedelskontroll som ursprungligen inte var planerad

12.1 Uppföljning av avvikelser

Ärendena ska inte avslutas om den senaste kontrollen har resulterat i ett föreläggande, utan ärendet ska då följas upp till dess att vi har konstaterat att avvikelserna är åtgärdade. Hur snabbt uppföljningen görs beror på allvarlighetsgraden, normalt ska det inte dröja mer än tre månader. När så är nödvändigt används starkare sanktioner såsom föreläggande förenat med vite eller förbud för att se till att avvikelserna blir åtgärdade.

I Kungsbacka ligger andelen kontroller där extra offentlig kontroll krävs på drygt 10 % vilket motsvarar cirka 30 extra kontroller per år. De extra, uppföljande kontrollerna finansieras med timavgift.

12.2 Klagomål, misstänkt matförgiftning och RASFF

Under 2024 har vi fram till 18 november handlagt ca 62 ärenden gällande klagomål och RASFF varav 47 var anmälningar om misstänkt matförgiftning, 14 klagomål och 1 RASFF.

Förutom klagomål från allmänheten får nämnden även information om misstänkta avvikelser från företagen själva, från andra myndigheter, på internt, samt när man vid kontroll på en anläggning påträffar brister som härrör från en annan anläggning i kommunen. En särskild typ av ärenden är så kallade RASFF, ett system för information om icke säkra livsmedel som sålts inom EU.

Antalet ärenden uppskattas till ca 69 per år för de närmaste tre åren. För alla ärenden görs en första bedömning över om ärendet kräver en extra kontroll omgående baserat på uppgifterna i anmälan/klagomålet, vår kännedom och historik av verksamheten och i extra frågor till anmälaren/klagande. För cirka en tredjedel

av de inkomna anmälningarna/klagomålen görs en händelsestyrd kontroll. Övriga bedöms kunna utredas i samband med nästa ordinarie kontroll, i samband med en utredning som redan pågår, eller bedömningen är att ingen utredning ska göras. Verksamhetsutövaren kontaktas då för att informeras och frågor ställs kring arbetssätt, den aktuella dagen och det misstänkta livsmedlet.

Mål och fokus

Syftet med utredningarna är att kontrollera om det finns avvikelser hos livsmedelsföretagen och i så fall se till att dessa undanröjs. Särskilt viktigt är detta i de fall avvikelserna är av sådan art att det finns risk för sjukdom hos konsumenterna. Även typen av avvikelser som kan klassas som matfusk, där företagen medvetet bryter mot reglerna för ekonomisk vinning, är prioriterade att utreda och undanröja.

Vid misstänkt matförgiftning är målet att hitta orsaken till matförgiftningen och var i livsmedelskedjan bristen uppstått. Resultatet ska dokumenteras och vid utbrott (fler än två personer sjuka) rapporteras till Livsmedelsverket. I slutet på året ska resultatet av utredningarna sammanställas och utvärderas. I utvärderingen ska särskild vikt läggas vid i vilken mån utredningarna har lett till att avvikelserna har åtgärdats, och hur arbetssättet kan förbättras för att uppnå ytterligare ”miljönytta”.

Resursbehov

Det är mycket svårt att beräkna tidsåtgången eftersom det handlar om inkommande ärenden. Förutom att vi inte vet hur många ärenden som kommer in kan dessa ta väldigt olika lång tid att utreda. Grovt uppskattas tidsåtgången för utredningar att vara:

-Totalt 100 timmar (matförgiftningar, klagomål, RASFF)

-Tid som kan debiteras som extra offentlig kontroll vid konstaterade avvikelser 80 timmar

13 Kontroll och utredning vid avvikelser -serveringstillsyn och försäljningstillsyn

13.1 Klagomål

Vid inkomna tips eller klagomål meddelas Polisen, eftersom kommun och Polisen delar tillsynsansvaret enligt alkohollagen, enligt lagen om tobak och liknande produkter samt lagen om tobaksfria nikotinprodukter. Det registreras även ett ärende i EDP Vision.

13.2 Uppföljning och sanktioner

Efter varje tillsynsbesök upprättas en tillsynsrapport som skickas till tillståndshavaren, oavsett om det funnits brister eller inte. Av tillsynsrapporten framgår när tillsynen genomförts, vem som utförde tillsynen och vem som deltog

från företaget (vid serveringsställen ska det vara serveringsansvarig om inte tillståndshavaren själv är på plats).

Vid allvarliga eller upprepade brister inleds tillsynsutredning och då registreras det i tillsynsämne, i EDP Vision. Tillståndshavaren kommuniceras att en tillsynsutredning är inledd och ges möjlighet att yttra sig om vilka åtgärder som vidtagits. Därefter görs en samlad bedömning i ärendet. Bedömningen kan resultera i att ärendet avslutas utan åtgärd, att beslut om erinran fattas på delegation, eller att förslag till beslut om varning eller återkallelse av tillstånd läggs fram till nämnden för beslut.

14 Uppföljning och utvärdering av kontrollen

14.1 Rapportering av kontrollresultat

Resultatet av livsmedelskontrollen, serveringstillsynen och försäljningstillsynen registreras i vårt ärendehanteringssystem EDP Vision. Efter varje kalenderår rapporteras kontrollerna till Livsmedelsverket, som vidarebefordrar en sammanställning till EU-kommissionen. Den rapporteringen hämtas direkt ur IT-systemet med hjälp av ett rapporteringsverktyg. Tillsynsbesök som görs på serveringsställena, folköl och tobak registreras i EDP Vision och rapporteras årligen till Länsstyrelsen i Halland.

Uppföljning av antal utförda kontroller enligt kontrollplanen rapporteras till nämnden för Miljö & Hälsoskydd kvartalsvis.

14.2 Uppföljning av avdelningens arbete

Uppföljning av målen genomförs och rapporteras till nämnden för Miljö & Hälsoskydd kvartalsvis. Uppföljning av kontrollen sker även i individuella avstämningsmöten med alla inspektörer och kvartalsvis under samsynsmöten. Detta gäller såväl för livsmedelskontrollen som för serveringstillstånden och ansvarig för att det sker är enhetschef.

Årligen sammanställs antalet kontroller/tillsynsbesök med avvikelser, inom vilka lagstiftningsområden vi konstaterat avvikelserna, samt om avvikelserna åtgärdats vid uppföljande kontroll. Resultatet diskuteras och utvärderas med fokus på kontrollen effekt och möjliga utvecklingsområden för kontrollen.

14.3 Uppföljning av servering- och tobakstillstånd

För beslut enligt alkohollagen, lagen om tobak och liknande produkter och lagen om tobaksfria nikotinprodukter ska samtliga beslut som fattas på delegation och av nämnd skickas till Polisen och Länsstyrelsen. Beslut gällande Kungsbackas verksamheter skickas till Länsstyrelsen Halland och beslut gällande Mölndals stad skickas till Länsstyrelsen Västra Götaland.

Kopia av beslut gällande stadigvarande servering- och tobakstillstånd skickas till Folkhälsomyndigheten där de har register över samtliga servering- och försäljningsställen i Sverige.

Länsstyrelsen genomför härutöver även stickprovskontroller en eller två gånger per år vid så kallad akt granskning, då samtliga underlag i ett ansökningsärende enligt alkohollagen eller enligt lagen om tobak och liknande produkter begärs in och granskas. Länsstyrelsen gör regelbundet verksamhetstillsyn på vår servering- och tobakstillsyn.

15 Beredskap

Nämnden för Miljö & Hälsoskydd har en Beredskapsplan för livsmedel- och dricksvattenutbrott, beslutad 2021-11-18, dnr 2021-4733.

Bilaga 1 - Operativa mål 2023-2025

Mål 1: Mikrobiologiska och kemiska faror i faroanalys och beredning av dricksvatten

Senast den 31 december 2025 har offentlig kontroll utförts vid anläggningar som producerar över 100 m³ dricksvatten per dygn. Kontrollen syftar till att bedöma om faroanalysen tar hänsyn till mikrobiologiska och kemiska faror i råvattnet och att beredningen av dricksvattnet är anpassad efter resultatet av faroanalysen.

Mål 2: Säkerhet vid vattenverk och reservoarer

Senast den 31 december 2025 har offentlig kontroll utförts vid allmänna vattenverk och distributionsanläggningar som omfattas av Livsmedelsverkets föreskrifter om åtgärder mot sabotage och annan skadegörelse riktad mot dricksvattenanläggningar. Kontrollen görs i syfte att bedöma om förebyggande, upptäckande och avhjälpande åtgärder vidtas för att säkerställa skyddet mot sabotage och skadegörelse riktad mot anläggningarna.

Mål 3: Nyckelhålmärkning

Senast den 31 december 2025 har offentlig kontroll utförts hos tillverkare och huvudkontor med ansvar för Nyckelhålmärkning av färdigförpackade livsmedel inom följande livsmedelsgrupper: kött och produkter som innehåller kött (livsmedelsgrupp 24), helt eller delvis vegetabiliska produkter (livsmedelsgrupp 25) och färdigrätter (livsmedelsgrupperna 26-30) i Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2005:9) om användning av symbolen Nyckelhålet. Verksamheterna ska kunna visa att livsmedlet uppfyller villkoren för att livsmedlet kan märkas med Nyckelhålet samt hur de kontrollerar och verifierar detta.

Mål 4: Spårbarhet och märkning av fet fisk från Östersjön

Offentlig kontroll utförs för att verifiera spårbarhet för lax och sill/strömming från Östersjön vid samtliga anläggningar som registrerat utförsel i Hav- och vattenmyndighetens spårbarhetssystem. Detta i syfte att kontrollera att fisken inte säljs till länder som inte omfattas av dioxinundantaget.

Mål 5: Ekologiska livsmedel

Senast den 31 december 2025 har offentlig kontroll utförts för att verifiera att de aktörer som släpper ut ekologiska produkter eller produkter under omställning, har anmält sig till Livsmedelsverket. Kontroll utförs också för att verifiera undantagen från anmälan och att inte inneha certifikat. Livsmedelsverket ska omedelbart underrättas om en aktör inte har anmält sin verksamhet i enlighet med reglerna. Livsmedelsverket prövar frågan om sanktionsavgift.

Mål 6: Livsmedelsinformation vid e-handel

Senast den 31 december 2025 har kontroll utförts hos registrerade/godkända verksamheter som släpper ut färdigförpackade kosttillskott och/eller konfektyr på marknaden via e-handel. Kontrollen syftar till att verifiera att

livsmedelsinformationen på webbplatsen stämmer med informationen på förpackningarna.

Mål 7: Handelsnormer för konserverad tonfisk och sardiner

Senast den 31 december 2025 har offentlig kontroll utförts hos företag som sätter konserverad tonfisk eller sardiner på marknaden antingen genom import eller genom införsel från annat EU-land. Syftet är att verifiera att produkterna uppfyller kraven i handelsnormerna avseende märkning och sammansättning.

Mål 8: Spårbarhet kött

Senast den 31 december 2025 har offentlig kontroll utförts för att verifiera uppgift om svenskt ursprung för färskt och fryst kött av nöt, gris, får och lamm, samt fågel. Målet omfattar såväl helt som bitat och malet kött, förpackat och oförpackat. Kontrollerna ska utföras i samtliga led i livsmedelskedjan efter slakt som släpper ut färskt eller fryst kött av svenskt ursprung på marknaden.

Mål 9: Skyddade beteckningar

Senast den 31 december 2025 har offentlig kontroll utförts av att märkningen på utvalda förpackade produkter med skyddade beteckningar och som införts till Sverige stämmer överens med produktspecifikationen.

Mål 10: Allergena ingredienser i förpackade livsmedel

Senast den 31 december 2025 har offentlig kontroll utförts hos grossister som importerar färdigförpackade livsmedel för att verifiera att företagen ger korrekt information om allergena ingredienser i märkningen.

Mål 11: Spårbarhet ägg

Senast den 31 december 2025 har offentlig kontroll utförts för att verifiera att aktörer som producerar och/eller släpper ut svenska hönsägg på marknaden kan visa att de uppfyller de spårbarhetskrav som finns samt att den information som medföljer äggen är korrekt.

Mål 12: Aktörer som släpper ut honung på marknaden

Senast den 31 december 2025 har kontrollmyndigheterna utfört spårbarhetskontroller hos företag som handlar med honung. Syftet är att säkerställa att aktörer som släpper ut honung på marknaden har registrerat sin anläggning, i de fall verksamheten har en sådan organisation och kontinuitet att den kan anses utgöra ett livsmedelsföretag.

Mål 13: Otillåtna växter och främmande ämnen i växtbaserade kosttillskott

Vid utgången av 2025 har 12 särskilt utvalda hälsofarliga växter i kosttillskott kontrollerats på kosttillskottsanläggningar, inklusive sådana som bedriver e-handel, som släpper ut växtbaserade kosttillskott på marknaden. Dessutom har kosttillskott analyserats hos importörer, införare, producenter och tillverkare av växtbaserade kosttillskott, i syfte att kontrollera att gränsvärdet för genotoxiska och carcinogena pyrrolizidinalkaloider inte överskrids.

Mål 14: Fusk med tonfisk

Offentlig kontroll har utförts hos importörer och grossister som saluför färsk eller fryst tonfisk för att undersöka om det förekommer fisk som har behandlats på ett otillåtet sätt. Företaget riskerar därigenom att förorsaka histaminbildning i fiskköttet samt att vilseleda konsumenter.

Mål 15: Plastprodukter med otillåtna naturmaterial

Offentlig kontroll utförs i ett tidigt led i kedjan, exempelvis hos producenter, importörer och grossister. Kontrollen ska förhindra att plastprodukter avsedda att komma i kontakt med livsmedel som innehåller malen bambu eller andra icke godkända naturmaterial släpps ut på marknaden. Kontrollen syftar till att få bort dessa produkter från marknaden då de inte är tillåtna och dessutom riskerar att släppa ifrån sig oönskade kemiska ämnen i halter som kan vara hälsovådliga.

Mål 16: Glykoalkaloider i potatis

Offentlig kontroll av livsmedelsföretagares vidtagna åtgärder för att förebygga att höga halter glykoalkaloider bildas och hur de förhindrar att giftiga partier sätts på marknaden.

Mål 17: Kontaktmaterialverksamheter

Innan utgången av 2025 har offentlig kontroll av kontaktmaterialverksamheter som behörig kontrollmyndighet har förtecknade eller registrerade utförts. Kontrollen görs för att säkerställa att materialen och produkterna uppfyller lagstiftningens krav och inte avger sina beståndsdelar i halter som skulle kunna utgöra en fara för människors hälsa eller påverka livsmedel negativt.

Inriktningsplan 2025 - 2026

FÖR PLANERAD LIVSMEDELSKONTROLL

NÄMNDEN FÖR MILJÖ & HÄLSOSKYDD, KUNGSBACKA KOMMUN

Innehåll

Syfte med planen.....	2
Planens uppbyggnad.....	2
Indelning i huvudgrupper.....	2
Prioritering i kontrollen.....	2
Riskbaserad kontroll	2
Förarbete.....	4
Nyregistrerade verksamheter.....	5
Mindre verksamheter	5
Större verksamheter	5
Tidigare avvikelser	5
Kontroll av information/märkning och spårbarhet.....	6
Kontroll av hygien.....	7
När ska du göra avsteg från inriktningsplanen?	7
Efterarbete	7
Rapportering av lagstiftningsområden.....	7
Kontrollrapporten	7
Storhushåll.....	8
Skola och omsorg.....	11
Butik och detaljhandel	14
Tillverkningsanläggningar.....	17
Grossister, matmäklare, huvudkontor, importörer, lager och transportörer	20
Kosttillskott och hälsokost	23
Dricksvatten.....	26
Material i kontakt med livsmedel.....	28

Syfte med planen

Inriktningsplanen ska ge oss stöd för att utföra en riskbaserad och verkningsfull kontroll där vi fokuserar på de största riskerna inom hygien och redlighet. Planen är ett stöd i förarbetet genom att visa vad du ska kontrollera. Planen beskriver inte i detalj hur kontrollen ska gå till. Gör ett urval bland kraven som är anpassat efter den verksamhet du ska besöka. Med stöd av beskrivningen och länkarna gör du därefter en detaljerad plan för din kontroll. Diskutera gärna med dina kollegor i arbetsgruppen hur du använder planen och gör förarbete inför dina kontroller.

Planens uppbyggnad

Indelning i huvudgrupper

Våra verksamheter är indelade i 8 huvudgrupper. Varje huvudgrupp har en egen plan som kortfattat beskriver vilka krav vi ska kontrollera under en treårsperiod. Beskrivningen kompletteras med länkar till fördjupad information i till exempel kontrollwiki. Informationen ses över regelbundet och kompletteras vid behov.

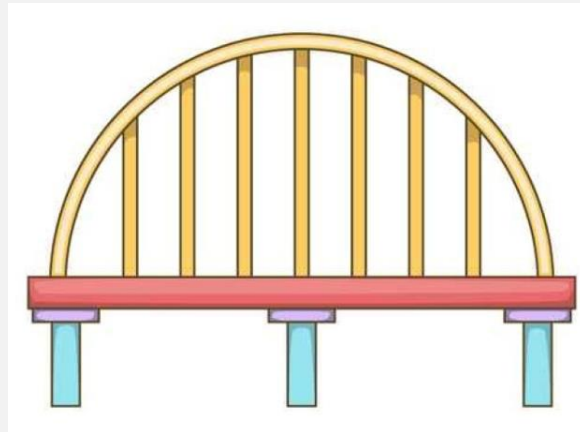
Huvudgrupp	Exempel på verksamheter som ingår
Storhushåll	Restaurang, café, ambulerande, cateringverksamhet
Skola och omsorg	Äldreboenden, gruppboenden, skolor, kriminalvård, öppna förskolor och fritids
Butik och detaljhandel	Livsmedelsbutiker, fiskbutik, köttbutik
Tillverkningsanläggningar	Bagerier, bryggerier, glass, tillverkare av färdigmat
Grossister, matmäklare, huvudkontor, importörer, lager och transportörer	
Kosttillskott och hälsokost	Tillverkare, hälsokostbutiker, apotek, grossister, matmäklare
Dricksvatten	Vattenverk och distributionsanläggningar
Material i kontakt med livsmedel	

Prioritering i kontrollen

Riskbaserad kontroll

Vi ska se till att vår kontroll är riskbaserad, effektiv och verkningsfull. Därför är det viktigt att vi gör rätt prioriteringar utifrån riskerna och vår erfarenhet av verksamheten. Kontrollen ska främst riktas mot de faror som utgör betydande hälsorisker eller de bedrägliga tillvägagångssätt som utgör störst risker för att konsumenter vilseleds. Genom åren har vi framförallt gjort hygienkontroller och många verksamheter har bra arbetssätt för det som fungerar.

Vi behöver anpassa kontrollen för en riskbaserad, effektiv och verkningfull kontroll. Det ställer krav på oss att vi är flexibla när vi kommer ut. Vår roll är att kontrollera att livsmedel som produceras är säkra och att företagarna lämnar korrekt information.

Fördjupande kontroll av spårbarhet,
redlighet och specifika krav

Kontroll av grunden – verksamheten tar
hand om de största hälsoriskerna

Löpande inriktning

I de löpande inriktningarna finns krav som är kopplade till allvarliga hälsorisker. Kraven är indelade i två områden - "**hygien**" samt "**information och spårbarhet**".

Dessa krav kan ses som grundförutsättningar i en verksamhet som måste fungera innan andra krav kan kontrolleras. När vi har erfarenhet av att grundförutsättningarna fungerar behöver de inte kontrolleras varje år. Istället kontrollerar vi de krav som finns under årlig inriktning. De löpande inriktningarna behöver ändå stämmas av med jämna mellanrum.

Årlig inriktning

Årlig inriktning är krav som vi ska inrikta oss på under ett specifikt år. Fokusera på dem när de löpande inriktningarna fungerar. Årliga inriktningar är fördjupande kontroll av spårbarhet, redlighet och specifika krav.

Operativa mål

De operativa målen tas fram av Livsmedelsverket för treårsperioder och just nu gäller målen för 2023-2025. Målen härrör från den nationella kontrollplanen (NKP). NKP:n är gemensam för hela livsmedelskedjan och i den finns fyra övergripande fokusområden: säkert dricksvatten, mikrobiologiska risker, kemiska risker och information i livsmedelskedjan. De operativa målen tas fram för att vi ska nå mål i NKP:n och för att Sverige ska nå sina mål behöver vi, här i Kungsbacka, vara delaktiga och göra en del av dessa kontroller av de operativa målen. De operativa målen ligger som årlig inriktning och är markerade som operativt mål i planen. Det är viktigt att du följer de anvisningar som finns för de operativa målen där det framgår vilka typer av objekt som omfattas och hur målet ska kontrolleras. För att veta vilka operativa mål som är

aktuella på olika verksamheter behöver du vid ditt besök i en verksamhet fråga vilka som är aktuella och efter kontrollen lägger du in dem i Vision under extrainfo. Vissa mål är samordnade kontrollprojekt [Kontrollwiki: - Samordnade kontrollprojekt](#).

Vid kontroll av operativa mål i en verksamhet så ska rapportering endast ske vid en planerad eller händelsestyrd kontroll under treårsperioden för aktuell verksamhet. Om det varit avvikelser ska du rapportera målet även vid uppföljningen. Om du kontrollerar samma operativa mål igen under treårsperioden ska endast lagstiftningsområdet rapporteras, inte det operativa målet. Du ska endast rapportera målet om du har gjort kontrollen enligt Livsmedelsverkets anvisning.

Förarbete

Förarbetet är viktigt och vi behöver förbereda oss väl inför kontrollen:

1) Insamling av information om objektet

Vad finns för information om objektet? Vad gör de? Till exempel olika delar, hanteringar, processer, typer av livsmedel. Information på hemsida?

Vad har vi kontrollerat tidigare? Har det varit avvikelser, klagomål? Har vi gjort distanskontroll under pandemin, behöver något verifieras på plats? Titta minst ett år tillbaka. Vilka olika hälso- och redlighetsrisker kan finnas i företaget? Tex mikrobiologiska, kemiska, fysikaliska och allergena.

2) Vad ska jag kontrollera?

Utgå från inriktningsplanen och välj relevanta inriktningar att kontrollera. Vilken del av verksamheten ska kontrolleras? Ska jag välja någon inriktning och kontrollera mer på djupet eller välja ett flöde, till exempel salladsberedning eller hantering av kyckling, och kontrollera flera inriktningar men inte lika djupt? Kontrollens omfattning behöver anpassas till objektets kontrolltid och hur många kontroller de ska ha.

3) Hur ska jag kontrollera?

Har jag den kunskap som behövs för att göra kontrollen verkningsfull?

Välj den kontrollmetod som är lämplig beroende på syftet med kontrollen.

När är lämplig tid att utföra kontrollen för att kunna verifiera det jag vill kontrollera.

Behöver jag göra några andra förberedelser, till exempel behöver kontrollen förbokas, tolk, prata med kollegor som gjort tidigare kontroller?

Mer information om att förbereda kontrollen finns här: [Kontrollwiki - kontrollprocessen: förbereda kontroll](#)

Det förarbete du tagit fram för kontrollen kanske inte kommer vara den kontroll du kommer genomföra på plats. Börja kontrollen med att scanna av läget, hör efter om och vilka förändringar som kan ha skett i verksamheten. Pandemin kan ha påverkat verksamheten. Finns det nu personal med tillräckliga kunskaper för att producera säkra livsmedel? Kan det finnas gamla livsmedel som inte gått åt, vad gör man med detta? Vad gör verksamheten för riskbedömning kring det? Gör en utvärdering innan du går vidare med din kontroll, ta i beaktande om eventuella förändringar kan påverka livsmedels säkerheten. Var beredd att anpassa din kontroll efter det du upptäcker ute på plats, du behöver göra en bedömning av vilka risker det är.

Nyregistrerade verksamheter

Vid första kontrollen av en ny verksamhet är det viktigt att vi berättar om vilka vi är och hur livsmedelskontrollen fungerar och syftet med dagens kontroll. Det är även viktigt att gå igenom avgifter och riskklassningen med verksamheterna och samla in uppgifter vi behöver om verksamheten, exempelvis kontaktuppgifter, öppettider, mm.

Vid första kontrollen av nyregistrerade verksamheter ska vi kontrollera att de har tillräckliga förutsättningar för att bedriva en säker livsmedelsverksamhet. Vi ska kontrollera de största riskerna och se att verksamheten har ett arbetssätt som fungerar och att det finns kunskaper. De inriktningar som är aktuella att kontrollera finns oftast inom de löpande inriktningar men måste anpassas efter typ av verksamhet. Vid första kontrollen kan det vara bra att stämna av att det finns förutsättningar att till exempel tvätta händerna eller separera och förvara livsmedel. När du ringer och bokar kontrollen så fråga vad de gör så att du kan förbereda dig på bästa sätt.

Mindre verksamheter

Hos små verksamheter med en eller få kontroller inom treårsperioden behöver omfattningen begränsas till det som är mest relevant och för att fånga upp de största riskerna. Bedömningen görs av dig utifrån vad det är för typ av verksamhet samt historiken från tidigare kontroller. När alla relevanta områden är kontrollerade behöver du inte fylla på med fler områden för att förlänga ditt besök.

Större verksamheter

Du ska inte kontrollera alla aktuella inriktningar vid årets första kontroll. Välj det antal inriktningar som är rimligt med tanke på att kontrollen ska vara verkningsfull och ge effekt. Resterande inriktningar kontrolleras senare under året. I större verksamheter kan det vara aktuellt att välja en inriktning vid en enstaka kontroll och då gå in djupare inom området. I vissa fall är det lämpligt att kontrollera en viss del i verksamheten och då titta på flera inriktningar vid kontrollen. I större verksamheter kan det vara aktuellt att välja en inriktning vid en enstaka kontroll. Oavsett hur du gör måste du fokusera på de största riskerna.

Vissa verksamheter består av flera delar och kan därför passa in under flera huvudgrupper. Det kan därför vara aktuellt att titta i flera planer, exempel en restaurang som tillverkar matlådor och märker dem (titta i butik avseende märkning) eller en butik eller restaurang som importerar (titta i grossist avseende importkrav) eller en restaurang även skickar mat till förskolor (titta i skola/omsorg).

Tidigare avvikelser

Avvikelser som har konstaterats föregående år (alternativt senaste kontrollen för de som ej får kontroll varje år) bör kontrolleras på nytt igen. Detta för att se om verksamheten har ett arbetssätt som fungerar över tid. Du behöver göra en bedömning utifrån risken för att avgöra om det är relevant att kontrollera avvikelserna igen. Du ska hinna kontrollera de största riskerna i verksamheten. Detta gäller för både baskontroller och utdelade objekt.

Kontroll avseende en tidigare avvikelse är en del i den nya planerade kontrollen. När du kontrollerar tidigare avvikelse så gäller det, generellt sett, att du endast kontrollerar det som avvikelsen handlade om. Om det till exempel har varit en avvikelse på nedkylning, räcker det titta på att den delen och inte hela området inom tid- och temperaturprocesser. Avvikelser som varit under året och som följts upp utan avvikelse behöver oftast inte kontrolleras vid en ny planerad kontroll under samma år utan först nästa år.

Kontroll av information/märkning och spårbarhet

Prioriteringen över vad som ska kontrolleras har gjorts med stöd av följande fyra prioriteringsgrunder från kontrollwiki:

Prioriteringsgrund	Exempel
Hälsorisk	Felaktigt angivna eller utelämnande av allergener. Felaktig förvarings- eller tillagningsanvisning.
Stor ekonomisk vinning (livsmedelsbedrägeri)	Otillåten användning av skyddade beteckningar, avgörande ingredienser saknas eller har helt eller delvis ersatts, livsmedlet har späts ut med vatten eller annan billigare ingrediens.
Allvarligt vilseledande	Allvarligt vilseledande beteckning, otillåten användning av skyddade beteckningar, felaktig datummärkning, otillåtna tillsatser som påverkar livsmedlet på ett fördelaktigt sätt.
Berör många	Livsmedel som ska spridas till många konsumenter.

Här finns mer att läsa om kontroll av märkning och information: [Kontrollwiki: information och märkning](#). Vid kontroll av information är det också viktigt att veta vilket ansvar företaget har för informationen som till exempel beror på om de utformar märkning eller inte, importerar eller om varorna säljs i deras namn. Läs mer här:

[Kontrollwiki: ansvar för informationen](#)

Spårbarhet

Syftet med reglerna om spårbarhet är att underlätta riktade tillbakadraganden och att konsumenter och livsmedelsföretagare ska få rätt och nödvändig information. Spårbarhetskraven omfattar inte leverans, försäljning eller överlämnande till slutkonsument eller intern spårbarhet (det sista är frivilligt och ska inte kontrolleras av oss).

Reglerna kräver att livsmedelsföretagare ska ha ett system för spårbarhet, men anger inte i detalj hur det ska se ut. Det är viktigt att vi har med oss den flexibiliteten i våra bedömningar. Om livsmedelsföretagaren kan tillhandahålla de uppgifter som behövs vid kontroll, kan man förutsätta att systemet är tillräckligt och fungerande.

Uppgifterna kan finnas i följesedlar, fakturor, kundregister eller transport- eller leveransdokument.

Förlängd spårbarhet

Ibland kan man också behöva göra en förlängd spårbarhet för ett livsmedel, dvs att gå ett steg bakåt till aktuell leverantör för att kontrollera spårbarheten. Är leverantörer registrerad/godkänd för de livsmedel som levererats samt kan leverantören visa upp spårbarhet för det aktuella livsmedlet. Det kan till exempel röra sig om olika produkter som importeras från icke godkända anläggningar, eller anläggningar i Sverige som inte innehar godkännande för den produktion de bedriver. Om aktuell leverantör inte är ett av våra kontrollobjekt får vi kontakta deras kontrollmyndighet för att få hjälp med spårbarheten.

Storlek på stickprov

Enligt planen ska vissa krav verifieras genom stickprov. Ett stickprov ska vara representativt för den aktuella verksamheten, därför behöver storleken avgöras från fall till fall. Faktorer att ta hänsyn till är till exempel antalet artiklar som saluförs och vår erfarenhet över hur väl deras arbetsätt fungerar. Vid brister behöver stickprovet vara tillräckligt stort för att påvisa att det inte rör sig någon enstaka miss, utan handlar om brister i deras arbetsätt. Det innebär att du kan behöva utöka stickprovet när du upptäcker brister och vill ställa krav på att de ska ha ett fungerande arbetsätt.

Kontroll av hygien

Livsmedelsföretagaren ansvarar för att endast släppa ut säkra livsmedel på marknaden. Vid kontrollen fokuserar du på känsliga processer eller livsmedel som kan innebära en ökad risk för hälsofara.

När ska du göra avsteg från inriktningsplanen?

Inriktningsplanen är vårt stöd för att utföra planerad kontroll men ibland kan du behöva göra avsteg från planen för att planera för en kontroll som ger effekt eller om du upptäcker allvarliga brister ute på plats. Här följer några exempel på när du kan behöva gå utanför planen i din kontroll:

- På plats upptäcker du brister som du inte planerat att kontrollera. Bristerna är allvarliga och kan medföra en risk för människors hälsa eller att de blir lurade som gör att du måste byta fokus. Det kan handla om att du upptäcker fusk men det kan vara bristande rengöring, stora brister i underhållet, livsmedel som står framme i rumstemperatur i lång tid, spår av skadedjur osv. Det kan även vara brister i informationen som kan medföra risk för att människor blir sjuka eller lurade.
- Udda verksamheter eller specifika krav: Vi har få verksamheter med denna hantering eller typ av livsmedel att den inte är upptagen i planen. Det kan finnas specifika krav att kontrollera mot, till exempel livsmedelsdonationer, import av marmelad, choklad, juice. Företag som märker livsmedel med "fri-från" ska anmäla dessa till SLV. Kravet på anmälan gäller produkter som släpps ut på marknaden för första gången efter den 15 oktober 2018. SLV meddelar oss om att en anmälan har skickats in och detta läggs som ett ärende i vision på aktuellt objektet-. Vid nästa planerad kontroll på objektet så kontrollerar vi att de anmälda produkterna uppfyller kraven.
- En verksamhet med många besök under ett år men kanske endast ett fåtal produkter som produceras och det är samma år från år. Här kan du behöva välja områden utanför inriktningsplanen med syftet att kontrollen ska ge effekt. De största riskerna ska då vara kontrollerade, gör verksamheten märkning så är den väl genomgången och inte ändrad. Här behöver du hitta andra inriktningar på kontrollen för att få effekt.
- Omvärldsbevakning: Nya inriktningar dyker upp under året och blir aktuella att kontrollera, till exempel från Livsmedelsverket, media eller fynd i vår kontroll. Det kan vara att man upptäckt fusk ute som vi behöver kontrollera.

Efterarbete

Rapportering av lagstiftningsområden

I kolumnen för rapportering finns de lagstiftningsområden som i de flesta fall är de relevanta. När du gör avsteg från kontrollen behöver rapporteringen anpassas till det som kontrollerades.

För att rapportera in att du har kontrollerat en punkt så räcker det inte endast med att ha snuddat vid ämnet. Kontrollen ska ge effekt och då bör man kontrollera verksamhetens förebyggande arbetssätt, hur de verifierar och vad de gör vid en avvikelser.

Kontrollrapporten

Det är viktigt att det tydligt framgår i Vision vad du har kontrollerat. Uppgifterna är ett stöd till förarbetet inför kommande kontroller.

Storhushåll

Restaurang, pizzeria, food truck, cateringkök och café

Storhushåll kan ha flera olika delar i samma verksamhet, till exempel restaurang, café, tillverkning av matlådor, bufféserving, frukostservering och catering. Vissa verksamheter skickar även mat till skolor och förskolor och där är det aktuellt att kontrollera allergikosthanteringen (se inriktningsplanen för skola och omsorg). Om verksamheten utformar märkning och märker kan det vara aktuellt att kontrollera märkningen (se inriktningsplanen för butik).

[Restauranger](#) och [Servicehandeln och fastfood](#) är exempel på branschriktlinjer som det kan vara aktuellt att titta i vid kontroll av storhushåll.

Prioritering i storhushåll

När de löpande inriktningarna, som är grunden för säker livsmedelshantering, fungerar i verksamheten så fokuserar vi på de årliga inriktningarna.

Storhushåll - Information och spårbarhet

Löpande inriktning	Beskrivning	Länkar	Rapportering
Information om allergener	Har säkerställer verksamheten att gästerna kan få information om allergena ingredienser i maträtter som serveras eller på annat sätt säljs och som inte är färdigförpackade? Finns informationen alltid på plats, ex om kocken som lagat inte finns där? Finns tillräcklig kunskap hos personal om olika allergener?		B02=2.2 (att de kan lämna rätt information när livsmedlet inte är färdigförpackat)
Spårbarhet	Syftet med kontrollen är att verifiera att det finns spårbarhet och att livsmedlen är redliga. Hur ser verksamheten till att deras leverantörer är registrerade/godkända? Det är lämpligt att välja produkter som du misstänker kan innebära en redlighetsrisk, ex förvaras omärkta i frys. Välj i första hand kött och i andra hand fisk och därefter andra varor. Kan företaget visa att de köpt in minst en så stor mängd av varan som finns i lager. Gör en uppskattning om det är rimligt att uppgifterna stämmer. Stämmer leveransdatum med livsmedlets hållbarhet? Vid misstanke om livsmedelsbedrägeri, kontakta kontrollmyndigheten för det avsändande företaget för samarbete och för att se att leverantören finns registrerad/godkänd.	Kontrollwiki: Information och spårbarhet i samband med återkallelse -	H01=8.1 (Spårbarhet)

Storhushåll - Hygien

Löpande inriktning	Beskrivning	Länkar	Rapportering
Tid/temperaturprocesser	Hur säkerställer verksamheten att deras temperaturprocesser inte leder till att livsmedel blir hälsofarliga? Fokusera där det finns störst risker i verksamheten. Finns några speciellt känsliga råvaror eller processer? T.ex. nedkylning, tillagning av kyckling, medium-rare hamburgare eller sushi. Om det är möjligt, verifiera kontrollen genom att göra egna temperaturmätningar. Vissa temperaturkrav i avsnitt VIII i 853/2004 är tillämpliga på detaljhandeln (ex infrysning av rå fisk för sushi).	Kontrollwiki - temperatur	J08=10.8 (bibehållen kylkedja, varmhållning, upptining) K01=11.1 (system för att ta hand om riskerna: nedkylning, tillagning, återupphettning)

Säker hantering av livsmedel genom hela flödet	Hur säkerställer verksamheten att livsmedel hanteras på ett säkert sätt utan risk att korskontamineras av <u>personal</u> , <u>inredning/utrustning</u> eller andra <u>livsmedel</u> . Hur utbildas ny personal inom området? Fokusera på den hantering eller de livsmedel där det är störst risker, ex rå kyckling, ätfärdiga livsmedel. Vid kontroll av rengöring fokusera på redskap och utrustning i kontakt med aktuella livsmedel. Ambulerande verksamheter hanterar vanligtvis vatten i dunkar/tankar. Kontrollera att de har en säker hantering av vatten som är avsett att drickas eller komma i kontakt med livsmedel. Verifiera kontrollen genom att prata med den person som utför aktuell hantering och genom att granska faktiska förhållanden.	Kontrollwiki - Kontroll av mikrobiologiska faror Kontrollwiki: personlig hygien Kontrollwiki: rengöring Kontrollwiki - Norovirus smittspridning Kontrollwiki: mobila verksamheter Kontrollwiki: vattenförsörjning	J03=10.3 (hygien under processens gång, faktiska förhållanden) J04=10.4 (personlig hygien, faktiska förhållanden) J05=10.5 (känner personalen till arbetssätt) J07=10.7 (tillgång till vatten (ambulerande verksamheter))
Skadedjur	Hur arbetar man förebyggande att skadedjur inte tar sig in i verksamheten? Vad har man för rutiner om skadedjur skulle ta sig in i verksamheten? Är lokalerna täta? Kontrollera om det finns spår av skadedjur. Leta efter spillning längs med golv, under bänkar, i skrymslen. Kontrollera om det finns tuggmärken på förpackade torrvaror.	Kontrollwiki: - skadedjursbekämpning	J06=10.6 (Bekämpning av skadedjur)

Storhushåll - Årlig inriktning 2025 – 2026

2025	Beskrivning	Länkar	Rapportering
Frivillig information av mervärdesvara/dyr råvara	<p>Syftet med kontrollen är att verifiera att verksamheten har ett system som ser till att den frivilliga informationen om mervärdesvara på menyn stämmer. Anger de i sin meny att det är ekologiskt, svenskt, en viss styckningsdetalj eller fiskar? Serverar de det som står i menyn? Fokusera på livsmedel som kan ge stor ekonomisk vinning att fuska med, välj ett livsmedel/påstående som ingår i flera olika rätter och som man använder mycket av.</p> <p>Välj livsmedel i följande prioriteringsordning:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kött, svenskt/ekologiskt/KRAV 2. Kött, dyr eller halal 3. Fisk, dyr eller MSC/ASC 4. Annat livsmedel med frivillig information, ex skyddade beteckningar <p>Vad gör verksamheten om en mervärdesvara tar slut? Kan företaget visa att de köpt in minst en så stor mängd av varan som finns i lager? Stämmer leveransdatum med livsmedlets hållbarhet? Gör en rimlig bedömning av om mängden inköpt råvara stämmer med mängden i lager. Om misstanke finns om livsmedelsbedrägeri så gå vidare och gör en grundligare kontroll. Kontakta i så fall också kontrollmyndigheten för det avsändande företaget för att se att leverantören finns registrerad. När det gäller kontroll av att skyddade beteckningar används på rätt sätt, dvs att det är den produkten som de säger i informationen så är det D08/4.8 som ska rapporteras (SUB t.ex. fetaost, parmesan, parmaskinka och SGB t.ex. bruna bönor från Öland och svecia).</p>	<p>Kontrollwiki - skyddade-beteckningar</p> <p>Kontrollwiki: Rapportering-skyddade-beteckningar</p> <p>Kontrollwiki: Information och spårbarhet i samband med återkallelse –</p>	<p>B04=2.4 (Frivillig information t.ex. svensk, KRAV, ekologisk, halal, MSC)</p> <p>D08=4.8 (Marknadsnormer, rätt användning av skyddade beteckningar, tex feta, parma)</p>

2026	Beskrivning	Länkar	Rapportering
Säker servering av allergikost	<p>För att kunna ange på menyn att en maträtt är lämplig för personer med allergi eller överkänslighet bör restaurangen ha särskilda rutiner som säkerställer att maträtten är säker för allergiska konsumenter. Utgå ifrån informationen från företaget, är exempelvis pizzan glutenfri eller informerar man om att botten är glutenfri men mjöl hanteras i lokalen? Företaget ska ha rutiner för alla moment, från mottagning av varor, och kontroll av att de varor de tar emot inte innehåller allergena ämnen, till rutiner för att undvika kontaminering vid servering.</p>		

Skola och omsorg

Innefattar boenden som äldreboenden och gruppboenden, skolor, dagliga verksamheter, kriminalvård, öppna förskolor och fritids.

Skola och omsorg kan ha flera olika delar i samma verksamhet, till exempel restaurang, café, bufféserving, frukostservering, avdelningskök och utskick. Fokusera kontrollen på de delar som innebär störst risker. I stora verksamheter kan du avgränsa kontrollen till en av delarna.

För information om kontroll av skola och omsorg se branschriktlinjerna: [Offentlig säker mat](#) och [Allergiriktlinjer](#)

Prioritering i skola och omsorg

När de löpande inriktningarna, som är grunden för säker livsmedelshantering, fungerar i verksamheten så fokuserar vi på de årliga inriktningarna.

Skola/omsorg - Information och spårbarhet

Löpande inriktning	Beskrivning	Länkar	Rapportering
Information om allergener i verksamheter där vem som helst kan äta och kunderna inte är kända	Har säkerställer verksamheten att gästerna kan få information om allergena ingredienser i maträtter som serveras eller på annat sätt säljs och som inte är färdigförpackade? Finns informationen alltid på plats, ex om kocken som lagat inte finns där? Finns tillräcklig kunskap hos personal om olika allergener? Kontrollen görs på samma sätt som för det operativa målet men rapporteras ej.		B02=2.2 (att de kan lämna rätt information när livsmedlet inte är färdigförpackat)

Skola/omsorg - Hygien

Löpande inriktning	Beskrivning	Länkar	Rapportering
Säker allergikost	Kontrollera rutiner för allergikost från mottagning till servering. Hur säkerställer de att allergener inte oavsiktligt tillsätts/kontaminerar maten vid tillagning, transport och servering? Hur säkerställer de att rätt person får rätt mat. Hur upprätthålls rutinerna vid vikarier i köket? Fokusera i första hand på allergener som kan orsaka en anafylaktisk chock om dessa allergier förekommer.	Kontrollwiki - Kontroll av ämnen som kan ge överkänslighetsreaktioner Kontrollwiki: fri från livsmedel	K01=11.1 (säker hantering av allergikost)
Tid/temperaturprocesser	Hur säkerställer verksamheten att deras temperaturprocesser inte leder till att livsmedel blir hälsofarliga? Fokusera där det finns störst risker i verksamheten. Finns några speciellt känsliga råvaror eller processer? Ex. tillagning av kyckling, servering av bär med kokrekommendationer eller nedkylning. Om det är möjligt, verifiera kontrollen genom att göra egna temperaturmätningar.	Kontrollwiki - temperatur Livsmedelsverket - information om norovirus i hallon Livsmedelsverket - rapport om norovirus i frysta hallon	J08=10.8 (bibehållen kylkedja, varmhållning, upptining) K01=11.1 (system för att ta hand om riskerna: nedkylning, tillagning, återupphettning)
Säker hantering av livsmedel genom hela flödet	Hur säkerställer verksamheten att livsmedel hanteras på ett säkert sätt utan risk att korskontamineras av <u>personal</u> , <u>inredning/utrustning</u> eller andra <u>livsmedel</u> . Hur utbildas ny personal inom området? Fokusera på den hantering eller de livsmedel där det är störst risker, ex rå kyckling, ätfärdiga livsmedel. Vid kontroll av rengöring fokusera på redskap och utrustning i kontakt med aktuella livsmedel.	Kontrollwiki - Kontroll av mikrobiologiska faror Kontrollwiki: rengöring Kontrollwiki: personlig hygien	J03=10.3 (hygien under processens gång, faktiska förhållanden) J04=10.4 (personlig hygien, faktiska förhållanden)

	Verifiera kontrollen genom att prata med den person som utför aktuell hantering och genom att granska faktiska förhållanden.	Kontrollwiki: Norovirus smittspridning	J05=10.5 (känner personalen till arbetssätt)
Skadedjur	Hur arbetar man förebyggande att skadedjur inte tar sig in i verksamheten? Vad har man för rutiner om skadedjur skulle ta sig in i verksamheten? Kontrollera om det finns spår av skadedjur. Leta efter spillning längs med golv, under bänkar, i skrymslen. Kontrollera om det finns tuggmärken på förpackade torrvaror.	Kontrollwiki: - skadedjursbekämpning	J06=10.6 (Bekämpning av skadedjur)

Skola/omsorg – årlig inriktning 2025

2025	Beskrivning	Länkar	Rapportering
Spårbarhet och frivillig information där sådan finns <i>Kontrolleras hos privata aktörer</i>	<p>Kontrollera att det finns spårbarhet för livsmedel. Syftet är att det inte ska finnas osäkra livsmedel på marknaden. Hur ser verksamheten till att deras leverantörer är registrerade/godkända? Det är lämpligt att välja produkter som du misstänker kan innebära en risk, ex förvaras omärkta i frys. Välj i första hand kött. Kan företaget visa att de köpt in minst en så stor mängd av varan som finns i lager. Gör en uppskattning om det är rimligt att uppgifterna stämmer. Stämmer leveransdatum med livsmedlets hållbarhet?</p> <p>Syftet med kontrollen är att verifiera att verksamheten har ett system som ser till att den frivilliga informationen om mervärdesvara på menyn stämmer. Fokusera på livsmedel som kan ge stor ekonomisk vinning att fuska med, välj ett livsmedel/påstående som ingår i flera olika rätter och som man använder mycket av.</p> <p>Välj livsmedel i följande prioriteringsordning:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kött, svenskt/ekologiskt 2. Kött, dyr eller halal 3. Fisk, dyr eller MSC 4. Annat livsmedel med frivillig information, ex skyddade beteckningar <p>Vad gör verksamheten om en mervärdesvara tar slut? Kan företaget visa att de köpt in minst en så stor mängd av varan som finns i lager? Stämmer leveransdatum med livsmedlets hållbarhet? Gör en rimlig bedömning av om mängden inköpt råvara stämmer med mängden i lager. Om misstanke finns om livsmedelsbedrägeri så gå vidare och gör en grundligare kontroll. Kontakta i så fall också kontrollmyndigheten för det avsändande företaget för att se att leverantören finns registrerad. När det gäller kontroll av att skyddade beteckningar används på rätt sätt, dvs att det är den produkten som de säger i</p>	<p>Kontrollwiki: Information och spårbarhet i samband med återkallelse –</p> <p>Kontrollwiki - skyddade-beteckningar</p> <p>Kontrollwiki: Rapportering-skyddade-beteckningar</p>	<p>H01=8.1 (Spårbarhet) Rapporteras om frivillig information saknas.</p> <p>Om frivillig information kontrolleras ska någon av följande punkter rapporteras:</p> <p>B04=2.4 (Frivillig information t.ex. svensk, KRAV, ekologisk, halal, MSC)</p> <p>D08=4.8 (Marknadsnormer, rätt användning av skyddade beteckningar, tex feta, parma)</p>

	informationen så är det D08/4.8 som ska rapporteras (SUB t.ex. fetaost, parmesan, parmaskinka och SGB t.ex. bruna bönor från Öland och svecia).		
--	---	--	--

Butik och detaljhandel

Livsmedelsbutiker, fiskbutik, köttbutik, bageributik

En butik kan ha flera olika avdelningar till exempel bageri, chark, fisk- och köttdisk, café att kontrollera vid olika tillfällen. Du kan därför behöva titta i andra planer för att se vilka löpande och årliga inriktningar som kan vara aktuella. Om butiken importerar kan du behöva titta i grossistplanen och finns det bageriavdelning kan det finnas inriktningar i bageriplanen att stämma av.

För information om kontroll i butik se [Branschriktlinje: Säker mat i din butik](#) och [Kontrollhandbok - butik](#). För information om kontroll av märkning se [Kontrollwiki: Kontroll av information och märkning](#).

Prioritering i butiker och detaljhandel

När de löpande inriktningarna, som är grunden för säker livsmedelshantering, fungerar i verksamheten så fokuserar vi på de årliga inriktningarna.

Butik och detaljhandel - Information och spårbarhet

Butiker som tillhör en kedja omfattas av en central inköpsfunktion med centralt system för märkning och spårbarhet där kontroll av information och spårbarhet lämpligast sker på huvudkontoret. I dessa butiker fokuserar vi istället på det lokalt inköpta sortimentet och livsmedel som säljs vid direktförsäljning.

Löpande inriktning	Beskrivning	Länkar	Rapportering
Information om allergener för livsmedel som <i>inte är färdigförpackade</i> = livsmedel som är oförpackade, ligger i en förpackning som lämnas över en disk eller förpackas på konsumentens begäran	Har företaget ett arbetssätt som säkerställer att kunderna får rätt information om allergena ingredienser på svenska? Informationen får ges muntligen eller skriftligen. Om verksamheten använder sig av etiketter eller skyltar med fullständig ingrediensförteckning och som tagits fram centralt så ska allergener vara framhävda. Verifiera rutinen genom stickprov där du ber verksamheten att visa att de lämnar rätt information. Informationen kan finnas på förpackningar/produktdatablad/receptur eller underlag från leverantör. OBS! I de fall där butiken själva ansvarar för utformning av märkning på skyltar, vid tex bake-off, eller etiketter i charken med fullständig ingrediensförteckning så görs samma kontroll som vi gör på <i>färdigförpackade</i> livsmedel hos verksamheter som <u>utformar</u> märkning.	Kontrollwiki: Livsmedel som inte är färdigförpackade Livstecknet: skyldigheter vid information om "spår av"	B02=2.2 (information om allergener, på svenska, framhävda allergener)
Obligatoriska uppgifter för <i>färdigförpackade</i> livsmedel hos verksamheter som <u>inte utformar</u> märkning: <ul style="list-style-type: none"> Svensk ingrediensförteckning Allergener är framhävda 	Kontrollera att företaget har ett arbetssätt som säkerställer att färdigförpackade livsmedel är märkta med en ingrediensförteckning på svenska och att allergenerna är framhävda. Verifiera genom att välja ut ett lämpligt antal produkter inom olika produktgrupper. Meddela även kontrollmyndigheten för det företag som ansvarar för informationen om det är brister i informationen.	Kontrollwiki - obligatorisk märkning	B02=2.2 (information på svenska, allergener är framhävda)

<p>Obligatoriska uppgifter på svenska för <i>färdigförpackade</i> livsmedel hos verksamheter som <u>utformar</u> märkning:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samtliga ingredienser är deklarerade • Allergener är framhävda 	<p>Kontrollera att företaget har ett arbetssätt som säkerställer att färdigförpackade livsmedel är märkta med samtliga ingredienser på svenska och att allergenerna är framhävda.</p> <p>Verifiera genom ett lämpligt stort stickprov där du granskar information på produkter ur olika produktgrupper. Jämför informationen med receptur/produktdatablad/märkning på annat språk.</p>	<p>Kontrollwiki - obligatorisk märkning</p>	<p>B02=2.2 (information på svenska, samtliga ingredienser, allergener är framhävda)</p>
<p>System för återkallande - hantering av icke-säkra livsmedel</p>	<p>Syftet med kontrollen är att butiken ska se till att det inte finns osäkra livsmedel till försäljning i butiken. Om butiken får en återkallelse, det kan tex vara ett produktlarm från butikens leverantörer. Hur arbetar man efter den återkallelse man får in och hur får man bort aktuella och osäkra produkter från försäljning? Hur säkerställer man att produkten inte hamnar ute i butik igen? Utgå gärna från ett återkallande som skett inom den närmsta tiden och be dem visa hur de agerade när de fick in aktuellt larm. Vad gör de om de själva eller slutkonsument upptäcker osäkra livsmedel i deras butik? Hos de stora kedjorna fokuserar vi på det sortiment som de inte köper in centralt utan själva köper in.</p> <p>Verifiera att de snabbt kan få fram informationen genom att du väljer ut en produkt, och ber företaget visa hur mycket som köpts in och hur mycket som finns kvar i lager.</p>	<p>Kontrollwiki: Information och spårbarhet i samband med återkallelse -</p>	<p>J01=10.1 (system för tillbakadragande av livsmedel som inte är säkra)</p>
<p>System för spårbarhet</p>	<p>Kan företaget snabbt få fram uppgifter om spårbarhet ett steg bakåt? Fokusera på det lokala sortimentet hos kedjor. Välj varor enligt följande ordning om det är aktuellt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kött med svenskt ursprung 2. Ekologiskt/KRAVMärkt kött 3. Annat kött 4. Annat livsmedel <p>Vid misstanke om livsmedelsbedrägeri, kontakta kontrollmyndigheten för det avsändande företaget för att se att leverantören finns registrerad/godkänd?</p>	<p>Kontrollwiki: Information och spårbarhet i samband med återkallelse -</p>	<p>H01=8.1 (system för spårbarhet)</p>

Butik och detaljhandel - Hygien

Löpande inriktning	Beskrivning	Länkar	Rapportering
<p>Tid- och temperaturer</p>	<p>Finns arbetssätt för att ta hand om de största riskerna som finns inom området. Kontrollera hur företaget säkerställer rätt temperatur hela vägen från mottagning till försäljning. Fokusera på lättfördärliga livsmedel, finns några speciellt känsliga råvaror eller processer? Ex. tillagning av kyckling, eller sushi. Vissa temperaturkrav i avsnitt VIII i 853/2004 är tillämpliga på detaljhandeln (ex infrysning av rå fisk för sushi och kokning av skaldjur).</p>	<p>Livsmedelsverket: 853/2004 avsnitt VIII –</p>	<p>J08=10.8 (bibehållen kylkedja, varmhållning, upptining)</p> <p>K01=11.1 (system för att ta hand om riskerna: nedkylning, tillagning)</p>

Säker hantering av livsmedel genom hela flödet	Hur säkerställer verksamheten att livsmedel hanteras på ett säkert sätt utan risk för att korskontamineras av personal, inredning/utrustning eller andra livsmedel. Hur utbildas ny personal inom området? Fokusera på den hantering eller de livsmedel där det är störst risker, ex rå kyckling, ätfärdiga livsmedel. Vid kontroll av rengöring fokusera på redskap och utrustning i kontakt med aktuella livsmedel. Verifiera kontrollen genom att prata med den person utför aktuell hantering och genom att granska faktiska förhållanden.	Kontrollwiki - Kontroll av mikrobiologiska faror Kontrollwiki: rengöring Kontrollwiki: personlig hygien Kontrollwiki: Norovirus smittspridning	J03=10.3 (hygien under processens gång, faktiska förhållanden) J04=10.4 (personlig hygien, faktiska förhållanden) J05=10.5 (känner personalen till arbetsätt)
--	--	---	--

Butik och detaljhandel - Årlig inriktning 2025-2026

2025	Beskrivning	Länkar	Rapportering
Operativt mål 8: Spårbarhet kött	Verifiera uppgift om svenskt ursprung för färskt och fryst kött av nöt, gris, får och lamm, samt fågel. Målet omfattar såväl helt som bitat och malet kött, förpackat och oförpackat. Kontrollerna ska utföras i samtliga led i livsmedelskedjan efter slakt som släpper ut färskt eller fryst kött av svenskt ursprung på marknaden.	Kontrollwiki op-8	
Operativt mål 6: Livsmedelsinformation vid e-handel	Kontrollen syftar till att verifiera att livsmedelsinformationen på webbplatsen stämmer med informationen på förpackningarna.	Kontrollwiki op-6	
Operativt mål 11: Spårbarhet ägg	Verifiera att aktörer som producerar och/eller släpper ut svenska hönsägg på marknaden kan visa att de uppfyller de spårbarhetskrav som finns samt att den information som medföljer äggen är korrekt.	NKP-webben op-11	
Operativt mål 12: Aktörer som släpper ut honung på marknaden	Spårbarhetskontroller hos företag som handlar med honung. Syftet är att säkerställa att aktörer som släpper ut honung på marknaden har registrerat sin anläggning, i de fall verksamheten har en sådan organisation och kontinuitet att den kan anses utgöra ett livsmedelsföretag.	NKP-webben op-12	
2026	Beskrivning	Länkar	Rapportering
Administrativa krav, ekologiska livsmedel	Kontrollera att aktörer som framställer, bereder (inkl märker), förvarar ekologiska livsmedel, har e-handel eller importerar/exporterar ekologiska livsmedel från tredje land eller som släpper ut sådana produkter på marknaden har anmält sådan verksamhet till kontrollorgan enligt de krav som ställs i artikel 28 i förordning (EG) nr 834/2007. Skriv en notering om verksamheten har eller inte har några ekologiska livsmedel och datum i anteckningen på objektet.	Kontrollwiki: Administrativa krav Kontrollwiki: - Kontroll av ekologiska livsmedel	A04=1.4 (anmälan om beredning/ import/förvaring av ekologiska produkter)

Tillverkningsanläggningar

Bagerier, bryggerier, glass, tillverkare av färdigmat etc.

För information om kontroll av bagerier och konditorier se branschriktlinjerna: [Bageri-och-konditori](#) och [Märkning](#).

För kontroll av bryggerier så finns följande branschriktlinjer [Småskaliga bryggerier](#) och [Bryggerier](#).

Tillverkningsanläggningar – Information och spårbarhet

Löpande inriktning	Beskrivning	Länkar	Rapportering
Obligatoriska uppgifter på svenska för färdigförpackade livsmedel hos verksamheter som <i>utformar märkning</i> : <ul style="list-style-type: none"> • Samtliga ingredienser är deklarerade • Allergener är framhävda 	Kontrollera hur verksamheten säkerställer att uppgifterna är märkta på rätt sätt. Verifiera rutinen genom stickprov där du granskar information på ett stickprov ur olika produktgrupper (etikett och/eller e-handel). Jämför informationen med receptur/produktdatablad/märkning på annat språk.	Kontrollwiki - obligatorisk märkning	B02=2.2 (information på svenska, samtliga ingredienser, allergener är framhävda)
System för spårbarhet	Kan företaget snabbt få fram uppgifter om spårbarhet ett steg framåt och bakåt? Verifiera deras uppgift om hur mycket de sålt genom att de får redovisa hur mycket de har köpt in och hur mycket som finns kvar i lager (kvantitativ spårbarhetskontroll). Välj gärna en vara där det är lönsamt att fuska med, t.ex. ekologiskt eller svenskt.	Kontrollwiki: Information och spårbarhet i samband med återkallelse -	H01=8.1 (system för spårbarhet)

Tillverkningsanläggningar – Hygien

Löpande inriktning	Beskrivning	Länkar	Rapportering
Skadedjur	Kontrollera att verksamheten arbetar förebyggande för att undvika skadedjur. Är lokalerna skadedjursräddade, finns det skadedjur eller spår av dem? Gå igenom verksamhetens alla utrymmen och kontrollera även hur avfallet tas om hand.	Kontrollwiki - skadedjursbekämpning	J06=10.6 Bekämpning av skadedjur
Tid och temperaturprocesser	Utgå från verksamhetens faroanalys/HACCP. Hur ser man till att ta hand om de största riskerna som finns inom området. Kontrollera hur företaget säkerställer rätt temperatur hela vägen från mottagning till försäljning. Fokusera på lättfördärliga livsmedel. Kontrollera hur företaget säkerställer att djupfrysta varor hanteras utan risk för att kvaliteten försämras.	Livsmedelsverket: 853/2004 avsnitt VIII – Livsmedelsverket föreskrifter: Djupfrysta livsmedel	J08=10.8 (bibehållen kylkedja, varmhållning, upptining) K01=11.1 (system för att ta hand om riskerna: nedkylning, tillagning)
Säker hantering av livsmedel genom hela flödet	Hur säkerställer verksamheten att livsmedel hanteras på ett säkert sätt utan risk för att korskontamineras av <u>personal</u> , <u>inredning/utrustning</u> eller andra <u>livsmedel</u> . Hur utbildas ny personal inom området? Fokusera på den hantering eller de livsmedel där det är störst risker, ex rå kyckling, ätferdiga livsmedel. Vid kontroll av rengöring fokusera på redskap och utrustning i kontakt med aktuella livsmedel. Verifiera kontrollen genom att granska faktiska förhållanden.	Kontrollwiki - Kontroll av mikrobiologiska faror Kontrollwiki: rengöring Kontrollwiki: Personlig hygien	J03=10.3 (hygien under processens gång, faktiska förhållanden) J04=10.4 (personlig hygien, faktiska förhållanden)

			J05=10.5 (känner personalen till arbetssätt)
--	--	--	---

Tillverkningsanläggningar - årlig inriktning 2025-2026

2025	Beskrivning	Länkar	Rapportering
Operativt mål 5: Ekologiska livsmedel	Syftet är att verifiera att de aktörer som släpper ut ekologiska produkter eller produkter under omställning, har anmält sig till Livsmedelsverket. Kontroll utförs också för att verifiera undantagen från anmälan och att inte inneha certifikat. Livsmedelsverket ska omedelbart underrättas om en aktör inte har anmält sin verksamhet i enlighet med reglerna.	Kontrollwiki op-5	
Hållbarhet	Hur sätter verksamheten sina hållbarhetsdatum? Kan de visa att det är säkra datum? Det är producenten av livsmedlet som bestämmer hållbarhetstiden. Bedömningen kan baseras på erfarenheten som producenten har skaffat sig genom bland annat hållbarhetstester eller de rekommendationer som finns i branschriktlinjer.		K02=11.2 (Mikrobiologiska kriterier) B01=2.1 (Vilseledande information) J01=10.1 (Säkra livsmedel)
Mikrobiologiska kriterier	Kontrollera att kraven för mikrobiologiska kriterier uppfylls enligt (EG) nr 2073/2005 samt att verksamheten följer sin provtagningsplan.	Kontrollwiki - mikrobiologiska kriterier	K02=11.2 (Mikrobiologiska kriterier)
Fri från -märkning	Kontrollera att verksamheter som märker med "fri-från" olika allergener har arbetssätt för en säker hantering och kan garantera sin märkning. Välj ett stickprov i relevant storlek. Kontrollera även rutinerna kring hur märkningen utformas samt hur den hålls uppdaterad. Har de anmält sina produkter till SLV innan de släpper ut dem på marknaden första gången?	Kontrollwiki: Fri från-livsmedel SLV: produktion av fri från livsmedel	C07=3.7 (kontroll att rätt beskrivning av glutenhalt glutenfri eller mycket låg glutenhalt, används) K06=11.6 (hantering av glutenreducerade livsmedel) K01=11.1 (hantering av allergikost) B04=2.4 (Frivillig livsmedelsinformation, avseende om fri från är relevant) A11=1.10 (anmälan av fri från)

Kontaktmaterial	Har verksamheten arbetssätt för att se till att de material som ska komma i kontakt med livsmedel är avsedda för det? Används ett lämpligt material och används det på ett korrekt sätt eller finns det risk att oönskade ämnen, migrerar från materialet till livsmedlet? Hanteras kontaktmaterial utan risk för kontaminering?	Kontrollwiki - material i kontakt med livsmedel	J09=10.9 (FCM)
2026	Beskrivning	Länkar	Rapportering
Tillsatser	Kontrollera användningen av tillsatser i produkt vid anläggningar som tillverkar livsmedel. Kontrollera att mängden tillsatser inte är för hög samt att tillsatsen är godkänd för den specifika produkten. Kontrollera även hur företaget själva kontrollerar att recept uppdateras vid ändrade lagkrav samt att receptet följs av personal vid tillverkning. Kontrollera att tillsatserna är rätt deklarerade i ingrediensförteckningen.	Kontrollwiki: tillsatser	B02=2.2 (obligatoriska uppgifter) I01= 9.1 (Livsmedelstillsatser)
Främmande ämnen	Aflatoxiner, mykotoxiner, glykolalkider, salmonellagarantier, etc. vad som kan vara aktuellt i olika livsmedel.	Kontrollwiki- K - HACCP-baserade förfaranden - (livsmedelsverket.se)	
Obligatoriska uppgifter på svenska för färdigförpackade livsmedel hos verksamheter som utformar märkning: <ul style="list-style-type: none"> • Nettovikt • Hållbarhet • Förvaringsanvisning 	Kontrollera hur verksamheten säkerställer att uppgifterna är märkta på rätt sätt. Verifiera rutinen genom stickprov där du granskar information på ett stickprov ur olika produktgrupper (etikett och/ eller e-handel). Detta kontrolleras hos de som vid tidigare kontroller visat att de uppfyller kraven gällande: samtliga ingredienser, framhävda allergener, mängddeklaration, näringsdeklaration, frivillig information.	Kontrollwiki - obligatorisk märkning	B02=2.2 (obligatorisk livsmedelsinformation)
Frivillig information av mervärdesvara/dyr råvara	Syftet med kontrollen är att verifiera att verksamheten har ett system som ser till att frivillig information stämmer. Verifiera att systemet fungerar genom lämpligt antal stickprov på slutprodukter. Fokusera på livsmedel som kan ge stor ekonomisk vinning att fuska med, välj ett livsmedel/påstående som ingår i flera olika rätter och som man använder mycket av. Välj i första hand svenskt/ekologiskt/KRAV. Kan företaget visa att de köpt in minst en så stor mängd av aktuell råvara som använts i tillverkningen och finns kvar i lager eller sålts (kvantitativ spårbarhet). Stämmer leveransdatum med livsmedlets hållbarhet? Försök att göra en rimlig bedömning om mängderna stämmer. Om misstanke finns om livsmedelsbedrägeri så gå vidare och gör en grundligare kontroll. Vid misstanke om livsmedelsbedrägeri, kontakta kontrollmyndigheten för det avsändande företaget för att se att leverantören finns registrerad.	Kontrollwiki: Information och spårbarhet i samband med återkallelse -	B04=2.4 (Frivillig information t.ex. svensk, KRAV, ekologisk, halal, MSC)

Grossister, matmäklare, huvudkontor, importörer, lager och transportörer

Denna plan gäller för företag som förser andra företag med livsmedel. Kontrolltiden och vilka varor de handlar med varierar mycket bland dessa verksamheter och det är viktigt att avgränsa det som du ska kontrollera så att det inte blir för stora kontroller.

Prioritering i grossister, matmäklare, huvudkontor mfl

När de löpande inriktningarna, som är grunden för säker livsmedelshantering, fungerar i verksamheten så fokuserar vi på de årliga inriktningarna. Hos dessa verksamheter bör fokus på kontrollen ligga på kontroll av information/spårbarhet framför hygien.

Vid kontroll av nyregistrerade verksamheter är det lämpligt att kontrollera spårbarhet, skadedjur och temperatur.

Grossister, matmäklare, huvudkontor, importörer, lager och transportör – Information och spårbarhet

Löpande inriktning	Beskrivning	Länkar	Rapportering
Obligatoriska uppgifter på svenska för färdigförpackade livsmedel hos verksamheter som <i>inte utformar märkning</i> : <ul style="list-style-type: none"> • Ingrediensförteckning på svenska • Allergener är framhävda 	Kontrollera hur verksamheten säkerställer att uppgifterna är märkta på rätt sätt. Verifiera genom att välja ut ett lämpligt antal produkter inom olika produktgrupper.	Kontrollwiki - obligatorisk märkning	B02=2.2 (information på svenska, allergener är framhävda)
Rätt etikett på rätt vara (om det sker etikettering) <i>Fristående lager</i>	Hur säkerställer de att rätt etikett hamnar på rätt produkt. Hur fungerar det när märkningsunderlag/etiketter uppdateras?		B01=2.1 (grundläggande krav på att livsmedelsinformation ska följa med livsmedel)
Obligatoriska uppgifter på svenska för färdigförpackade livsmedel hos verksamheter som <i>utformar märkning</i> : <ul style="list-style-type: none"> • Samtliga ingredienser är deklarerade • Allergener är framhävda 	Kontrollera hur verksamheten säkerställer att uppgifterna är märkta på rätt sätt. Verifiera rutinen genom stickprov där du granskar information på ett stickprov ur olika produktgrupper (etikett och/eller e-handel). Jämför informationen med receptur/produktdatablad/märkning på annat språk.	Kontrollwiki - obligatorisk märkning	B02=2.2 (information på svenska, allergener är framhävda)
System för spårbarhet och återkallelse	Kan företaget snabbt få fram uppgifter om spårbarhet ett steg framåt och bakåt? Verifiera deras uppgift om hur mycket de sålt genom att de får redovisa hur mycket de har köpt in och hur mycket som finns kvar i lager (kvantitativ spårbarhetskontroll). Välj gärna en vara där det är lönsamt att fuska med enligt följande prioritering: <ol style="list-style-type: none"> 1) Kött med svenskt ursprung 2) Ekologiskt kött 3) Annat kött 4) Sammansatt produkt 	Kontrollwiki: Information och spårbarhet i samband med återkallelse -	H01=8.1 (system för spårbarhet) H02=8.2 (spårbarhet animaliska livsmedel) J01=10.1 (system för tillbakadragande av livsmedel som inte är säkra)

	<p>5) Icke- animalisk produkt</p> <p>För animaliska livsmedel så kontrollera att verksamheten uppfyller kraven som gäller ett steg framåt enligt Förordning (EU) nr 931/2011, art 3, p1</p> <p>Kommer varan från en godkänd/registrerad anläggning? Vid misstanke om livsmedelsbedrägeri, kontakta kontrollmyndigheten för det avsändande företaget för att se att leverantören finns registrerad/godkänd?</p> <p>Kontrollera också deras arbets sätt för att hantera en återkallelse, vad gör med varor som återkallas. Om de returneras tillbaka, vad händer då? Hur ser de till att de inte säljs igen om de är osäkra?.</p>		
<p>Hantering av icke säkra livsmedel/misstänkta matförgiftningar</p> <p><i>Huvudkontor</i></p>	<p>Finns system för att hantera icke-säkra livsmedel och klagomål? Hur går det till när de får information om icke säkra livsmedel? Vilka åtgärder vidtas? Hur följer de upp verksamheternas ”avvikelsehantering”, t ex misstänkta matförgiftningar? Hur sprids information kring avvikelser som kan beröra flera av deras verksamheter? Följ upp eventuella incidenter som varit under året.</p>	<p>Kontrollwiki: Handbok för utredning av utbrott - (livsmedelsverket.se)</p>	<p>J01=10.1 (system för tillbakadragande av livsmedel som inte är säkra)</p> <p>H01=8.1 (system för spårbarhet)</p>

Grossister, matmäklare, huvudkontor, importörer, lager och transportör – Hygien

Löpande inriktning	Beskrivning	Länkar	Rapportering
Skadedjur	Kontrollera att verksamheten arbetar förebyggande för att undvika skadedjur. Är lokalerna skadedjurssäkrade, finns det skadedjur eller spår av dem? Gå igenom verksamhetens alla utrymmen och kontrollera även hur avfallet tas om hand.	Kontrollwiki - skadedjursbekämpning	J06=10.6 Bekämpning av skadedjur
Temperaturer	Kontrollera hur företaget säkerställer rätt temperatur hela vägen från mottagning till leverans. Hur håller de kylkedjan? Varmhållning kan vara aktuellt hos transportörer. Kontrollera hur företaget säkerställer att djupfrysta varor som säljs vidare som djupfrysta förvaras tillräckligt kallt hela vägen utan risk för att kvaliteten försämras.	<p>Branschriktlinje för fryst och kyld mat</p> <p>Livsmedelsverkets föreskrifter om djupfrysta livsmedel</p> <p>Förordning om temperaturövervakning av djupfrysta livsmedel</p>	J08=10.8 (bibehållen kylkedja och djupfrysta livsmedel, varmhållning)
<p>Fungerande system för hållbarhet/FIFU (Först In Först Ut)</p> <p><i>Lager</i></p>	Hur ser de till att de produkter som lämnar lagret är säkra avseende hållbarhetsdatum? Kontrollera genom stickprov att systemet fungerar. Välj i första hand varor med kort hållbarhet.		J01=10.1 (allmänna krav på livsmedelssäkerhet)

Grossister, matmäklare, huvudkontor, importörer, lager och transportör - Årlig inriktning 2025-2026

2025-2026	Beskrivning	Länkar	Rapportering
Operativt mål 5: Ekologiska livsmedel	Syftet är att verifiera att de aktörer som släpper ut ekologiska produkter eller produkter under omställning, har anmält sig till Livsmedelsverket. Kontroll utförs också för att verifiera undantagen från anmälan och att inte inneha certifikat.	Kontrollwiki op-5	

	Livsmedelsverket ska omedelbart underrättas om en aktör inte har anmält sin verksamhet i enlighet med reglerna.		
Operativt mål 9: Skyddade beteckningar	Kontroll utförts av att märkningen på utvalda förpackade produkter med skyddade beteckningar och som införts till Sverige stämmer överens med produktspecifikationen.	NKP-webben op-9	
Operativt mål 10: Allergena ingredienser i förpackade livsmedel	Kontroll hos grossister som importerar färdigförpackade livsmedel för att verifiera att företagen ger korrekt information om allergena ingredienser i märkningen.	Kontrollwiki op-10	
Operativt mål 15: Plastprodukter med otillåtna naturmaterial	Kontrollen ska förhindra att plastprodukter avsedda att komma i kontakt med livsmedel som innehåller malen bambu eller andra icke godkända naturmaterial släpps ut på marknaden. Kontrollen syftar till att få bort dessa produkter från marknaden då de inte är tillåtna och dessutom riskerar att släppa ifrån sig oönskade kemiska ämnen i halter som kan vara hälsovådliga.	Kontrollwiki op-15	
Operativt mål 11: Spårbarhet ägg	Verifiera att aktörer som producerar och/eller släpper ut svenska hönsägg på marknaden kan visa att de uppfyller de spårbarhetskrav som finns samt att den information som medföljer äggen är korrekt.	NKP-webben op-11	
Operativt mål 12: Aktörer som släpper ut honung på marknaden	Spårbarhetskontroller hos företag som handlar med honung. Syftet är att säkerställa att aktörer som släpper ut honung på marknaden har registrerat sin anläggning, i de fall verksamheten har en sådan organisation och kontinuitet att den kan anses utgöra ett livsmedelsföretag.	NKP-webben op-12	

Kosttillskott och hälsokost

Tillverkare, hälsokostbutiker, e-handel, apotek, grossister, matmäklare och huvudkontor

Apotek och hälsokostbutiker som tillhör en kedja omfattas av en central inköpsfunktion med centralt system för märkning och spårbarhet. Kontroll av information och spårbarhet på grundsortiment sker lämpligast på huvudkontoret. I butiker ska vi fokusera på det lokala sortimentet. Vid kontroll av nyregistrerade verksamheter ska vi, där det är lämpligt, fokusera på innehåll av otillåtna ingredienser och medicinska påståenden. E-handel är en ny aktör som dykt upp på marknaden och förekommer relativt ofta. Även dessa aktörer omfattas av vår kontroll och de kategoriseras som butik.

På kontrollwiki kan du läsa mer om [kontroll av livsmedel för särskilda grupper](#) samt om [kontroll av kosttillskott](#).

Kosttillskott och hälsokost – Information och spårbarhet

Löpande inriktning	Beskrivning	Länkar	Rapportering
Obligatoriska uppgifter för färdigförpackade livsmedel hos verksamheter som <i>inte utformar märkning</i> : <ul style="list-style-type: none"> • Ingrediensförteckning på svenska • Allergener är framhävda 	Kontrollera hur verksamheten säkerställer att uppgifterna är märkta på rätt sätt.		B02=2.2 (information på svenska, allergener är framhävda)
Obligatoriska uppgifter för färdigförpackade livsmedel hos verksamheter som <i>utformar märkning</i> : <ul style="list-style-type: none"> • Samtliga ingredienser är deklarerade • Allergener är framhävda 	Kontrollera hur verksamheten säkerställer att uppgifterna är märkta på rätt sätt. Verifiera rutinen genom stickprov där du granskar information på ett stickprov ur olika produktgrupper (etikett och e-handel) men även anslag/skyltar i en fysisk butik. Jämför informationen med receptur/produktdatablad/märkning på annat språk.		B02=2.2 (obligatorisk livsmedelsinformation)
Obligatoriska uppgifter för <i>kosttillskott</i> hos verksamheter som <i>utformar märkning</i> .	Har verksamheten arbetssätt för att märka kosttillskott med obligatoriska uppgifter. Kan verksamheten verifiera att uppgifter stämmer? Fokusera på: Mängd av näringsämnen eller andra ämnen med näringsmässig eller fysiologisk verkan och rekommenderad daglig dos.	Kontrollwiki: Information om märkning av kosttillskott	C05=3.5 (särskild märkning av kosttillskott)
System för spårbarhet och återkallelse	Kan företaget snabbt få fram uppgifter om spårbarhet ett steg framåt och bakåt? Verifiera deras uppgift om hur mycket de sålt genom att de får redovisa hur mycket de har köpt in och hur mycket som finns kvar i lager (kvantitativ spårbarhetskontroll). Välj gärna en vara där det är lönsamt att fuska med. Kontrollera också deras arbetssätt för att hantera en återkallelse, vad gör med varor	Kontrollwiki: Information och spårbarhet i samband med återkallelse -	J01=10.1 (system för tillbakadragande av livsmedel som inte är säkra) H01=8.1 (system för spårbarhet)

	som återkallas. Om de returernas tillbaka, vad händer då? Hur ser de till att de inte säljs igen om de är osäkra?		
Innehåll av otillåtna ingredienser <i>Butiker med eget/lokalt sortiment av hälsokost</i>	Kontrollera hur verksamheten säkerställer att inga otillåtna ämnen ingår i produkterna, t.ex. dopingklassade, läkemedelsklassade och nya livsmedel. Be företaget visa hur man säkerställer att deras produkter är säkra. Verifiera genom att välja ut ett lämpligt antal produkter inom kategorier som innebär störst risk, t.ex. viktminskning, prestationshöjning och växtbaserade.	Kontrollwiki: Användbara länkar för ingående ingredienser	J01=10.1 (krav på säkra livsmedel)
Medicinska påståenden <i>Butiker med eget/lokalt sortiment av hälsokost och butiker som utformar märkning</i>	Kontrollera hur företaget säkerställer att inga medicinska påståenden används. Verifiera genom att granska information på ett stickprov ur olika produktgrupper (etikett och e-handel) men även anslag/skyltar i en fysisk butik.	Kontrollwiki- Närliggande produkter till kosttillskott - (livsmedelsverket.se)	B01=2.1 (rättvisande information – medicinska påståenden)
Hälsopåståenden	Kontrollera att påståenden om hälsoeffekter uppfyller de krav som finns. Välj ett stickprov i relevant storlek	Kontrollwiki- Hälsopåståenden - (livsmedelsverket.se)	C03=3.3 (hälsopåståenden)
Hantering av icke säkra livsmedel/misstänkta matförgiftningar <i>Huvudkontor</i>	Finns system för att hantera icke-säkra livsmedel och klagomål? Hur går det till när de får information om icke säkra livsmedel? Vilka åtgärder vidtas? Hur följer de upp verksamheternas "avvikelsehantering", t ex misstänkta matförgiftningar? Hur sprids information kring avvikelser som kan beröra flera av deras verksamheter? Följ upp eventuella incidenter som varit under året.	Kontrollwiki: Handbok för utredning av utbrott - (livsmedelsverket.se)	J01=10.1 (system för tillbakadragande av livsmedel som inte är säkra) H01=8.1 (system för spårbarhet)
FSMP och komplett kosterättning för viktkontroll	Kontrollera att FSMP och komplett kosterättning för viktkontroll uppfyller krav på sammansättning och märkning. Välj ett stickprov i relevant storlek.	Kontrollwiki: Livsmedel för speciella medicinska ändamål - FSMP - (livsmedelsverket.se) Kontrollwiki: Information om märkning av komplett kosterättning för viktkontroll	G03=7.3 (sammansättning och märkning av FSMP) G04=7.4 (sammansättning och märkning av komplett kosterättning för viktkontroll)

Kosttillskott och hälsokost – Hygien

Löpande inriktning	Beskrivning	Länkar	Rapportering
Säker hantering av livsmedel genom hela flödet	Kontrollera hur företaget säkerställer att livsmedel hanteras på ett säkert sätt utan risk för kontaminering. Verifiera kontrollen genom att granska faktiska förhållanden.		J03=10.3 (hygien under processens gång, faktiska förhållanden)

Kosttillskott och hälsokost – årlig inriktning 2025

2025	Beskrivning	Länkar	Rapportering
Kontaktmaterial	Har verksamheten arbetssätt för att se till att de material som ska komma i kontakt med livsmedel är avsedda för det? Används ett lämpligt material och används det på ett korrekt sätt eller finns det risk att oönskade ämnen, migrerar från materialet till livsmedlet? Hanteras kontaktmaterial utan risk för kontaminering?	Kontrollwiki - material i kontakt med livsmedel	J09=10.9 (FCM)

Operativt mål 13: Otillåtna växter och främmande ämnen i växtbaserade kosttillskott	Syftet är att 12 särskilt utvalda hälsofarliga växter i kosttillskott kontrollerats på kosttillskottsanläggningar, inklusive sådana som bedriver e-handel, som släpper ut växtbaserade kosttillskott på marknaden. Dessutom har kosttillskott analyserats hos importörer, införare, producenter och tillverkare av växtbaserade kosttillskott, i syfte att kontrollera att gränsvärdet för genotoxiska och carcinogena pyrrolizidinalkaloider inte överskrids.	Kontrollwiki op-16	
---	--	------------------------------------	--

Dricksvatten

Vid kontroll av nyregistrerade anläggningar ska en faroanalys och ett undersökningsprogram både kontrolleras och fastställas. Vid nyregistrering av anläggningar som inte faller under typen "egen brunn" eller "vattenverk" ska förutsättningen för en registrering kontrolleras.

Mer information om kontroll av dricksvatten [Kontrollwiki: Dricksvattenanläggningar](#) och [Kontrollwiki: Dricksvatten](#)

Vattenverk mindre anläggning/kommersiella vattenverk			
Löpande inriktning	Beskrivning	Länkar	Rapportering
Faroanalys	Finns en fastställd faroanalys för anläggningen med en uppdaterad beskrivning av hur anläggningen är uppbyggd? Är den fastställda faroanalysen relevant och fortfarande giltig (ska uppdateras minst vart 5e år)?		N03
Undersökningsprogram	Finns det ett fastställt undersökningsprogram? Är undersökningsprogrammet fortfarande giltigt (ska uppdateras vart 5e år)? Uppfyller nuvarande undersökningsprogram gällande lagkrav om provtagningsfrekvens och provtagningsparametrar? Har förutsättningarna för undersökningsprogrammet ändrats (volym/råvattenkvalitet)? Följer verksamheten sitt nuvarande undersökningsprogram? Vad har senaste årets provtagning visat?		N10
Kritiska styrpunkter	Har verksamheten identifierat anläggningens kritiska styrpunkter i faroanalysen? Är nuvarande kritiska styrpunkter uppdaterade och relevanta? Saknas någon kritisk styrpunkt? Har verksamheten rutin för övervakning och styrning av kritiska styrpunkter? Finns rutin för korrigerande åtgärd? Finns nödvändiga larm i anläggningen? Hur sker övervakningen av larm? (larm för kritiska styrpunkter ska onlineövervakas)		N03 N04
Råvatten	Har verksamheten kunskap om råvattnets kvalitet (mikro och kem), både vad gäller säsongsbundna variationer och föroreningsrisker i råvattentäkten?		N05
Mikrobiologiska barriärer	Klarar beredningen de sämsta förhållandena i det råvattnet man valt att använda? Kan verksamheten visa att de beredningssteg man valt är tillräckliga i antal och relevanta för verksamhetens behov?		N06
Vattenverk kommunala			
Löpande inriktning	Beskrivning	Länkar	Rapportering
Faroanalys	Är faroanalysen uppdaterad och relevant? Är faroanalysen fastställd och giltig (ska uppdateras var 5e år)? Innefattar faroanalysen alla delar av processen (även råvatten och dess kvalitet)?		N03
Råvatten	Har verksamheten kunskap om råvattnets kvalitet (mikro och kem), både vad gäller säsongsbundna variationer och föroreningsrisker i råvattentäkten?		N05
Kritiska styrpunkter	Har verksamheten identifierat anläggningens kritiska styrpunkter i faroanalysen? Är nuvarande kritiska styrpunkter uppdaterade och relevanta? Saknas någon kritisk styrpunkt? Har verksamheten rutin för övervakning och rutiner för styrning av kritiska styrpunkter? Finns rutin för korrigerande åtgärd? Finns nödvändiga		N04 N05

	larm i anläggningen? Hur sker övervakningen av larm? (larm för kritiska styrpunkter ska onlineövervakas).		
Larm	Finns relevanta larm i processen? Hur övervakas dessa larm? Vid vattenverk ska larm finnas för fel i pH-justering, i desinfektionsstegen/et och vid förhöjd turbiditet.		N07
Beredning	Ger de beredningssteg som finns i vattenverket ett hälsomässigt säkert, estetiskt tilltalande och tekniskt lämpligt (för distribution och användning) dricksvatten under alla förutsägbara förhållanden?		N09
Mikrobiologiska barriärer	Finns tillräcklig barriärshöjd (antal barriärer och respektive barriärs logreduktion) för bakterier, virus och parasiter/protozoer? Är desinfektionen effektiv?		N06
Kvalitetskrav och regelbundna undersökningar	Undersöks kvalitet på utgående vatten från vattenverket? Följer man fastställt undersökningsprogram? Analyseras proverna vid ett ackrediterat labb? Har man fördelat provtagningen i möjligaste mån över tid och över ett representativt vattenförsörjningsområde?		N09 N10

Dricksvatten – årlig inriktning 2025–2026

2024	Beskrivning	Länkar	Rapportering
Vattenverk mindre anläggning/kommersiella vattenverk			
Allmänna hygienregler			
Åtgärder mot sabotage och annan skadegörelse riktad mot dricksvattenanläggningar	Finns rutiner för att förebygga sabotage av anläggningen? Finns en handlingsplan för att upptäcka sabotage och avhjälpa skadeverkningar? Hur förhindras obehöriga från åtkomst till dricksvattnet och system för drift och övervakning av produktion/distribution?	LIVSFS 2013:5 Vägledning till LIVSFS 2013:5	N14
Vattenverk kommunala			
Operativt mål 2: Säkerhet vid vattenverk och reservoarer	Kontrollen görs i syfte att bedöma om förebyggande, upptäckande och avhjälpanande åtgärder vidtas för att säkerställa skyddet mot sabotage och skadegörelse riktat mot anläggningarna.	Kontrollwiki op-2	
Åtgärder mot sabotage och annan skadegörelse riktad mot dricksvattenanläggningar	Finns rutiner för att förebygga sabotage av anläggningen? Finns en handlingsplan för att upptäcka sabotage och avhjälpa skadeverkningar? Hur förhindras obehöriga från åtkomst till dricksvattnet och system för drift och övervakning av produktion/distribution?		N14
2025-2026			
Vattenverk kommunala			
Nödvatten	Finns en rutin för hantering av nödvatten som säkerställer att nödvatten uppfyller samma krav som det kontinuerligt producerade dricksvattnet från dricksvattenverk?	Guide för planering av nödvattenförsörjning	N09

Material i kontakt med livsmedel

Kontaktmaterial – årlig inriktning 2025

2025	Beskrivning	Länkar	Rapportering
Operativt mål 15: Plastprodukter med otillåtna naturmaterial	Kontrollen ska förhindra att plastprodukter avsedda att komma i kontakt med livsmedel som innehåller malen bambu eller andra icke godkända naturmaterial släpps ut på marknaden. Kontrollen syftar till att få bort dessa produkter från marknaden då de inte är tillåtna och dessutom riskerar att släppa ifrån sig oönskade kemiska ämnen i halter som kan vara hälsovådliga.	Kontrollwiki op-15	
Operativt mål 17: Kontaktmaterialverksamheter	Kontroll av kontaktmaterialverksamheter som behörig kontrollmyndighet har förtecknade eller registrerade. Kontrollen görs för att säkerställa att materialen och produkterna uppfyller lagstiftningens krav och inte avger sina beståndsdelar i halter som skulle kunna utgöra en fara för människors hälsa eller påverka livsmedel negativt.	NKP-webben op-17	
Kontaktmaterial	Har verksamheten arbetssätt för att se till att de material som ska komma i kontakt med livsmedel är avsedda för det? Används ett lämpligt material och används det på ett korrekt sätt eller finns det risk att oönskade ämnen, migrerar från materialet till livsmedlet? Hanteras kontaktmaterial utan risk för kontaminering?	Kontrollwiki - material i kontakt med livsmedel	J09=10.9 (FCM)

Tillsynsplan 2025 för tillsyn enligt miljöbalken

Förslag till beslut i nämnden för Miljö & Hälsoskydd

Nämnden för Miljö & Hälsoskydd antar Tillsynsplan 2025 för tillsyn enligt miljöbalken, daterad 2024-11-21.

Sammanfattning av ärendet

Enligt Miljötillsynsförordningen (2011:13) ska en tillsynsmyndighet ha en utredning om tillsynsbehovet för myndighetens hela ansvarsområde enligt Miljöbalken. Behovsutredningen är nämnden för Miljö & Hälsoskydds underlag för sin planering, uppföljning och prioritering. Tillsynsplanen utgår från den antagna behovsutredningen för 2025–2027, beslutad av nämnden för Miljö & Hälsoskydd 2024-10-09 § 127.

Årets behovsutredning för 2025–2027 visar på ett samlat resursbehov för 2025 på 28,1 årsarbetare och personaltillgång visar på 29,9 årsarbetare. I behovsutredningen ingår också tillsynen av Mölndals stad. Specifikt inom miljöbalkens område visar ett resursbehov på 21,7 årsarbetare och personaltillgång på 22,9 årsarbetare. Behovsutredningen visar en skillnad med ca 1,5 årsarbetare för mycket. En miljö- och hälsoskyddsinspektör kommer arbeta inom utveckling och innovation framöver och är därför inte inräknad bland personaltillgångarna.

För tillsynsplanen 2025 beräknas tillsynen enligt miljöbalken uppgå till 21,61 årsarbetare. I förvaltningsbudgeten som inte är fastställd än har det lagts in utrymme för 22,55 årsarbetare. Det visar en skillnad med bara drygt en årsarbetare för mycket, vilket är lägre jämfört med tidigare år.

Det samlade resursbehovet för tillsynsplanen 2025 är ungefär samma som för tillsynsplanen för 2024 (resursbehov var 21,63 årsarbetare för 2024). Resursbehoven mellan verksamhetsområden har ändrats från föregående år utifrån nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken, samt nämndens prioritering.

Med tanke på den snabba förändringstakten samt att personalresurser snabbt kan minska har nämnden visat riktningen framåt kopplat till nationella miljö kvalitetsmålen bland behovsprioriterad tillsyn. I uppdraget som tillsynsmyndighet ingår att prioritera åtgärder där det gör mest nytta samt att ambitionsnivåer ska ses över.

Förvaltningen kommer att redovisa uppföljning av tillsynsplanen kvartalsvis till nämnden. Erfarenheterna säger att personaltillgångar, uppdrag och arbetsuppgifter snabbt kan ändras under året och därför kan det bli aktuellt med revidering av tillsynsplan under 2025.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteskrivelse, 2024-11-21

Tillsynsplan 2025 för tillsyn enligt Miljöbalken, 2024-11-21

Bilaga 1 - Sammanställning över tillsynsområden, styrd- och behovsprioriterad tillsyn, för miljöbalken

Bilaga 2 - Sammanställning av nationell strategin för miljöbalkstillsynen 2022–2025

Bilaga 3 - Nämndens riktning inom behovsprioriterad tid kopplat till miljömålen

Bilaga 4 - Nämnden för Miljö & Hälsoskydds beslut 2024-11-07 § 145

Beslutet skickas till

Byggnadsnämnden

Beskrivning av ärendet

Enligt Miljötillsynsförordningen (2011:13) ska en tillsynsmyndighet ha en utredning om tillsynsbehovet för myndighetens hela ansvarsområde enligt Miljöbalken. Behovsutredningen ska sträcka sig över tre år och ses över minst en gång varje år. Behovsutredningen identifierar behovet av tillsyn utifrån miljöbalkens syfte samt nationella, regionala och lokala miljömål.

Utifrån behovsutredningen och registret ska tillsynsmyndigheten upprätta en samlad tillsynsplan för tillsynen enligt miljöbalken inför varje verksamhetsår. I tillsynsplanen ska det framgå vilka prioriteringar som gjorts samt vilken tillsyn som kommer att utföras och konsekvenser av prioriteringen. Av tillsynsplanen ska det framgå hur myndigheten har tagit hänsyn till den nationella tillsynsstrategin.

Tillsynsplanen omfattar inte livsmedelskontrollen, samt tillsyn över tobaksförsäljning och alkoholserving i Kungsbacka och Mölndal Stad utan det ingår i en särskild kontrollplan.

Målet med behovsutredning och tillsynsplan är att det ska leda till en effektiv och ändamålsenlig tillsyn som bygger på prioriteringar utifrån nämndens uppdrag och den ska leda till en hållbar utveckling. En myndighet som tilldelats tillsynsuppgifter ska avsätta tillräckliga resurser för tillsynsarbetet som i tillräcklig grad motsvarar behovet av tillsyn enligt miljöbalken och ha personal med tillräcklig kompetens för tillsynsarbetet.

Den aktuella behovsutredningen avser 2025–2027 och antogs av nämnden den 9 oktober 2024. Utifrån beslutad behovsutredning och planerad budget för 2025 har denna tillsynsplan tagits fram.

Årets behovsutredning för 2025–2027 visar på ett samlat resursbehov för 2025 på 28,1 årsarbetare och personaltillgång visar på 29,9 årsarbetare. I behovsutredningen ingår också tillsynen av Mölndals stad.

Specifikt inom miljöbalkens område visar ett resursbehov på 21,7 årsarbetare och personaltillgång på 22,9 årsarbetare. Behovsutredningen visar en skillnad med ca 1,5 årsarbetare för mycket. En miljö- och hälsoskyddsinspektör kommer arbeta inom utveckling och innovation framöver och är därför inte inräknad bland personaltillgångarna.

För tillsynsplanen 2025 beräknas tillsynen enligt miljöbalken uppgå till 21,61 årsarbetare. I förvaltningsbudgeten som inte är fastställd än har det lagts in utrymme för 22,55 årsarbetare. Det visar en skillnad med bara drygt en årsarbetare för mycket, vilket är lägre jämfört med tidigare år. Det är nödvändigt inför ett nytt verksamhetsår då erfarenheterna säger att personalresurser snabbt kan ändras samt att nya uppdrag och arbetsuppgifter kan tillkomma under året.

Det samlade resursbehovet för tillsynsplanen 2025 är ungefär samma som för tillsynsplanen för 2024 (resursbehov var 21,63 årsarbetare för 2024). Resursbehoven mellan verksamhetsområden har ändrats från föregående år utifrån nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken, samt nämndens riktning där stort fokus kommer vara förebyggande arbete gentemot olovlig avfallshantering.

Den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken är grunden för vilken tillsyn som ska utföras i Kungsbacka. Tillsyn som ryms inom strategin prioriteras därmed särskilt högt för att vi ska kunna uppnå miljömålen. Det finns andra tillsynsområden som inte ryms inom strategin i samma utsträckning där det är viktigt att tillsyn utförs så att vi uppfyller våra miljömål.

Av miljömålen har nämnden för Miljö & Hälsoskydd valt att lyfta tre mål: Begränsad klimatpåverkan, Grundvatten av god kvalitet, God bebyggd miljö, kopplat till behovsprioriterad tid som är särskilt intressanta för Kungsbackas del.

Miljö & Hälsoskydd har anpassat tillsynsaktiviteter efter nämndens prioritering och därför har resursbehovet i tillsynsplanen ändrats inom några verksamhetsområden.

Inom styrda- och behovsprioriterade tillsynen bedöms följande områden särskilt viktiga att lyfta fram:

- Tillsynsområden som berörs av nationella strategi för tillsyn enligt miljöbalken.
- Tillsynsområden kopplat till EU:s vattendirektiv, Åtgärdsprogram för vatten 2022–2027 Västerhavets vattendirektiv.
- Arbetet med förorenade områden.
- Arbeta att motverka olovlig avfallshantering.

Övriga tillsynsområden som kommer prioriteras under 2025 är utifrån följande tre miljömål (rangordning där siffran 1 är viktigast):

1. ***Begränsad klimatpåverkan***

- Fokusområde avfall i tillsynen, arbeta förebyggande för att motverka olovlig avfallshantering
- Samverkan med andra myndigheter och brottsförebyggande arbete. ”Det ska löna sig att göra rätt”

2. ***Grundvatten av god kvalitet***

- PFAS – inventering
- Utveckla tillsynen nationellt inom små avlopp
- Tillsyn av vattenskyddsområden

3. ***God bebyggd miljö som nämnden valt att prioritera***

- Rökfria miljöer
- Höga ljudnivåer

Bygg- och miljöförvaltningen har också höga ambitioner med utvecklingsarbetet som ryms inom övrig tid. Förvaltningen står inför utmaningar som kräver nya arbetssätt och lösningar för att skapa värde för våra kunder. Innovation kommer vara helt betydande i utvecklingsarbetet framåt för att skapa möjligheter och besvara frågan vad som kan göras annorlunda för att nå andra resultat än befintliga. Utveckling kostar, främst arbetskraft, och därför behöver tid avsättas och arbetet prioriteras.

Katarina Öryd
Förvaltningschef

Tina Carlson
Verksamhetschef

Datum
2024-11-07

§ 145

Dnr 2024-06059

Prioriteringar inom ramen för tillsynsplan avseende nämnden för Miljö & Hälsoskydd under 2025

Beslut

Nämnden för Miljö & Hälsoskydd godkänner föreslagna prioriteringar för den behovsprioriterade tillsynen inför beslut om kommande tillsynsplan för miljöbalken 2025 för att uppnå nationella miljö kvalitetsmålen i enlighet med bilaga 1, med ändring av prioriteringsordning enligt följande;

1. Begränsad klimatpåverkan
2. Grundvatten av god kvalitet
3. God bebyggd miljö

Sammanfattning av ärendet

Målet med nämnden för Miljö & Hälsoskydds behovsutredning (bilaga 2) och tillsynsplan är att skapa en effektiv och ändamålsenlig tillsyn som främjar hållbar utveckling. Den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken kommer att vara grunden för tillsynen i Kungsbacka, men nämnden kan också prioritera andra områden som inte ingår i strategin. Nämnden ska visa riktningen för tillsynsområden som inte omfattas av strategin för att uppnå de nationella miljö kvalitetsmålen. I tillsynsplanen ska det framgå vilka prioriteringar som gjorts samt vilken tillsyn som kommer att utföras och konsekvenser av prioriteringen. Tillsynsplanen kommer beslutas av nämnden för Miljö & Hälsoskydd den 5 december 2025.

Nämndens prioriteringar kommer även att vara ett stöd vid eventuell revidering av tillsynsplanen under 2025 där vi vid händelse av neddragning i tillsynsplanen kommer att värna om nämndens prioriteringar inom ramen för den behovsprioriterade tillsynen.

Av alla de svenska miljömålen har förvaltningen valt att lyfta tre som är särskilt intressanta att prioritera för Kungsbackas del, vilket framgår av bilaga 1. Bygg- och miljöförvaltningen föreslår därför att nämnden för Miljö & Hälsoskydd ska välja inriktning och inbördes rangordning avseende behovsprioriterad tillsyn utifrån följande miljö kvalitetsmål:

1. Begränsad klimatpåverkan: Att förvaltningen arbetar aktivt för att motverka olovlig avfallshantering och motverka dumpning av avfall genom att informera och arbeta förebyggande så att Kungsbacka kommun inte blir en kommun där systematisk brottslighet inom avfallsområdet tillåts etablera sig. Förvaltningen ska aktivt samverka med andra kommuner, länsstyrelser och polismyndigheten så väl lokalt som regionalt och nationellt för att främja en positiv utveckling inom området där det ska löna sig att göra rätt.

Datum
2024-11-07

2. God bebyggd miljö: Att förvaltningen aktivt ska arbeta med förebyggande insatser som ger information till våra invånare och företag och bidrar till en självreglerande utveckling där alla tjänar på att arbeta förbyggande med miljö- och hälsoskyddsfrågor. I första hand ska förvaltningen lägga tid på tillsyn och insatser som gynnar denna typ av utveckling och där grupper gynnas som inte kan värna sina egna rättigheter som barn, unga och äldre i Kungsbacka.

3. Grundvatten av god kvalitet: Att förvaltningen ska arbeta med förebyggande insatser som säkrar en långsiktig och hållbar dricksvattenförsörjning som bidrar till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och i våra vattendrag. Inom tillsynen ska förvaltningen prioritera tillsyn inom områden där stora risker finns för utsläpp till vatten och riskerar att försämra vattnets kvalitet.

Beslutsunderlag

Bygg- och miljöförvaltningens tjänsteskrivelse, 2024-10-25

Nämnden för Miljö & Hälsoskydds prioriteringar avseende tillsynsplan 2025, 2024-10-25, bilaga 1

Behovsutredning för nämnden för Miljö & Hälsoskydds ansvarsområden 2025–2027, 2024-09-25, bilaga 2

Förslag till beslut på sammanträdet

Niclas Nilsson (M) yrkar på att ändra rangordningen av föreslagna prioriterade områden, där punkt 2. God bebyggd miljö och punkt 3. Grundvatten av god kvalitet byter plats enligt följande;

1. Begränsad klimatpåverkan
2. Grundvatten av god kvalitet
3. God bebyggd miljö

Beslutsgång

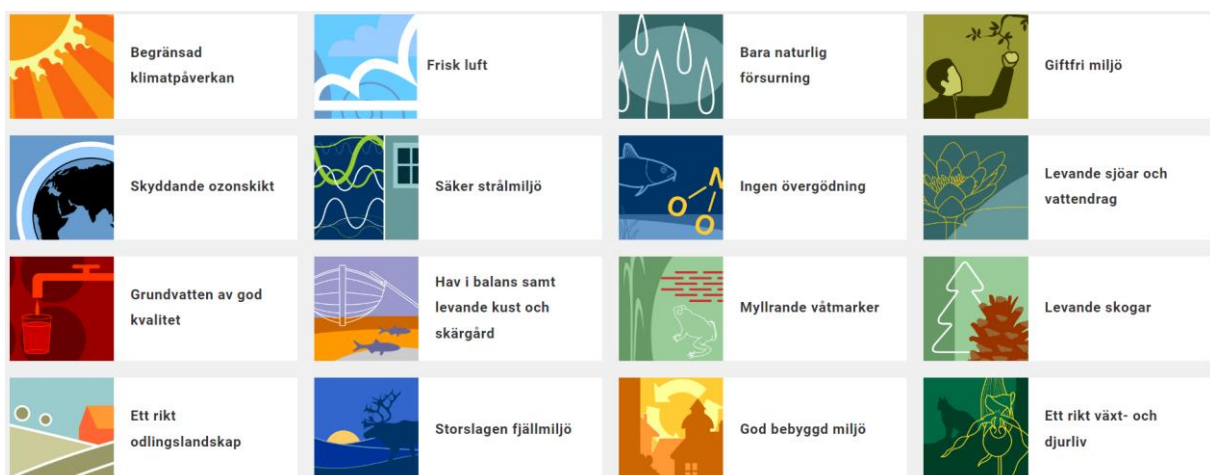
Ordförande Niclas Nilsson (M) konstaterar att det finns två förslag till beslut, det vill säga förvaltningens förslag respektive eget ändringsyrkande.

Ordföranden (M) prövar förslagen och finner att nämnden för Miljö & Hälsoskydd bifaller eget ändringsyrkande.

Nämnden för Miljö & Hälsoskydds prioriteringar avseende tillsynsplan 2025

Målet med behovsutredningen och tillsynsplanen är att skapa en effektiv och ändamålsenlig tillsyn som främjar hållbar utveckling. Nämnden för Miljö & Hälsoskydd ska samarbeta med andra nämnder och förvaltningar i Kungsbacka kommun för att uppnå detta. Myndigheter med tillsynsuppgifter måste avsätta tillräckliga resurser och ha kompetent personal för att möta tillsynsbehoven enligt miljöbalken. Det är viktigt att prioritera behovsstyrd tillsyn, tidigare erfarenheter visar att personalresurser snabbt kan minska och att det kan vara svårt att rekrytera ny personal.

Den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken kommer att vara grunden för tillsynen i Kungsbacka, men nämnden kan också prioritera andra områden som inte ingår i strategin. Nämnden ska visa riktningen för tillsynsområden som inte omfattas av strategin för att uppnå de nationella miljö kvalitetsmålen. Prioriteringar kommer även att stödja revideringar av tillsynsplanen under 2025.

Totalt finns det 16 svenska miljömål, av dessa är ”Storslagen fjällmiljö” och ”levande skogar” inte relevant inom uppdraget för Miljö & hälsoskydd. I den nationella Tillsynsstrategin omfattas miljömålen ”Ingen övergödning”, ”levande sjöar och vattendrag”, ”Hav i balans samt levande kust och skärgård” och ”Myllrande våtmarker”. Inom den styrda tillsynen i tillsynsplanen ingår ”Ett rikt odlingslandskap”, ”Skyddande ozonskikt”, ”Säker strålmiljö”, ”Bara naturlig försurning”, samt ”Ett rikt växt- och djurliv”.

De mål som inte omfattas av styrd tillsyn och den Nationella Tillsynsstrategin är ”begränsad klimatpåverkan”, ”frisk luft”, ”giftfri miljö”, ”grundvatten av god kvalitet” och ”god bebyggd miljö”. Dessa mål är nämndens inriktningsmål för prioritering och beskrivs nedan.

De svenska miljömålen

De svenska miljömålen är en del av Sveriges arbete för att främja en hållbar utveckling och skydda miljön. Målen antogs av riksdagen och syftar till att skapa en miljö som är hälsosam och hållbar för både människor och natur. Målen täcker olika aspekter av miljöskydd,

inklusive luftkvalitet, vattenkvalitet, biologisk mångfald och klimatpåverkan. Genom att arbeta mot dessa mål strävar Sverige efter att minska miljöpåverkan, bevara naturresurser och förbättra livskvaliteten för nuvarande och framtida generationer.

Begränsad klimatpåverkan

Regeringens klimatmål definieras som att stabilisera halten av växthusgaser på en nivå som inte är farlig för klimatet. För att uppnå detta mål måste vi adressera flera stora källor till utsläpp av växthusgaser.

Industriella processer, såsom tillverkning av cement, betong och kemikalier, släpper ut stora mängder koldioxid och andra växthusgaser. I Kungsbacka har vi industriområden, till exempel i Hede och Fjärås, där flera industrier bidrar till klimatförändringarna.

Avfallshantering bidrar också till klimatpåverkan. Deponier och avfallsförbränning släpper ut både metan och koldioxid. Metan bildas när organiskt avfall bryts ner under syrefria förhållanden i deponier, medan förbränning av avfall frigör koldioxid. Genom att minska utsläppen från dessa källor kan vi arbeta mot att stabilisera växthusgashalterna och skydda klimatet.

För att minska klimatpåverkan är det viktigt att kontrollera god avfallshantering vid tillsyn samt att arbeta förebyggande för att motverka olovlig avfallshantering och dumpning av avfall i kommunen.

Frisk luft

Regeringens mål är att stabilisera halten av växthusgaser på en nivå som inte är farlig för klimatet. Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas.

Fabriker och verkstäder släpper ut olika föroreningar, inklusive svaveldioxid och tungmetaller, som påverkar luftkvaliteten negativt. Dessa utsläpp kan ha allvarliga konsekvenser för både miljön och människors hälsa, vilket gör det nödvändigt att ha strikta regler och övervakning på plats.

Bostadsområden nära motorvägar och industriområden påverkas i högre grad av utsläpp från fordon. Avgaser innehåller skadliga partiklar och gaser som kvävedioxid och kolmonoxid. Detta ställer högre krav på att säkerställa en god inomhusmiljö i bostäder och kommunala verksamheter. Inomhusmiljön kan också försämrats av dålig ventilation, fuktskador och användning av kemikalier. Bygg- och anläggningsarbete kan dessutom sprida damm och partiklar, vilket ytterligare påverkar luftkvaliteten negativt.

På allmänna platser som tågstationen, busshållplatser och torg där många människor samlas, som parker och torg, kan passiv rökning påverka hälsan. När någon röker, släpps skadliga kemikalier och partiklar ut i luften, vilket kan påverka både rökaren och omgivningen negativt.

Giffri miljö

Regeringens mål är att ämnen skapade eller utvunna av samhället inte ska hota hälsa eller biologisk mångfald. Halterna av främmande ämnen ska vara nära noll och deras påverkan försumbar. Naturliga ämnen ska ligga nära bakgrunds nivåerna.

Metaller som bly, kvicksilver och kadmium kan vara mycket giftiga och långlivade i miljön. De kan komma från industriutsläpp och förbränning av fossila bränslen. Dessa tungmetaller kan ackumuleras i levande organismer och orsaka skador på ekosystem och människors hälsa.

Felaktig hantering av avfall kan leda till utsläpp av farliga ämnen som dioxiner. Elektroniska produkter innehåller många farliga ämnen, inklusive tungmetaller och flamskyddsmedel. Om de inte återvinns korrekt av företaget kan dessa ämnen läcka ut i miljön och orsaka föroreningar. Dessa ämnen är mycket giftiga och kan ha långvariga effekter på miljön och hälsan.

Damm och partiklar från byggarbetsplatser kan innehålla farliga ämnen som asbest och tungmetaller. Dessa partiklar kan spridas i luften och påverka både miljön och människors hälsa negativt. För att skapa en giffri miljö är det viktigt att minska utsläppen av dessa skadliga ämnen och förbättra hanteringen av kemikalier och avfall.

Grundvatten av god kvalitet

Regeringens mål är att grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag.

Utsläpp av farliga ämnen vid olyckor, som bränder, samt utsläpp från industrier, jordbruk och hushåll kan allvarligt påverka vattenkvaliteten. Dessa kemikalier kan inkludera bekämpningsmedel, rengöringsmedel, läkemedel och industriella kemikalier. När dessa ämnen når grundvattnet kan de förorena dricksvattenresurser och skada ekosystem.

Översvämningar kan försämra grundvattnets kvalitet genom att sprida föroreningar från marken till grundvattnet. Detta är särskilt allvarligt i områden där vegetation och tätande jordlager har tagits bort, till exempel vid vägbyggen eller täkter. Översvämningar kan också leda till att ytvatten tränger in i grundvattensystemet och för med sig ytterligare föroreningar.

Vattenskyddsområden behöver skyddas för att säkerställa en långsiktig och hållbar dricksvattenförsörjning. Detta innebär att man måste minska risken för både punktvis föroreningsrisker och diffusa utsläppskällor. Det är viktigt att förhindra att bekämpningsmedel, petroleumprodukter och andra föroreningar når vattentäkterna, eftersom detta kan medföra allvarliga skador under lång tid. Skyddet omfattar hela området där vatten kan rinna till grundvattenmagasinet, både nu och i framtiden. Föreskrifter inom vattenskyddsområden anger vad som gäller för både företag och privatpersoner som verkar och vistas inom skyddsområdet.

God bebyggd miljö

Regeringens mål är att städer och bebyggelse ska vara hälsosamma och miljövänliga, bevara natur- och kulturvärden samt främja hållbar användning av resurser.

Det sker en ökning av oseriösa hyresvärdar som hyr ut undermåliga bostäder, vilket drabbar många barn, unga och äldre. Dessa bostäder uppfyller ofta inte grundläggande krav på säkerhet och hälsa, vilket ytterligare försvårar för utsatta grupper att leva i en trygg och hälsosam miljö.

Buller kan uppstå från flera olika källor i vår omgivning. Trafik är en av de största källorna, där motorvägar, järnvägar och flygplatser bidrar med höga ljudnivåer som kan påverka vår hälsa negativt. Industriområden och byggarbetsplatser är också betydande källor till buller, liksom stadens livliga aktiviteter som restauranger, nattklubbar och evenemang. Även i våra hem kan vi uppleva buller från byggnadsarbete och högljudda grannar.

Ljusföroreningar är ett annat problem som påverkar vår miljö och hälsa. Gatubelysning som är felaktigt riktad eller överdriven kan skapa ljusföroreningar som stör både människor och djur. Ljusstarka reklamskyltar, digitala skärmar och belysta idrottsplatser bidrar också till detta problem, liksom upplysta byggnader som sprider ljus över stora områden.

Dålig luftkvalitet är ett allvarligt problem som orsakas av flera faktorer. Utsläpp från bilar, lastbilar och andra fordon är en stor källa till luftföroreningar, liksom utsläpp från fabriker och kraftverk. Användning av fossila bränslen för uppvärmning kan också försämra luftkvaliteten. Jordbruket bidrar med utsläpp av skadliga kemikalier genom användning av bekämpningsmedel och gödningsmedel.

Prioriteringar för den behovsprioriterade tillsynen

Sammanfattningsvis föreslår bygg- och miljöförvaltningen att nämnden för Miljö & Hälsoskydd väljer inriktning och inbördes rangordning avseende behovsprioriterad tillsyn utifrån följande miljökvalitetsmål:

- 1. Begränsad klimatpåverkan:** Att förvaltningen arbetar aktivt för att motverka olovlig avfallshantering och motverka dumpning av avfall genom att informera och arbeta förebyggande så att Kungsbacka kommun inte blir en kommun där systematisk brottslighet inom avfallsområdet tillåts etablera sig. Förvaltningen ska aktivt samverka med andra kommuner, länsstyrelser och polismyndigheten så väl lokalt som regionalt och nationellt för att främja en positiv utveckling inom området där det ska löna sig att göra rätt.
- 2. God bebyggd miljö:** Att förvaltningen aktivt ska arbeta med förebyggande insatser som ger information till våra invånare och företag och bidrar till en självreglerande utveckling där alla tjänar på att arbeta förebyggande med miljö- och hälsoskyddsfrågor. I första hand ska förvaltningen lägga tid på tillsyn och insatser som gynnar denna typ av utveckling och där grupper gynnas som inte kan värna sina egna rättigheter som barn, unga och äldre i Kungsbacka.

- 3. Grundvatten av god kvalitet:** Att förvaltningen ska arbeta med förebyggande insatser som säkrar en långsiktig och hållbar dricksvattenförsörjning som bidrar till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och i våra vattendrag. Inom tillsynen ska förvaltningen prioritera tillsyn inom områden där stora risker finns för utsläpp till vatten och riskerar att försämra vattnets kvalitet.

Kungsbacka den 25 oktober 2024

Katarina Öryd
Förvaltningschef

Tina Carlson
Verksamhetschef

Huvudgrupp		Undergrupp	Tillsynsbehov	Totalt (st)	2025 (h)	2026 (h)	2027 (h)
Avlopp	Behovsprioriterad tid	Avloppsföreningar	Riskklassade	156	81	150	150
		Små avlopp	Riskklassade	4200	2100	1900	1900
	Styrd tid	Avloppsreningsverk	-	4	154	154	154
Hygieniska verksamheter & strålning	Behovsprioriterad tid	Frisörer & skönhetsvård	Normalt	102	110	160	160
		Kroppsvård	Normalt	41	35	32	32
	Styrd tid	Strandbad	-	16	48	48	48
		Bassängbad	-	5	30	30	30
		Fotvård	-	23	72	69	69
		Solarier	-	8	0	0	0
		Tatuerare	-	6	36	24	24
		Övrigt stickande/skärande	-	18	36	54	54
Industri & verkstäder	Behovsprioriterad tid	Drivmedelsanläggningar	Normalt	3	18	0	0
		Fordonstvättar- och verkstäder	Normalt	59	200	200	200
		Trävaror	Lågt	6	0	0	0
	Styrd tid	Drivmedelsanläggning	-	12	108	108	108
		Fordonsverkstäder	-	42	387	417	387
		Trävaror	-	4	125	125	125
		Verkstäder	-	5	27	18	27
Infrastruktur, luft & buller	Behovsprioriterad tid	Flygplatser	Normalt	2	0	12	0
		Förbränningsanläggningar	Normalt	8	24	0	24
	Styrd tid	Förbränningsanläggningar	-	17	142	142	142
		Vindkraftverk	-	2	12	12	12
Kemiska produkter	Behovsprioriterad tid	Kemiska produkter	Lågt	30	90	0	0
		Sjukhus	Lågt	1	0	0	0
		Sprängämnesprekursorer	-	-	150	0	0
		Tandläkare	Lågt	24	0	0	0
	Styrd tid	Kemiska produkter	-	4	87	87	87
		Tryckerier	-	2	0	24	0
Lantbruk	Behovsprioriterad tid	Djurhållning, hästgårdar och växtodling	Lågt	486	577	577	577
		Golfbanor	Normalt	1	0	9	0
		Växthus & plantskola					
	Styrd tid	Djurhållning, växtodling	-	13	129	117	129
		Golfbanor	-	6	54	54	54
		Slakterier	-	1	9	9	9
Lokaler för inomhusmiljö	Behovsprioriterad tid	Bostäder (Hyres, BRF:er)	Normalt/Lågt	217	196	338	338
		Hotell, camping & vandrarhem	Normalt	7	5	12	12
		Lokaler för förvaring av djur	-	-	0	0	0
		Samlingslokaler	Högt/Lågt	36	50	49	50
		Lokaler för vård	Normalt	35	55	29	29
		Undervisning (komvux, fhsk)	Lågt	3	0	25	0

	Styrd tid	Fritidsverksamheter	-	23	78	69	69
		Förskolor	-	87	528	522	522
		Hotell, camping & vandrarhem	-	24	126	129	126
		Lokaler för vård	-	24	126	144	144
		Skolor & förskolor	-	127	810	764	764
Mark & avfall	Behovsprioriterad tid	Avfallshanterande verksamheter	Normalt	36	0	0	180
		Förorenade områden och deponier	Högt	51	480	480	480
		PCB	Normalt	-	200	175	175
		Skjutbana	Normalt	2	12	0	12
	Styrd tid	Avfallshanterande verksamheter	-	21	229	233	229
		Deponier	-	2	94	94	94
		Skjutbanor	-	2	0	24	0
Täkter & betong	Behovsprioriterad tid	Betongtillverkning	Lågt	1	0	0	12
		Krossanläggning	Lågt	4	24	0	0
		Stenhuggeri	Lågt	2	0	12	0
		Täkter	Högt	4	24	24	24
	Styrd tid	Krossanläggning	-				
		Täkter	-	3	45	45	45
Vatten	Behovsprioriterad tid	Dagvattenanläggningar	Lågt	55	60	60	60
		Fritidsbåtshamn	Normalt	36	0	0	0
		Vattenskyddsområde	Normalt	1	70	50	50
	Styrd tid	Fritidsbåtshamnar	-	35	210	210	210
		Tvätterier	-	1	0	9	0
		Vattenskyddsområde	-	2	12	12	12

Tillsynsområde	Fokusområde	Åtgärder	Tillsynsaktiviteter	Operativa mål	År	Ansvarig myndighet Obs. läs kommentar	Planerar att genomföra/delta	Kommentar	
Naturtillsyn	Påverkan på naturvärden i grunda havsvikar		Tillsynsmyndigheten sammanställer beslutade dispenser som kan beröra grunda havsvikar under 2022.		2025	Kommun och länsstyrels	Prioriteras bort av resursskå	Förslag att undersöka möjligheterna under år 2024 inför 2025	
			Tillsynsmyndigheten följer upp beslut om nekade dispenser, vilket görs genom tillsyn i/vid prioriterade grunda exponeringsskyddade havsvikar fr o m. 2023.		2025	Kommun och länsstyrels	Prioriteras bort av resursskå	Förslag att undersöka möjligheterna under år 2024 inför 2025	
			Tillsynsmyndigheten följer upp givna dispenser, vilket görs genom tillsyn av villkor i/vid grunda exponeringsskyddade havsvikar fr o m. 2022.		2025	Kommun och länsstyrels	Prioriteras bort av resursskå	Förslag att undersöka möjligheterna under år 2024 inför 2025	
			Tillsynsmyndigheten planerar och genomför tillsyn i/vid grunda exponeringsskyddade havsvikar och där det är skäligt föreläggs om återställelse under 2023-2024.		2024	Kommun och länsstyrels	Deltar enligt strategin	Ingår i strandskyddstillsyn. Inspektörer har gått utbildning om grunda havsvikar	
				Minst 30 % av nekade dispenser i/vid exponeringsskyddade grunda vikar har följts upp genom tillsyn under perioden 2022-2024.	2025	Kommun och länsstyrelse			
	Minst 10 % av givna dispenser i/vid exponeringsskyddade grunda vikar har följts upp genom tillsyn under perioden 2022-2024.	2025	Kommun och länsstyrelse						
	Uppdaterade miljöbalkstillstånd		Tillsynsmyndigheterna kartlägger gällande tillstånd för miljöfarliga verksamheter meddelade enligt miljöskyddslagen och miljöbalken och omfattningen av ändringar sedan tillstånd gavs. Kartläggningen utgår från den mall som Naturvårdsverket tillhandahåller. (2022-2025)		2023	Kommun och länsstyrels	Slutförd	Kartläggning genomfördes under år 2023	
			Tillsynsmyndigheterna bedömer för vilka verksamheter det finns behov av att vidta åtgärder för att verksamheterna ska ha aktuella miljöbalkstillstånd och vilka åtgärder som är lämpliga att vidta. Syftet är att kunna rangordna och prioritera behov av åtgärder. (2023-2025)		2023	Kommun och länsstyrels	Deltar enligt strategin	Uppdatering av tillstånden sker löpande i samband med tillsyn	
				Senast under 2024 har samtliga tillsynsmyndigheter genomfört en kartläggning av miljöfarliga tillsynsobjekt som omfattas av tillstånd som har meddelats med stöd av miljöbalken och miljöskyddslagen samt omfattningen av ändringar sedan tillstånd gavs.		2023	Kommun och länsstyrelse		
	Fordonstvättar och fordonsverkstäder		Tillsynsmyndigheterna använder det nationella handläggarstödet för att hitta de verksamheter som har störst potentiell miljöbelastning. (2023)			2024	Kommun	Deltar enligt strategin	
			Tillsynsmyndigheterna deltar i en nationell tillsynskampanj avseende fordonstvättar och/eller fordonsverkstäder (nov 2023 - maj 2024)			2024	Kommun	Deltar enligt strategin	Planerar att delta när det nationella projektet startar
			Minst 80 % av alla kommuner deltar i den nationella tillsynskampanjen.		2024	Kommun			

Kvalitetssäkrad kontroll - utsläpp till vatten		Tillsynsmyndigheterna genomför tillsyn på tillstånds- och/eller anmälningspliktiga avloppsreningsverk avseende egenkontroll och/eller kontrollprogram för att bedöma aktualitet och regelefterlevnad gällande flödesmätning, provtagning och ställningstaganden som görs. Tillsynsbesök ska genomföras på tillståndspliktiga avloppsreningsverk med fokus på flödesmätning och provtagning.		2022-2025	Kommun och länsstyrels	Deltar enligt strategin	Ingår i ordinarie tillsyn
				2022-2025	Kommun och länsstyrels	Deltar enligt strategin	Ingår i ordinarie tillsyn
		Minst 75 % av landets tillsynsmyndigheter har senast 2024 genomfört tillsyn på tillstånds- och/eller anmälningspliktiga avloppsreningsverks avseende bedömning av verksamheternas egenkontroll med särskilt fokus på provtagning och flödesmätning.		2022-2025	Kommun och länsstyrelse		
		Alla tillståndspliktiga avloppsreningsverk har fått minst ett tillsynsbesök med fokus på provtagning och flödesmätning under perioden 2020-2024.		2022-2025	Kommun och länsstyrelse		
Små avlopp	Tillsynsmyndigheterna förbereder för riskbaserad tillsyn av små avlopp genom komplettering och uppdatering av digitala ärendehanteringsregister. (2022-2025) . Målet är som minst att alla små avloppsanläggningar registreras och koordinatsätts, även om det saknas specifika uppgifter i övrigt om anläggningen.			2019	Kommun	Slutförd	Förberedelser av riskbaserad tillsyn utfördes år 2019
	Återkommande planerad tillsyn av små avloppsanläggningar utförs baserat på riskklassning där de avloppsanläggningar prioriteras som har störst negativ påverkan på människors hälsa och miljön.		2022-2025	Kommun	Deltar enligt strategin		
Dagvatten		Tillsynsmyndigheterna inhämtar information om den kommunala va-huvudmannens egenkontroll av den allmänna dagvattenanläggningen utifrån följande frågor (som kan ställas via mail): <ul style="list-style-type: none"> • Utförs någon egenkontroll av den allmänna dagvattenanläggningen och dess olika anläggningsdelar, såsom ledningsnät och dagvattenanläggningar inom anläggningen? (Ja eller Nej, eller mer utförligt beskrivet) • Vilket år utfördes egenkontrollen senast? • Senaste dokumenterad egenkontroll begärs in, alt. om egenkontrollen inte finns dokumenterad o kort beskrivning av utförd men ej dokumenterad egenkontroll begärs in. • Med vilken regelbundenhet utförs egenkontrollen? Ambitionsnivån i tillsynsaktiviteten är att samtliga Sveriges kommuner (därav ambitionsnivån 100 %) ska komma upp i en minsta gemensamma lägsta nivå vad gäller kännedom om VA-huvudmannens egenkontroll av den allmänna dagvattenanläggningen. Det genom att ställa ovanstående frågor och få svar, som senare kan utgöra underlag inför besvarande av Naturvårdsverkets uppföljning av fokusområdet.		2022-2025	Kommun	Deltar enligt strategin	

Miljöfarlig verksamhet				Senast 2024 har 100 % av landets tillsynsmyndigheter inhämtat information om den kommunala va-huvudmannens egenkontroll av den allmänna dagvattenanläggningen utifrån tillsynsaktiviteten. Detta för att samtliga Sveriges kommuner ska ligga på en gemensam lägstanivå inför kommande strategiperiod.	2022-2025	Kommun		
Växtnäringsläckage från jordbruk och hästgårdar			Val av tillsynsobjekt ska utgå från en riskbedömning där verksamhetens möjliga påverkan på vattenförekomsten ska ha företräde, oavsett inriktning på jordbruksverksamheten (djurhållande verksamhet/växtodlingsgård). (2022-2025)		2023,2024	Kommun	Deltar enligt strategin	Jordbruksverkets förslag på riskbedömning implementerat under år 2023 och fortskrider under år 2024
			Tillsynsmyndigheterna prioriterar tillsyn av jordbruksverksamheter och hästgårdar som ligger utmed vattenförekomster där miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten inte uppnås idag. (2022-2025)		2022,2023	Kommun	Slutförd	Tillsyn som ligger utmed vattenförekomster där miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten inte uppnås slutfördes under år 2023
			Tillsynsmyndigheterna använder sig av de nationellt framtagna checklistorna för tillsyn i fält samt växtnärings tillsyn på hästgårdar. (2022-2025)		2022	Kommun	Slutförd	Implementerades under år 2022
			Tillsynsmyndigheterna tar del av våra digitala utbildningar inom växtnäringsområdet. (2023-2025)		2023 - 2025	Kommun	Deltar enligt strategin	Inspektörer deltar kontinuerligt på de utbildningar som utförs av jordbruksverket
			Tillsynsmyndigheterna prioriterar att delta i det nationella tillsynsprojektet inom växtnäringsområdet. (2024)		2024	Kommun	Deltar enligt strategin	
			Tillsynsmyndigheterna prioriterar att delta i det nationella tillsynsprojektet om Tillsyn i fält. (2025).		2025	Kommun	Deltar enligt strategin	
					2024	Kommun		
	2025	Kommun						

	Energihushållning	<p>Energimyndigheten initierar en nationell samverkansgrupp tillsammans med Naturvårdsverket, där även några representanter från tillsynsmyndigheterna (kommunerna och länsstyrelserna) erbjuds att ingå. Samverkansgruppen kan, med utgångspunkt i respektive myndighets ansvarsområde, exempelvis komma att:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ☒ fram en gemensam plan för tillsynsvägledning under strategiperioden, • ☒ gå igenom och sammanställa befintlig vägledning • ☒ fram ny vägledning där det finns behov • ☒ fram metoder för samarbete mellan tillsynsmyndigheterna, 			2023-2025			
			<p>Tillsynsmyndigheten kontrollerar i tillsynen om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ☒ kraven i miljöbalkens hänsynsregler om energihushållning och användning av förnybara bränslen uppfylls • ☒ miljöbalkens bestämmelser om egenkontroll vad gäller energihushållning och användning av förnybara bränslen följs. <p>Tillsynen bör anpassas utifrån tidigare tillsynserfarenheter och hur långt tillsynsobjekten kommit i sitt arbete genom att exempelvis</p> <ul style="list-style-type: none"> • ☒ identifiera och prioritera tillsynsobjekt med stor energihushållningspotential och/eller bristande egenkontroll • ☒ relägga om kartläggning av energianvändningen och en energihushållningsplan/åtgärdsplan, när det bedöms skäligt. Omfattningen av kartläggning och plan anpassas till verksamhetens storlek. • ☒ relägga om utredning eller åtgärder när det bedöms skäligt. 		2023-2025		Kommun och länsstyrels	Deltar enligt strategin
				<p>Under strategiperioden</p> <ul style="list-style-type: none"> • ☒ är antalet verksamheter som kartlagt sin energianvändning och tagit fram planer för sin energihushållning ökat • ☒ är antalet verksamheter som påbörjat genomförandet av åtgärder enligt sina framtagna planer ökat 	2023-2025		Kommun och länsstyrelse	

Avfall	Illegal avfallshantering	Länsstyrelser och kommuner ökar inom ramen för sina tillsynsuppdrag sin samverkan vid tillsyn av avfallstransporter. Länsstyrelser anordnar myndighetsgemensam tillsyn där den aktuella kommunen för tillsynsinsatsen bjuds in. Under 2022–2023 tar Naturvårdsverket tillsammans med Länsstyrelserna fram tillsynsvägledning i form av handläggarstöd och rollfördelning, avseende tillsyn på nationella avfallstransporter. Kommuner identifierar ett riskbaserat urval av åkerier och avfallsanläggningar för tillsyn på avfallstransporter			2023,2024	Kommun och länsstyrels	Deltar enligt strategin	Inspektörer har deltagit på utbildning samt planerat inför projektet för 2024	
					2024	Kommun	Deltar enligt strategin		
			Tillsynsmyndigheter deltar vid myndighetsgemensam tillsyn för att kontrollera avfallstransporter. Vid tillsyn på de utifrån risk utvalda åkerier som transporterar avfall kontrolleras transporttillstånd och de villkor som tillståndet omfattar, rutiner för upprättande av transportdokument, anteckningsskyldighet samt kontroll av uppgifter i avfallsregistret. Vid tillsyn på de utifrån risk utvalda avfallsanläggningar som har gjort anmälan eller har tillstånd enligt miljöbalken kontrolleras transportörernas tillstånd och transportdokument samt registrering i avfallsregistret vid inkommande och utgående transporter av avfall.			2024	Kommun och länsstyrels	Deltar enligt strategin	Planerar att delta när det nationella projektet startar
			Kommuner genomför uppsökande tillsyn med fokus på illegal avfallshantering inkl. inventering för att hitta illegal avfallshantering genom exempelvis att kontrollera områden där risken för sådan verksamhet är stor. Vid tillsyn på befintliga verksamheter spåra avfall genom att nyttja avfallsregistret, kontrollera kvitton eller motsvarande dokumentation, i syfte att hitta illegal avfallshantering			2022-2025	Kommun	Deltar enligt strategin	
					2024,2025	Kommun och länsstyrels	Deltar enligt strategin		
					2024,2025	Kommun	Deltar enligt strategin		
					2024,2025	Kommun och länsstyrels	Deltar enligt strategin		
					2024,2025	Kommun	Deltar enligt strategin		
				De utifrån risk utvalda åkerierna ska ha erhållit tillsyn med fokus på avfallstransporter inom perioden 2023–2025.			2024,2025	Kommun	
				I samband med tillsyn på de utifrån risk utvalda avfallsanläggningarna ska även tillsyn på avfallstransporter genomföras inom perioden 2023–2025.			2024,2025	Kommun och länsstyrelse	
		50 % av de kommunala tillsynsmyndigheterna har bedrivit uppsökande tillsyn för att hitta illegal avfallshantering inom perioden 2023–2025.			2024,2025	Kommun			

	Masshantering		Naturvårdsverket leder en tillsynskampanj under perioden april-september 2024 om mottagningskontroll av massor inom olika typer av verksamheter. Kampanjen fokuserar på kontroll av att hantering, lagring och behandling sker i överensstämmelse med meddelade försiktighetsmått/villkor samt övriga relevanta regelverk. Berörda tillsynsmyndigheter är de med tillsynsansvar över tillstånds- eller anmälningspliktig verksamhet enligt 4 kap. 6 §, 29 kap. 40-43 §§ och 48-49 §§ miljöprövningsförordningen.		2024			Kommun och länsstyrels Deltar enligt strategin
				Att minst 75 verksamheter får tillsyn inom ramen för tillsynskampanjen.	2024		Kommun	
	Återvinning av avfall så att det upphör att vara avfall		Tillsynsmyndigheterna bedriver tillsyn utifrån anteckningskyldigheten enligt avfallsförordningens 6 kap 5 § och 7 kap 7 §.		2022-2024		Kommun och länsstyrels Deltar enligt strategin	
Förorenade områden	Tillsyn av prioriterade förorenade områden med riskklass 1 och 2	Tillsynsmyndigheter har senast år 2025 utifrån länsstyrelsernas strategipaket upprättat handlingsplaner eller motsvarande styrdokument för tillsyn av prioriterade förorenade områden.			2022-2025		Kommun och länsstyrels Deltar enligt strategin	
			Samtliga tillsynsmyndigheter med tillsynsansvar över objekt i riskklass 1 och 2 har minst ett aktivt ärende om avhjälpande av föroreningskada. Antalet pågående ärenden bör relateras till antalet prioriterade objekt som tillsynsmyndigheten ansvarar för.		2022-2025		Kommun och länsstyrels Deltar enligt strategin	
			Tillsynsmyndigheten har till den 31 december 2025 ökat antalet objekt i riskklass 1 och 2 som har ett utrett ansvar.	2022-2025		Kommun och länsstyrelse		
		Tillsynsmyndigheten har under strategins period ställt krav på undersökning och/eller avhjälpande av riskklass 1 och 2 objekt.	2022-2025		Kommun och länsstyrelse			
	Anmälan om avhjälpande åtgärd enligt § 28 i FMH	Tillsynsmyndigheterna tar aktivt del av kunskap och vägledning om riskbedömning, riktvärden, representativa halter och åtgärdsåtgärder på ett sätt som utvecklar handläggningen av ärenden som initieras genom anmälan enligt 28 § FMH, i riktning mot effektmålet.			2022,2024		Kommun och länsstyrels Deltar enligt strategin	
Hälsoskydd	Inomhusmiljö i bostäder		Kommunerna kartlägger och väljer ut fastigheter/bostäder 2022–2025 inför tillsyn. (Flerbostadshus som till exempel hyresrätter eller liknande boendeformer)		2022	Kommun	Slutförd	
			Kommunerna bedriver tillsyn av fastigheter/bostäder där risken för olägenhet för människors hälsa är stor 2022–2025. (Flerbostadshus som till exempel hyresrätter eller liknande boendeformer)		2022-2025	Kommun	Deltar enligt strategin	
	Bassängbad		Kommunerna gör tillsynsbesök på anmälningspliktiga bassängbad under 2022–2024. I tillsynen tillämpas Folkhälsomyndighetens allmänna råd (HSLF-FS 2021:11) och tillhörande vägledning om bassängbad.		2022-2024	Kommun	Deltar enligt strategin	Implementerat att tillsynsbesök sker årligen på bassängbad.
				Alla anmälningspliktiga bassängbad har fått ett tillsynsbesök under 2022–2024.	2022	Kommun		

	Inomhusmiljö och egenkontroll i förskola och skola. Extra fokus under perioden är städning.	Kommunerna bedriver tillsyn av förskolor och grundskolor. Extra fokus för både förskolor och skolor under perioden 2022–2024 är städning. Ytterligare fokus för förskolor under perioden 2024–2025 är hygien och smitta.	2023	Kommun	Slutförd	Fokus för städning på skolor genomfördes under 2023 och kontinuerlig tillsyn på skolor fortskrider
		Kommunerna bedriver tillsyn av förskolor och grundskolor. Extra fokus för både förskolor och skolor under perioden 2022–2024 är städning. Ytterligare fokus för förskolor under perioden 2024–2025 är hygien och smitta.	2024	Kommun	Deltar enligt strategin	Fokus hygien och smitta under år 2024
Kemikalier	Reach	Tillsynsmyndigheterna utför tillsyn hos nedströmsanvändare av tillståndsämnena samt andra särskilt farliga ämnen. Huvudfokus ska vara på tillståndsämnena, att ämnena inte används utan ett giltigt tillstånd samt i enlighet med villkoren i tillståndsbeslut enligt Reach-förordningen. (Under strategins period).	2024	Kommun och Länsstyrelse	Deltar enligt strategin	
		Tillsynsmyndigheterna utför tillsyn av varor och kemiska produkter i butiksledet med fokus på begränsningar enligt Reach-förordningen. Detta kan göras i form av kontroll av rutiner för att uppfylla krav och begränsningar i lagstiftningen. (Under strategins period).	2024	Kommun	Deltar enligt strategin	
		Läkemedelsverket leder under september-december 2024 ett tillsynsprojekt för Sveriges kommuner med fokus på tillsyn av tatueringsfärger.	2024	Kommun	Deltar enligt strategin	
	CLP	Tillsynsmyndigheterna deltar i det samverkansprojekt med fokus på CLP-förordningen som Kemikalieinspektionen ordnar våren 2023.	2023	Kommun	Slutförd	Projektet genomfördes och avslutades under år 2023
	Biocider	Tillsynsmyndigheterna utför tillsyn av biocidprodukter i butiksledet som egna inspektioner eller som ett delområde i en bredare inspektion. Biocidprodukter att fokusera särskilt på kan vara rått- och musmedel, insektsmedel och båtbottnfärger. (Under strategins period.)	2023	Kommun	Slutförd	Projektet genomfördes och avslutades under år 2023
Tillsynsmyndigheterna utför tillsyn av behandlade varor i butiksledet som egna inspektioner eller som ett delområde i en bredare inspektion. Ett särskilt fokus kan läggas på träskyddsbehandlat virke. (Under strategins period.)		2023	Kommun	Slutförd	Projektet genomfördes och avslutades under år 2023	

Kungsbacka

Tillsynsplan 2025 för tillsyn enligt miljöbalken

Nämnden för Miljö & Hälsoskydd

Dokumentegenskaper:	Titel: Tillsynsplan 2025, tillsyn enligt miljöbalken, Skapat av: Tina Carlson, verksamhetschef
Beslutad av:	Nämnden för Miljö & Hälsoskydd, 2024-12-05 § X
Gäller från:	2025-01-01
Ansvarig förvaltning:	Bygg- och miljöförvaltningen
Kontakt:	Kungsbacka direkt 0300-83 40 00 info@kungsbacka.se Kungsbacka kommun, 434 81 Kungsbacka www.kungsbacka.se

---

Sammanfattning

Detta dokument utgör nämnden för Miljö & Hälsoskydds tillsynsplan avseende verksamheten inom miljöbalkens område. Tillsynsplanen utgår från den antagna behovsutredningen för 2025–2027, beslutad av nämnden för Miljö & Hälsoskydd 2024-10-09 § 127.

Tillsynsplanen avser 2025 och innehåller vad som ska göras under året, vilka prioriteringar som gjorts samt konsekvenserna av det som prioriterats bort.

Resultat tillsynsplan

Behovsutredning för 2025–2027 visade på ett samlat resursbehov för 2025 på 28,1 årsarbetare och personaltillgång visar på 29,9 årsarbetare.

Inom miljöbalkens område visade ett behov av resurser motsvarande 21,7 årsarbetare och personaltillgång på 22,9 årsarbetare. Behovsutredningen visade en skillnad med ca 1,5 årsarbetare för mycket.

Inom området livsmedel, tobak och serveringstillstånd visade ett behov av resurser motsvarande 6,4 årsarbetare och personaltillgång på 7 årsarbetare. I behovsutredningen ingår också tillsynen av Mölndals stad.

För **tillsynsplanen 2025** beräknas tillsynen enligt miljöbalken uppgå till 21,61 årsarbetare. I förvaltningsbudgeten som inte är fastställd än har det lagts in utrymme för 22,55 årsarbetare. Det visar en skillnad med bara drygt en årsarbetare för mycket, vilket är lägre jämfört med tidigare år. En miljö- och hälsoskyddsinspektör kommer arbeta inom utveckling och innovation framöver och är därför inte inräknad bland personaltillgångarna.

Det samlade resursbehovet för tillsynsplanen 2025 är ungefär samma som för tillsynsplanen för 2024 (resursbehov var 21,63 årsarbetare för 2024).

Resursbehoven mellan verksamhetsområden har ändrats från föregående år utifrån nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken, samt nämndens riktning där stort fokus kommer vara förebyggande arbete gentemot olovlig avfallshantering.

Med tanke på den snabba förändringstakten samt att personalresurser snabbt kan minska har nämnden visat riktningen framåt kopplat till nationella miljökvalitetsmålen (miljömålen) bland behovsprioriterad tillsyn. I uppdraget som tillsynsmyndighet ingår att prioritera åtgärder där det gör mest nytta samt att ambitionsnivåer ska ses över.

Miljö & Hälsoskydd har anpassat tillsynsaktiviteter inom den behovsstyrda tiden efter nämndens prioritering. Resursbehovet i tillsynsplanen har därmed ändrats inom några verksamhetsområden.

Fördelningen av resurserna för 2025 på de olika verksamhetsområdena framgår av nedanstående tabell.

Verksamhetsområden	Resursbehov behovsutredning 2025 (BU) ÅA	Tillsynsplan (TP) 2025 ÅA	Skillnad BU/TP	Personaltillgångar BU ÅA	Fördelning enligt TP/Budget ÅA
Miljöskydd	10,21	9,86	0,35	11,00	11,00
Förorenade områden	1,34	1,44	-0,10	(se miljöskydd)	(se miljöskydd)
Hälsoskydd	3,62	3,74	-0,12	4,00	4,00
Små avlopp	5,46	5,48	0,02	7,90	7,55
Naturvård	1,04	1,09	-0,05	(se miljöskydd)	(se miljöskydd)
Årsarbetare totalt	21,76	21,61	-0,19	22,9	22,55

Tabell 1. Sammanställning av totalt resursbehov och personaltillgångar för behovsutredning samt fördelning av resurserna för tillsynsplan.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning	3
1. Inledning.....	4
1.1 Sammanfattning av behovsutredningen 2025–2027.....	4
1.2 Budget 2025.....	5
1.3 Finansiering av verksamheten	5
1.4 Förhållandet mellan behovsutredning, budgetarbete och tillsynsplan....	5
1.5 Kompetenskrav och utbildning.....	6
1.6 Beskrivning av övrig tid och handläggningstid.....	6
2. Planering övrig tid.....	8
3. Planering handläggningstid per verksamhetsområde miljöbalken	10
3.1 Miljöskydd.....	13
3.2 Förorenade områden	17
3.3 Hälsoskydd	22
3.4 Små avlopp	25
3.5 Naturvård och skyddade områden	27
4. Sammanställning och prioritering.....	30
4.1 Beskrivning av behovsutredning	30
4.2 Tillsynsplan	30
4.3 Prioritering av tillsyn	31
4.4 Konsekvenser av det som inte prioriteras	31
4.5 Särskilt viktiga tillsynsområden 2025.....	32
4.6 Uppföljning och revidering av tillsynsplan.....	32
4.7 Skillnad mellan behovsutredning och tillsynsplan	33

1. Inledning

Enligt miljötillsynsförordningen ska det finnas en utredning om tillsynsbehovet för tillsynsmyndighetens hela ansvarsområde inom miljöbalken. I Kungsbacka kommun är nämnden för Miljö & Hälsoskydd ansvarig tillsynsmyndighet.

Behovsutredningen ska omfatta kommande treårsperiod och ses över vid behov, dock minst en gång per år. Det ska föras register över de verksamheter som behöver återkommande tillsyn. Baserat på behovsutredningen och registret ska nämnden för Miljö & Hälsoskydd inför varje verksamhetsår göra en tillsynsplan. I tillsynsplanen ska det framgå vilka prioriteringar som gjorts samt vilken tillsyn som kommer att utföras och konsekvenser av prioriteringen. Av tillsynsplanen ska det framgå hur myndigheten har tagit hänsyn till den nationella tillsynsstrategin.

Tillsynsplanen omfattar inte livsmedelskontrollen, samt tillsyn över tobaksförsäljning och alkoholserving i Kungsbacka och Mölndal Stad utan det ingår i en särskild kontrollplan.

Den aktuella behovsutredningen avser 2025–2027 och antogs av nämnden den 9 oktober 2024. Utifrån beslutad behovsutredning och planerad budget för 2025 har denna tillsynsplan tagits fram.

I behovsutredningen beskrivs bland annat tillsynsuppdraget, styrande dokument, samverkan, finansiering av tillsynen samt förklaring av olika begrepp. För mer information om dessa delar hänvisas till behovsutredningen.

1.1 Sammanfattning av behovsutredningen 2025-2027

Behovsutredningen för 2025–2027 visar på ett totalt resursbehov för 2025 (år 1) på cirka 28,1 årsarbetare, se tabell 2 nedan. Specifikt inom miljöbalkens område visade ett behov på 21,7 årsarbetare.

Tabell 1					
	Resursbehov enligt föregående års behovsutredning	Resursbehov enligt årets behovsutredning			Resurser enligt fastställd budget 2025
Tillsynsområde	Årsarbetare år 1	Årsarbetare år 1	Årsarbetare år 2	Årsarbetare år 3	Årsarbetare år 1
Miljöskydd	9,18	10,21	8,95	8,73	11,00
Förorenade områden	1,24	1,34	1,25	1,20	
Hälsoskydd	3,66	3,62	3,59	3,58	4,00
Små avlopp	7,15	5,46	5,33	5,29	7,90
Livsmedel	3,42	2,46	2,39	2,40	3,00
Servering, båda två	3,20	3,97	3,88	3,95	4,00
Naturvård	0,97	1,04	1,08	1,06	
Årsarbetare totalt	28,82	28,09	26,47	26,20	29,90

Tabell 2. Sammanställning av totalt resursbehov.

1.2 Budget 2025

I budgeten för 2024 planerades för cirka 31 årsarbetare, 24,2 miljö- och hälsoskyddsinspektörer, 3,5 livsmedelsinspektörer samt 3,25 alkoholhandläggare.

I budgeten för 2025 har det lagt in för cirka 30 årsarbetare, drygt 23 miljö- och hälsoskyddsinspektörer, 3 livsmedelsinspektörer samt 4 alkoholhandläggare. Totalt är det 30 personer som arbetar på Miljö & Hälsoskydd.

Budgeten för Bygg- och miljöförvaltningen har inte fastställts än. Planerad budget för personal inom miljöbalkens område har minskat något. En tidigare miljö- och hälsoskyddsinspektör kommer arbeta inom utveckling och innovation och är därför inte inräknad bland personaltillgångarna.

1.3 Finansiering av verksamheten

Myndighetens arbete finansieras både genom avgifter och skattemedel. När behoven har fastställts i behovsutredningen kan man avgöra vad som är möjligt att finansieras genom avgifter och vad som behöver skattefinansieras. Målsättningen är att så mycket arbete som möjligt avgiftsfinansieras. För det arbete där avgiftsfinansiering inte är möjligt måste det skattefinansieras.

I Sverige gäller principen att ”förorenaren betalar” och finns i en av EU:s regler, vilket innebär att den som påverkar människans hälsa eller miljön ska betala myndighetens kostnader för tillsynen.

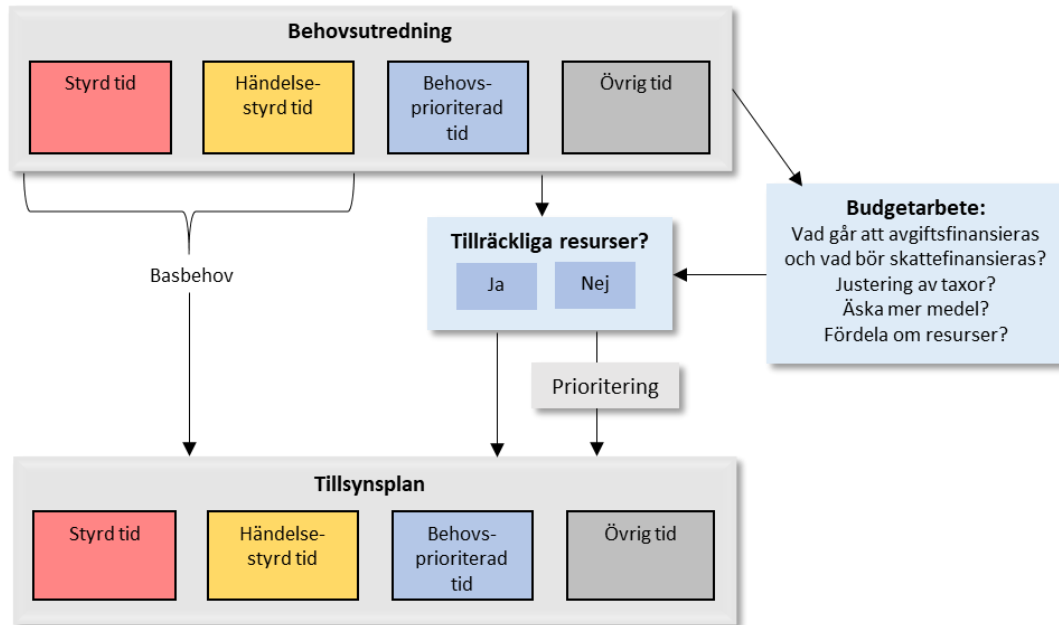
I behovsutredningen för 2025 inom miljöbalkens område, livsmedel, servering, folköl & tobak, är 53 % avgiftsfinansierad och 47 % skattefinansierad.

1.4 Förhållandet mellan behovsutredning, budgetarbete och tillsynsplan

En behovsutredning tas fram som ska visa vilket behov av resurser som finns för att utföra myndighetens arbete. Behovsutredningen och olika uppföljningar av verksamheten utgör en grund vid framtagandet av budgeten. Av budgeten framgår vilka resurser som finns tillgängliga. Med behovsutredning och budget som grund kan en tillsynsplan tas fram.

De arbetsuppgifter som omfattas av kategorierna styrd tid och händelsestyrd tid utgör tillsynsmyndigheternas basbehov, till vilka myndigheten alltid måste kunna avsätta den mängd tid och resurser som behövs. Dessa delar förs över direkt från behovsutredningen till tillsynsplanen, se figur 1 nedan.

I behovsutredningen bedöms resursbehovet för behovsprioriterad tid. Om budgeten innebär att inte tillräckliga resurser finns måste prioriteringar göras eller ambitionsnivån ses över. Det är framför allt inom den behovsprioriterade tiden prioriteringar kan göras.

Figur 1. Förhållandet mellan behovsutredning, budgetarbete och tillsynsplan.

1.5 Kompetenskrav och utbildning

Det ställs stora krav på tillsynsmyndigheten för att säkerställa att det finns tillräcklig kompetens för att utföra myndighetsuppdraget effektivt och rättssäkert med hög kvalitet.

Personalen har en universitet- eller högskoleutbildning, eller relevant utbildning och erfarenhet som arbetsgivaren bedömer likvärdig för de uppgifter som ska utföras. I samband med utvecklingssamtalen förs dialog och dokumentation med medarbetare och chef kring behov av fort- och vidareutbildning. Personalen deltar kontinuerligt i olika typer av fortbildningar kring exempelvis kommunikation & bemötande, tillsynsmetodik samt lagstiftning med mera.

Arbetsgivaren arbetar fortlöpande med strategisk kompetensförsörjning och gör riktade insatser utifrån en aktivitetsplan. Inför 2025 kommer kompetensen särskilt stärkas genom att förebygga hot, våld och otillåten påverkan samt utbildning inom förvaltningslagen.

1.6 Beskrivning av övrig tid och handläggningstid

Övrig tid

Övrig tid, är sådan tid som inte är direkt handläggningstid men som behövs för att verksamheten ska fungera. Det beskrivs närmare i behovsutredningen.

Handläggningstid

Handläggningstid delas upp i följande kategorier:

- Styrd tid
- Händelsestyrd tid

- Behovsprioriterad tid

Styrd tid

Styrd tid är sådan tid som går åt till uppgifter myndigheten måste utföra och som kan planeras in i förväg, både när de inträffar och hur mycket tid som ska läggas. Här finns till exempel tillstånd- och anmälningspliktiga verksamheter (så kallade A-, B-, IUUV samt H- och C verksamheter) som betalar en fast årlig avgift.

Händelsestyrd tid

Tiden i denna kategori benämns som händelsestyrd eftersom det inte i förväg går att planera precis när eller i vilken omfattning behovet kommer uppstå.

Händelsestyrd tid omfattar ärenden som kommer in till myndigheten som måste hanteras så som ansökningar, anmälningar, klagomål, olyckor, remisser, samråd, besvara myndigheter, rådgivning med mera.

Behovsprioriterad tid

Behovsprioriterad tid omfattar den planerade tillsynen på verksamheter som inte är anmälningspliktiga inom miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (så kallade U respektive UH verksamheter).

Denna kategori kan även omfatta nationella och regionala tillsynsprojekt. Ansvarig nämnd planerar denna tillsyn utifrån lokala förutsättningar. Tillsynsfrekvensen för dessa verksamheter varierar och kan vara årlig, återkommande, projektinriktad eller sporadisk.

2. Planering övrig tid

I detta avsnitt redovisas behovet av den övriga tiden och vilka utvecklingsarbeten som planeras att göras samt konsekvenser av det som prioriterats bort.

Innovationskraften och förmågan att nyttja nya tekniska lösningar är avgörande för att bevara välfärden samt för att fortsatt vara relevant och möta förväntningar från invånare och företagare. För att bygga förmåga till innovationsarbete och digital transformation krävs nya kompetenser och arbetssätt, men också en kultur som tillåter experimenterande och risktagande.

Bygg- och miljöförvaltningen har höga ambitioner med utvecklingsarbetet som ryms inom övrig tid. Förvaltningen står inför utmaningar som kräver nya arbetssätt och lösningar för att skapa värde för våra kunder. Innovation kommer vara helt betydande i utvecklingsarbetet framåt för att skapa möjligheter och besvara frågan vad som kan göras annorlunda för att nå andra resultat än befintliga. Utveckling kostar, främst arbetskraft, och därför behöver tid avsättas och arbetet prioriteras.

Plan 2025

Nedan redovisas aktiviteter som ryms inom övrig tid per person som oftast inte går att prioritera, vilket är ett snitt på 485 timmar per person:

- Paus, teknikstrul och förflyttningar i stadshuset
- Kompetensutveckling
- Personalmöten och medarbetarsamtal
- Nätverk och samverkan
- Förvaltningsaktiviteter, här ingår också att skugga varandra och trivselaktiviteter
- Underhåll och service av utrustning och förbrukningsvaror
- Enhetsmöten
- Rekrytering, introduktion, kontaktperson PRAO
- Egen planering och uppföljning

Här redovisas aktiviteter som ryms inom övrig tid per person där tiden har prioriterats, vilket är ett snitt på 145 timmar per person:

- Utveckling- och kvalitetsarbete
- Visiongrupp
- Taxegrupp
- Plangrupp
- Ninjor stödjer i digitala verktyg
- Team tillsynsplanering

Fokusområde

- Fortsätta arbetet från utvecklingsinsatsen med ”Myrna” och utveckla planering- och styrningsprocessen till ”vårt eget” så att grunduppdraget uppfylls samtidigt som personalen får en bättre arbetsmiljö.
- Trivselaktiviteter ”trivsel & arbetsglädje”
- Fortsätta arbetet med ”Utvecklande medarbetarskap”.
- Utvecklingsportfölj utifrån nämndernas strategi 2024–2027 där fokus kommer vara arbetet inom ”Framtidens tillsyn och prövning”.
- Användning av verksamhetssystem EDP Vision.
- Kvalitetsarbete (digitalisering, automatisering, rutiner, lathundar, mallar och liknande).
- Utveckla företagsklimatet genom att sträva efter att vara en serviceorganisation med myndighetsansvar.

Sammanställning

Behov av tid för de aktiviteter som hamnar under övrig tid är svåra att bedöma. Detta bygger på att det framför allt är tillgängliga resurser, ambitionsnivå och prioritering som får styra hur mycket tid som kan läggas på området. Förvaltningen har bedömt att 630 timmar i snitt per medarbetare är rimligt att lägga på övrig tid.

Konsekvenser av övrig tid som inte prioriteras

Om inte tillräckligt med resurser avsätts för utvecklingsarbetet kommer det ta längre tid att effektivisera verksamheten så som automatisering och digitalisering och det blir svårare att bygga en kultur för innovation. Det kommer också ta längre tid att fram nya arbetssätt, till exempel ökad självservice och digitala checklistor. Om det inte genomförs tillräckligt med utvecklingsinitiativ finns det risk att förvaltningen inte klarar sitt grunduppdrag och därmed att miljömålen inte uppfylls. Det kan också leda till en försämrad arbetsmiljö samt missnöjda kunder.

3. Planering handläggningstid per verksamhetsområde miljöbalken

I detta avsnitt redovisas den planerade tiden inom miljöbalkens område.

Redovisningen är indelad i fem övergripande verksamhetsområden: miljöskydd, förorenade områden, hälsoskydd, små avlopp samt naturvård och skyddade områden. För varje område redovisas en beskrivning av verksamhetsområdet, vilka aktiviteter som planeras att genomföras samt konsekvenser av den tillsyn som inte prioriterats.

Tillsynen är en del i strävan att uppnå Sveriges nationella miljö kvalitetsmål och de folkhälsopolitiska målen. Tillsynen ska ha en tydlig koppling till de globala målen i Agenda 2030 samt de nationella, regionala och lokala miljömålen.

Globala mål

Nationella mål

1. Begränsad klimatpåverkan
2. Frisk luft
3. Bara naturlig försurning
4. Giftfri miljö
5. Skyddande ozonskikt
6. Säker strålmiljö
7. Ingen övergödning
8. Levande sjöar och vattendrag
9. Grundvatten av god kvalitet
10. Hav i balans samt levande kust och skärgård
11. Myllrande våtmarker
12. Levande skogar
13. Ett rikt odlingslandskap
14. Storslagen fjällmiljö
15. God bebyggd miljö
16. Ett rikt växt och djurliv

De svenska miljömålen syftar till att skapa en hälsosam och hållbar miljö för både människor och natur. Målen strävar efter att minska miljöpåverkan, bevara naturresurser och förbättra livskvaliteten för nuvarande och framtida generationer.

Av miljömålen är det främst mål 1–11 samt 15–16 som är aktuella i Kungsbacka kommun.

Den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken samt EU:s vattendirekt är grunden för tillsynen i Kungsbacka. Tillsynen prioriteras därmed särskilt högt där det finns risk för påverkan av vatten, till exempel tillsyn av små avlopp, jordbruk, inom vattenskyddsområden samt inom strandskyddat område. Detta för att uppnå miljömålen; *Grundvatten av god kvalitet, Ingen övergödning, Ett rikt växt- och djurliv, Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt Levande kust och skärgård.*

Även arbetet med förorenade området och delar av kemikalie- och avfallshanteringen ryms inom den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken. Detta främst för att uppnå miljömålet *Giftfri miljö.*

Tillsyn av inomhusmiljö är ett fokusområde inom strategin enligt miljöbalken för att uppnå miljömålet *God bebyggd miljö.*

Nämndens riktning

Det finns andra tillsynsområden som inte ryms inom strategin i samma utsträckning där det är viktigt att tillsyn utförs så att miljömålen uppfylls. Av miljömålen har nämnden för Miljö & Hälsoskydd valt att lyfta tre mål kopplat till behovsprioriterad tid som är särskilt intressanta för Kungsbackas del, vilket beskrivs mer utförligt av bilaga 3.

Begränsad klimatpåverkan, mål 1: *Att förvaltningen arbetar aktivt för att motverka olovlig avfallshantering och motverka dumpning av avfall genom att informera och arbeta förebyggande så att Kungsbacka kommun inte blir en kommun där systematisk brottslighet inom avfallsområdet tillåts etablera sig. Förvaltningen ska aktivt samverka med andra kommuner, länsstyrelser och polismyndigheten så väl lokalt som regionalt och nationellt för att främja en positiv utveckling inom området där det ska löna sig att göra rätt.*

Grundvatten av god kvalitet, mål 9: *Att förvaltningen ska arbeta med förebyggande insatser som säkrar en långsiktig och hållbar dricksvattenförsörjning som bidrar till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och i våra vattendrag. Inom tillsynen ska förvaltningen prioritera tillsyn inom områden där stora risker finns för utsläpp till vatten och riskerar att försämra vattnets kvalitet.*

God bebyggd miljö, mål 15: *Att förvaltningen aktivt ska arbeta med förebyggande insatser som ger information till våra invånare och företag och bidrar till en självreglerande utveckling där alla tjänar på att arbeta förebyggande med miljö-*

och hälsoskyddsfrågor. I första hand ska förvaltningen lägga tid på tillsyn och insatser som gynnar denna typ av utveckling och där grupper gynnas som inte kan värna sina egna rättigheter som barn, unga och äldre i Kungsbacka.

Kommande tillsynsinsatser för 2025 beskrivs under berörda verksamhetsområden. Nämndens riktning kommer också vara till stöd om det blir aktuellt för revidering av tillsynsplanen.

EU:s vattendirektiv

Kommunen har genom införandet av EU:s vattendirektiv fått ett tydligare uppdrag att arbeta med vattenförvaltning och förbättra eller skydda vattenmiljön i våra sjöar, vattendrag, grundvatten och kustvatten. Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram 2022 – 2027 är vägledande för tillsyn samt strategiskt arbete. I tillsynen ska det bland annat säkerställas att verksamheter vidtar de skyddsåtgärder som är nödvändiga för att miljö kvalitetsnormer för vatten ska efterlevas.

Nationell strategi för miljöbalkstillsynen

En nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken har tagits fram av ett antal statliga myndigheter¹ och är ett gemensamt verktyg för att uppnå en effektiv och likvärdig tillsyn. Strategin gäller för perioden 2022–2025 och enligt miljö tillsynsförordningen ska det framgå hur kommunen tar hänsyn till den. Strategin innehåller sju olika fokusområden som tillsynsmyndigheterna ska använda som vägledning i tillsynsplaneringen.

I tillsynsplanen bedöms vilka fokusområden och tillsynsaktiviteter utifrån nationella strategi för miljöbalken som ska arbetas in. Det finns tillsynsaktiviteter som ryms inom den återkommande planerade tillsynen och här påverkar strategin inriktningen av tillsynen. Det finns tillsynsaktiviteter som medför en ny eller ökad omfattning av tillsyn vilket medför behov av resursförstärkning eller en bortprioritering av annan tillsyn. Dessa tillsynsaktiviteter väger tyngre än andra tillsynsområden och är grunden för tillsynen i Kungsbacka.

Vilka aktiviteter i den nationella strategin som är aktuella inom nämndens ansvarsområde och när de ska utföras framgår av bilaga 2.

Kungsbacka kommunfullmäktiges mål

Kungsbacka kommunfullmäktige har tagit fram fem övergripande mål för kommunen. Målen är följande:

- *En attraktiv kommun att bo, verka och vistas i*
- *En hållbar utveckling och en hälsosam miljö*
- *Bästa företagsklimatet i Västsverige*
- *I Kungsbacka utvecklas vi hela livet*
- *Ett medskapande samhälle och öppen attityd*

---

¹ Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Folkhälsomyndigheten, Läkemedelsverket, Jordbruksverket, Kemikalieinspektionen, Socialstyrelsen, Energimyndigheten och Svenska kraftnät.

Inom Miljö & Hälsoskydd utförs bland annat följande aktiviteter för att bidra till att kommunfullmäktiges mål uppfylls:

- *Vi utför tillsyn av hälsoskyddsverksamheter samt miljöfarliga verksamheter. På så vis bidrar vi till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer kan leva i en hälsosam och god miljö.*
- *Vi utför tillsyn för att verifiera att lagen följs, vilket bidrar till en sund konkurrens mellan verksamheter.*
- *Vi informerar och vägleder så att verksamhetsutövare blir mer hållbara inom bland annat energianvändning och avfallshantering.*
- *Vi ger information och råd inom lagstiftningens ramar för att skapa goda relationer och stödja våra verksamheter.*
- *Vi jobbar som Ett Kungsbacka, genom att hjälpa invånare och företagare till rätt kontakt.*
- *Vi jobbar efter metoden Lätt & Rätt, genom att hela tiden försöka förenkla och effektivisera våra processer, utifrån kundens behov.*
- *Vi erbjuder prao och praktikplats för att underlätta steget in i arbetslivet.*

Byggnadsnämnden har även beslutat om en strategi 2024–2027 där det finns en ledstjärna som uttrycker den önskade positionen i framtiden.

”Tillsammans med invånare och näringsliv bidrar vi till hållbara och trygga livsmiljöer, nu och för kommande generationer. Vi skapar värde för de som bor, vistas och verkar i Kungsbacka.”

Strategin fokuserar på fem strategiska nyttoområden och beskriver fem förmågor som är önskvärda för att uppnå dessa.

Sammanfattning av tillsynsområden, styrd- och behovsprioriterad tid

I bilaga 1 finns sammanställt styrd- och behovsprioriterad tid och tillsynsfrekvens för de olika tillsynsområdena inom samtliga verksamhetsområden.

3.1 Miljöskydd

Beskrivning av området

Miljöskydd omfattar framför allt den tillsyn som utgår från kapitel 9, exklusive hälsoskydd, samt kapitel 14 och 15 i miljöbalken. Miljöskyddstillsynen syftar till att förbättra och trygga en god miljö utomhus och till att förhindra och förebygga utsläpp till mark, luft och vatten.

Miljöskyddsområdet är brett och inbegriper bland annat följande delområden: miljöfarliga verksamheter, avfall, hantering av schaktmassor samt kemiska

produkter. Inom området ingår tillsyn på alla objekt som omfattas av tillsyn enligt kapitel 9 i miljöbalken. Detta omfattar B- och C-verksamheter såväl som U-verksamheter.

Arbetet bedrivs främst genom planerad tillsyn, handläggning av prövningsärenden, remissyttranden i tillståndsärenden samt inspektioner i samband med klagomål eller tillbud. I den planerade tillsynen ingår normalt att kontrollera villkor och andra beslut, egenkontroll, kemikaliehantering, avfallshantering, samt utsläpp till vatten, luft och mark.

Plan 2024

Styrd tid

I kommunen finns i nuläget cirka 1000 miljöfarliga verksamheter, varav 189 verksamheter omfattas av styrd tillsyn och betalar i förskott. I den styrda tillsynen inom miljöskydd ingår tillstånds- och anmälningspliktiga verksamheter samt även några U-verksamheter. Det finns 17 tillståndspliktiga B-verksamheter och 94 anmälningspliktiga C-verksamheter.

I den styrda tillsynen ingår även några större U-verksamheter som betalar i förskott, exempelvis några fritidsbåtshamnar, golfbanor, fordonsverksamheter, slakterier och anläggningar för vattenförsörjning.

Verksamheter inom styrd tillsyn har högsta prioritet och får tillsyn med täta intervall. Här ingår även verksamheter som enligt miljötillsynsförordningen klassas som industriutsläppsverksamheter. I Kungsbacka finns tre sådana verksamheter, Statkraft Värme AB (40.50-i, förbränningsanläggning), Derome AB (20.05-1, impregneringsanläggning) samt Dotetorps Ägg AB (1.10-i, djurhållning – äggproduktion).

Inom den styrda tillsynen finns även köldmedieanläggningar som har lagkrav att årligen lämna in kontrollrapport som Miljö & Hälsoskydd granskar.

Händelsestyrd tid

I den händelsestyrda tiden ingår bland annat handläggning av anmälan om miljöfarlig verksamhet, avfall för anläggningsändamål, ansökan om spridning av bekämpningsmedel med mera. Här ingår även extra tillsyn som går utöver den normala planerade tillsynen och som har sin orsak i bristande efterlevnad av lagstiftningen.

Behovsprioriterad tid

Den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken är grunden för vilken tillsyn som ska utföras i Kungsbacka. Tillsyn som ryms inom strategin prioriteras därmed särskilt högt för att vi ska kunna uppnå miljömålen.

Den behovsstyrda taxan där fler verksamheter ska betala i efterskott innebär att fler timmar ryms inom behovsprioriterad tid. Tillsynsbehovet har bedömts utifrån om tillsynsområdet har högt/ normalt/lågt/sporadiskt tillsynsbehov med hjälp av SKR:s matris.

Den behovsprioriterade tiden fördelas inom miljöskydd på cirka 840 U-verksamheter. Fordonstvättar, mindre lantbruk, fritidsbåtshamnar, tandläkarmottagningar och fordonsverkstäder är exempel på sådana verksamheter, se bilaga 1.

Under perioden uppskattas den årliga tillsynen på U-verksamheterna totalt uppgå till cirka 1075 timmar per år.

Nämndens riktning

Det finns andra tillsynsområden som inte ryms inom strategin i samma utsträckning där det är viktigt att tillsyn utförs så att miljömålen uppfylls.

Av miljömålen har nämnden för Miljö & Hälsoskydd valt att lyfta tre mål *Begränsad klimatpåverkan, Grundvatten av god kvalitet, God bebyggd miljö*, kopplat till behovsprioriterad tid som är särskilt intressanta för Kungsbackas del, vilket beskrivs mer utförligt i bilaga 3, *Nämndens riktning inom behovsprioriterad tid kopplat till miljömålen*.

Miljö & Hälsoskydd har anpassat tillsynsaktiviteter inom den behovsstyrda tiden efter nämndens prioritering. Resursbehovet i tillsynsplanen har därmed ändrats inom några verksamhetsområden.

Följande tillsynsinsatser 2025 kommer utföras kopplat till *Begränsad klimatpåverkan*:

Fokusområde avfall i tillsynen: Arbeta förebyggande för att motverka olovlig avfallshantering, tillsynsprojekt - illegal avfallshantering, fokus avfallshantering inom ordinarie tillsyn samt förebyggande arbete inom avfallshantering för livsmedel.

Samverkan med andra myndigheter och brottsförebyggande arbete ”Det ska löna sig att göra rätt!”

Fokusområde

Under 2025 kommer illegal avfallshantering samt växtnäringsläckage från lantbruk och hästgårdar vara i fokus utifrån den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken.

Den 1 januari 2024 trädde nya bestämmelser om avfall i kraft, vilket också berör våra livsmedelsverksamheter i kommunen. Miljösamverkan kommer ta fram ett tillsynsprojekt under 2025 som stöd inför tillsynen där Kungsbacka kommer delta i framtagandet av projektet. I tillsynsplanen har tillsynstiden minskat för miljöskydd

och ökat för livsmedel eftersom tillsyn kommer utföras i samband med livsmedelskontrollerna. Detta som ett led i vårt förebyggande arbete så att det blir lätt för kunden att göra rätt samt att tillsynen effektiviserar genom att reducera antalet tillsynsbesök. Miljö & Hälsoskydd kommer hjälpas åt mellan enheterna så att verksamheten får ett tillsynsbesök där man utför både livsmedelskontroll samt tillsyn enligt miljöbalken med fokus avfallshantering.

Inom miljösamverkan kommer ett handläggarstöd för täktillsyn tas fram vilket senare kommer ingå i den ordinarie tillsyn av de B, C och U-täkter.

Vad gäller vattenförvaltning har kommunen genom införandet av EU:s vattendirektiv fått ett tydligare uppdrag att arbeta med att förbättra eller skydda vattenmiljön i våra sjöar, vattendrag, grundvatten och kustvatten. Miljö & Hälsoskydd har vid tillsyn av jordbruk haft särskilt fokus på verksamhetens påverkan på närliggande vattenförekomst så att miljö kvalitetsnormer för vatten efterlevs. Här finns behov av att lyfta in frågor som berör vattendirektivet även för andra branscher till exempel för fordonsverksamheter och dagvattenanläggningar.

Sammantaget kommer stort fokus vara på avfallshantering samt tillsyn som bidrar till att förbättra våra vattenförekomster i kommunen.

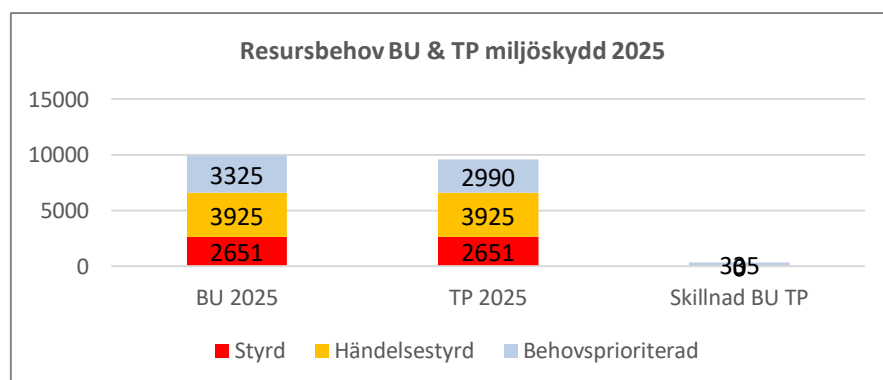
Sammanställning

Styrd tid: Prioritering ej möjlig och samma tid i tillsynsplanen.

Händelsestyrd tid: Prioritering ej möjlig och samma tid i tillsynsplanen.

Behovsprioriterad tid: Prioritering har utförts av nämnden och tillsynstiden har därmed ökat främst inom tillsyn och förebyggande arbete inom avfall. Delar av tiden inom miljösamverkans projekt gällande tillsyn av avfall inom livsmedel har flyttats till kontrollplanen. Tid har minskat inom tillsyn av cisterner och områden med översvänningsrisk. Tid för provtagning av badvatten är borttaget.

Totalt är det cirka 335 timmar minskat resursbehov för miljöskydd jämfört med behovsutredningen. Se mer under figur 2 nedan.

Figur 2. Figuren visar skillnaden resursbehovet för behovsutredning och tillsynsplan för miljöskydd.

Tillsynsplanen visar på ett behov av 9566 det vill säga 9,86 årsarbetare.

Konsekvenser av tillsyn som inte prioriteras

Att tillsyn inte kan utföras mer projektinriktat inom tillsyn av cisterner samt områden med översvämningrisk kan innebära att:

- utsläppen till mark och vatten inte begränsas i tillräcklig omfattning
- kontakt med verksamhetsutövare som har mindre kunskap om miljöbalkens regler uteblir

I samband med ordinarie tillsyn kontrolleras dock verksamhetens cistern.

3.2 Förorenade områden

Beskrivning av området

Detta avsnitt omfattar framför allt den tillsyn som utgår från kapitel 10 i miljöbalken. Tillsynen omfattar potentiella och konstaterade föroreningskador i mark, grundvatten, ytvatten, sediment och byggnader.

Att identifiera, undersöka och åtgärda områden som förorenats av befintliga eller tidigare verksamheter är ett viktigt led i arbetet att minska riskerna för att människor och miljö utsätts för farliga ämnen.

I den nationella strategin för miljöbalkstillsynen är förorenade områden ett fokusområde. Den övergripande nationella målsättningen är att alla områden med mycket stor risk eller stor risk (riskklass 1 och 2) ska vara åtgärdade till 2050.

Nämnden för Miljö & Hälsoskydd har sedan 2019 avsatt tid i behovsutredningen för att arbeta systematiskt med förorenade områden. Det kommungemensamma arbetet att ta fram en gemensam strategi för förorenade områden i Kungsbacka kommun har kommit i gång väl under 2024 och arbetet behöver fortsätta även framöver.

Förenklat kan resursbehovet för tillsyn av förorenade områden delas in i egeninitierad tillsyn av prioriterade förorenade områden, tillsyn av objekt som ännu inte inventerats samt händelsestyrd tillsyn.

Plan 2025

Styrd tid

Styrd tid förekommer inte inom förorenade områden.

Händelsestyrd tid

I den händelsestyrda tiden ingår handläggning av anmälan enligt miljöbalken när föroreningar påträffas och ska saneras vid exempelvis grävarbeten och byggnationer samt vid klagomål eller tillbud.

Behovsprioriterad tid

Den huvudsakliga tillsynstiden hamnar under behovsprioriterad tid. Tillsynstakten styrs av miljömålen för förorenade områden och mer preciserade regionala delmål.

Egeninitierad tillsyn av prioriterade förorenade områden

De mest prioriterade objekten det vill säga de områden som har riskklass 1 (mycket stor) eller riskklass 2 (stor risk) för påverkan på människors hälsa eller miljö ska åtgärdas. Även förorenade områden med lägre riskklass eller som enbart är branschklassade men som ändå bedöms som prioriterade räknas hit. Orsaker till att objekt med lägre riskklasser prioriteras upp kan till exempel vara att de ligger inom områden som riskerar att drabbas av översvämning eller skred, inom naturområden med stort skyddsvärde eller inom vattenskyddsområden. Andra skäl kan vara att verksamheter avvecklas eller riskerar att gå i konkurs och framtida sanering i stället riskerar att drabba skattebetalare om krav inte ställs direkt på en befintlig verksamhetsutövare.

Det nationella målet är att alla förorenade områden är åtgärdade i så stor utsträckning att de inte utgör något hot mot människors hälsa eller miljön 2050. Det vill säga de mest prioriterade områdena behöver åtgärdas.

Vissa kommuner har använt sig av en schablonid på 200 timmar per år vilket också har föreslagits i en central tillsynsvägledning. Detta är en grov uppskattning och i verkligheten kan tidsåtgången variera kraftigt mellan olika objekt. Flera kommuner har valt en högre schablonid för att komma i gång med arbetet utifrån att klara målet att förorenade områden ska vara sanerade och åtgärdade fram till 2050.

Miljö & Hälsoskydd har valt att lägga 400 timmar under 2025 för att minska timmarna 2027 och framåt. Det är viktigt att komma i gång med arbetet då det oftast är tidskrävande och långt pågående ärendehantering samt att verksamheterna ska ha tid att vidta nödvändiga åtgärder fram till 2050.

I behovet ingår hela hanteringen av objektet, det vill säga all tillsynstid som krävs från initiering tills dess att objektet kan anses vara slutligt åtgärdat. Tillsynen delas in i fyra faser: initieringsfas, utredningsfas, åtgärdsfas och uppföljningsfas, se tabell 4.

Kungsbacka kommun har för närvarande 30 prioriterade förorenade områden (riskklass 1 eller 2). Varav två objekt är riskklass 1 och 28 objekt är riskklass 2. Miljö & Hälsoskydd har även uppmärksammat ytterligare 16 objekt som hanteras inom egeninitierad tillsyn. Totalt är det 46 objekt som ska ingå i egeninitierad tillsyn för Miljö & Hälsoskydd.

För riskklass 1 objekt har ansvarsutredningar utförts. Miljö & Hälsoskydd har gjort en övergripande ansvarskoll för de 28 objekt som är riskklass 2 och kommit fram till följande; 23 av 28 objekt har en ansvarig och 5 av 28 objekt saknar en ansvarig. När det saknas en ansvarig är nästa steg att ansöka om statliga medel men det krävs att man först gör en grundlig ansvarsutredning. Detta arbete har påbörjats där prioriterade objekt arbetas igenom på ett strukturerat sätt.

Tabell 4 nedan beskrivs vilka objekt som ingår i de olika tillsynsfaserna samt vilka som är åtgärdade.

Egeninitierad tillsyn, indelat i fyra faser:	Antal objekt:	Prioriterade objekt:
Initieringsfas	15	Arendals slamdeponi (Arendal 3:2) Boatorp deponi (Boatorp 1:11) Fjärås Biltorg (Duvehed 2:11) Frillesås Handelsträdgård (Frillesås-Rya 2:35) Gottskärs hamn (Skällared 4:1) Gårda brygga (Ölmnanäs 8:28) Gödatorp kalkslamdeponi (Gödatorp 1:8) Klovsten Industriområde (Ysby 1:12, 2:25 mfl.), Kullaviks lack/Kullaviks båtvarv (Släps-Kullen 1:116 och 1:406) Lerkils båtsällskap (Burera 8:95) Lerkils båtvarv AB (Buera 12:31) Nya bleck o plåtslageriet (Boken 8) Pac2, Miba & Alba (Kungsbacka 4:39) Preem Petroleum AB (Lantmästaren 1) Stockens deponi (Frillesås-Stocken 1:9)
Utredningsfas	19	Agnsjömossedeponin, (Tom 3:5) Alafors deponi (Alafors 4:12) Bräckornas deponier (Frillesås 3:29) Bröderna Johansson deponi (Hjälms 4:1) Enens båtägares ek. förening (Enen 1:20 och 1:101) E. Wallin färgeri (Norrbro 4) Fjälebodeponin (Fjälebo 2:1) Frillesås bil och traktor (Lillared 1:16 och 1:7) Kungsbacka båtsällskap (Kungsbacka 2:13, 2:2 och 3:1) Kungsbacka kemiska tvätt (Samariten 11) Kungsbacka svetscentral (Aranäs 9 och 14) Alma Larsson, Petterssonska färgeri o garnhandel (Söderbro 11) Sjögärde deponin (Sjögärde 1:6) Slamlagunen deponi (Kungsbacka 6:27) Spekedalsdeponin (Spekedal S:3) Svinholmens marina AB (Svinholmen 1:2) Torpadaladeponin (Torpa 4:11) Torreds deponi (Torred 1:12) Ölmanäsdeponin (Ölmanäs 17:1)

Åtgärdsfas	8	Archemi (Varla 6:22) Barnamossen, deponi, Höglända 1:12 Borens Kabelfabrik (Gjutaren 1) Hammargrens & Waltreco (Skårby 13:4) Kolla båtvarv (Kolla 7:3) PLM Återvinning (Kungsbacka 2:3) Rostskyddscentrum HB och NTD Transport (Liljan 1 och 2) Svinholmens deponi (Svinholmen 1:1)
Uppföljningsfas	2	Toms deponi (Tom 3:16) kontrollprogram följs upp, åtgärder vidtagna F.d. Auson Oljeindustri AB (Tölö 11:2)
Avslutad	5	Frithiofs kemiska (Söderå 5) avförd från FO-register efter utredning MJ Svets & Smide AB (Varla 14:4) Nedklassad efter utredning och borttagen från priolistan Tre objekt nedprioriterad efter utredning. Beslut att framtida markarbeten ska anmälas till oss inskrivet i fastighetsregistret: Herman Börjesson bensin/Marton Verket AB (Aranäs 15) Kungsbacka svetscentral (Aranäs 9 och 14) Peterssonska färgeri och garnhandeln (Glädjen 11)

Tabell 4. Sammanställning över påbörjade objekt.

Tillsyn av bidragsfinansierade objekt

Tillsyn av objekt där ansvarig saknas hanteras i huvudsak som Egeninitierad tillsyn av prioriterade förorenade områden fram till dess att det står klart att ansvar saknas.

Om det inte finns någon ansvarig finns det möjlighet för kommunen att ansöka om statligt bidrag. Fördelningen av statliga bidrag beror på exempelvis nationella prioriteringar och tillgång till bidragsmedel. Om kommunen beviljas statliga bidrag för genomförande av utredningar och åtgärder kan tillsynen fortsätta för dessa områden på samma sätt som för den egeninitierade tillsynen.

För 2025 finns 80 timmar avsatta för tillsyn av bidragsobjekt. Miljö & Hälsoskydd kommer få besked om bidrag beviljas i slutet av året.

Strategiskt arbete med förorenade områden

Det krävs att man arbetar strategiskt och kommungemensamt med förorenade områden. Under 2024 har Miljö & Hälsoskydd tillsammans med andra förvaltningar kommit i gång med arbetet. Tidigare har 150 timmar avsatts för 2025 men tiden minskas till 100 timmar inför nästa år.

PCB:

I avsnittet för förorenade områden ryms även tillsyn av polyklorerade bifenyler (PCB), 200 timmar. PCB är ett samlingsnamn för drygt 200 olika giftiga och svårnedbrytbara ämnen, polyklorerade bifenyler. PCB är skadligt för människan och miljön.

Miljö & Hälsoskydd har bedrivit tillsynsarbete gentemot berörda fastigheter under flera års tid. Alla kommunägda fastigheter är inventerade och färdigsanerade. Tillsyn pågår för fastigheter som ägs av Aranäs och Eksta. Nästan alla fastigheter är inventerade och granskade.

Samtliga fastighetsägare som har byggnader från åren 1956–1973, är förelagda att inkomma med redovisning av inventering av PCB. Här pågår arbete med att granska inkomna inventeringar. Tillsyn av PCB behöver fortgå kommande två år.

Nämndens riktning

Miljö & Hälsoskydd har anpassat tillsynsaktiviteter inom den behovsstyrda tiden efter nämndens prioritering och visat riktningen för 2025 utifrån miljömålen. Se mer utförlig information under rubriken ”3.1 Miljöskydd, Nämndens riktning”. Resursbehovet i tillsynsplanen har därmed ändrats inom några verksamhetsområden.

Följande tillsynsinsats kommer utföras 2025 kopplat till *Grundvatten av god kvalitet*:

PFAS – inventering: Inventeringen av förorenade områden som gjordes i början av 2000-talet behöver nu kompletteras med uppgifter om risken för förorening av PFAS (högflourerade ämnen i miljön). Länsstyrelsen har gett Miljö & Hälsoskydd i uppdrag att inventera nedlagda deponier, brandstationer, brandövningsplatser och områden med pågående verksamheter. Länsstyrelsen ansvarar för inventering av områden med nu nedlagda verksamheter.

Fokusområde

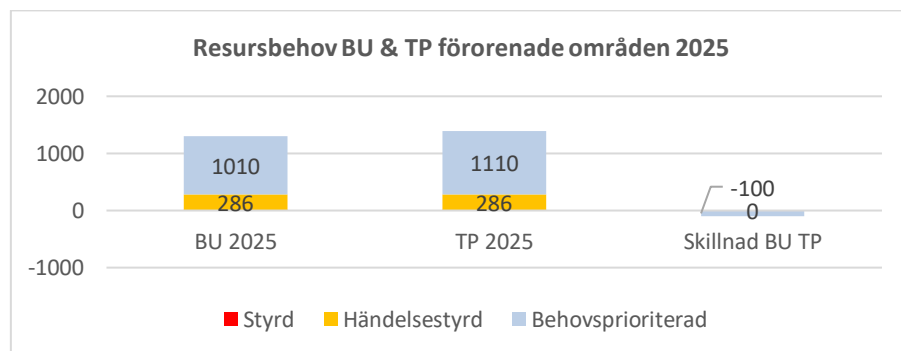
Personal som arbetar med förorenade områden kommer delta på en utbildning inom miljösamverkans regi, In-situ sanering. Syftet med utbildningen är att öka kunskapen om alternativa metoder med sanering på plats vilket minskar både behovet av deponering och transporter av förorenade massor.

Sammanställning

Händelsestyrd tid: Prioritering ej möjlig och samma tid i tillsynsplanen.

Behovsprioriterad tid: Prioritering har utförts vilket lett till ökad tillsynstid för inventering av PFAS.

Totalt är det 100 timmar ökat resursbehov för förorenade område jämfört med behovsutredningen. Se mer under figur 3 nedan.

Figur 3. Figuren visar resursbehovet för behovsutredning och tillsynsplan för förorenade områden.

Tillsynsplanen visar på ett behov av 1397 timmar det vill säga 1,44 årsarbetare.

Konsekvenser av tillsyn som inte prioriteras

Om man inte har tillräckligt hög takt och förmåga att bedriva tillsyn av prioriterade förorenade områden utifrån en fastställd handlingsplan finns risk att områden med mycket stor risk eller stor risk (riskklass 1 och 2) inte hinner åtgärdas till 2050.

I nationella strategin finns en tillsynsaktivitet att tillsynsmyndigheterna senast år 2025 ska ha tagit fram ett strategipaket samt att tillräckligt med resurser ska avsättas för tillsyn av prioriterade områden. Om man inte arbetar strategiskt och avsätter tillräckliga resurser från början kan det finnas risk att det blir mer arbete längre fram samt att man inte uppnår den nationella målsättningen.

3.3 Hälsoskydd

Beskrivning av området

Detta avsnitt omfattar den hälsoskyddstillsyn som utgår från kapitel 9 i miljöbalken samt andra lagar såsom Smittskyddslagen, Strålskyddslagen och Tobakslagen.

Tillsynen syftar till att skydda människors hälsa i bostäder, offentliga eller allmänna lokaler och lokaler där människor får behandling, samt smittskydd. Nämndens ansvar är att undanröja och förebygga olägenheter för människors hälsa.

Verksamhetsområdet för hälsoskydd är brett och inbegriper följande delområden: hygieniska behandlingar, bassängbad, undervisningslokaler, evenemang med höga ljudnivåer, solarier, bostäder, hotell, idrottsanläggningar med mera.

Inom hälsoskydd hanteras även tillsyn för att förhindra smittspridning och bedriva smittspårning enligt smittskyddslagen, samt över rökfria miljöer enligt tobakslagen.

Arbetet bedrivs främst genom planerad tillsyn, handläggning av prövningsärenden, remissyttranden i tillståndsärenden samt inspektioner i samband med klagomål.

Plan 2025

Styrd tid

I kommunen finns i nuläget cirka 1000 hälsoskyddsverksamheter. I den styrda tillsynen inom hälsoskydd ingår anmälningspliktiga verksamheter (H-verksamheter) såsom skolor, förskolor, bassängbad, solarium och de som innebär risk för spridning av sjukdom genom blodsmitta. Enligt vår taxa för fast avgift ingår även några större verksamheter såsom lokaler för vård med fler än 10 boende, hotell och likande boenden med fler än 8 bäddar, campingar, strandbad och idrottsanläggningar (UH-verksamheter). Sammanlagt omfattas 323 objekt av styrd tillsyn och av dessa är 209 H-verksamheter och 114 UH. Verksamheter inom styrd tillsyn har högsta prioritet och får tillsyn med täta intervall.

Händelsestyrd tid

I den händelsestyrda tiden ingår handläggning av anmälan om nya lokaler och verksamheter, klagomål om olägenhet för människors hälsa, anmälan eller ansökan utifrån lokala föreskrifter med mera.

Behovsprioriterad tid

Den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken är grunden för vilken tillsyn som ska utföras i Kungsbacka. Tillsyn som ryms inom strategin prioriteras därmed särskilt högt för att vi ska kunna uppnå miljömålen; god bebyggd miljö, frisk luft, samt säker strålmiljö.

Den behovsstyrda taxan där fler verksamheter ska betala i efterskott innebär att fler timmar ryms inom behovsprioriterad tid. Tillsynsbehovet har bedömts utifrån om tillsynsområdet har högt/ normalt/lågt/sporadiskt tillsynsbehov med hjälp av SKR:s matris, se bilaga 1.

Den behovsprioriterade tiden fördelas inom 464 UH-verksamheter och det är tillsynsobjekt som ska betala i efterskott. Hygieniska verksamheter, bostäder med mindre än 200 lägenheter, samlingslokaler och mindre idrottsanläggningar är exempel på sådana verksamheter.

Under perioden uppskattas den årliga tillsynen på UH-verksamheterna totalt uppgå till cirka 481 timmar per år.

Nämndens riktning

Miljö & Hälsoskydd har anpassat tillsynsaktiviteter inom den behovsstyrda tiden efter nämndens prioritering och visat riktningen för 2025 utifrån miljömålen. Se mer utförlig information under rubriken ”3.1 Miljöskydd, Nämndens riktning”. Resursbehovet i tillsynsplanen har därmed ändrats inom några verksamhetsområden.

Följande tillsynsinsatser 2025 kommer utföras kopplat till *God bebyggd miljö*:

Rökfria miljöer: Syftet är att skydda barn och unga från att börja använda tobak, snus eller E-cigarett. Till exempel tillsyn på uteserveringar, lekplatser, tågstationer, busshållplatser och skolor.

Höga ljudnivåer: Syftet är att skydda människors hörsel när man utsätts för höga ljudnivåer vid evenemang.

Samverkan med andra myndigheter och brottsförebyggande arbete ”Det ska löna sig att göra rätt!”

Fokusområde

Luftkvalitet, ventilation, städning, temperatur och hygien kommer vara fokusområde på verksamheter enligt intervall. Detta innefattar exempelvis tillsyn på skolor, förskolor, vårdboenden och hotell.

Under 2024 har yrkesmässiga hygieniska verksamheter fått möjligheten att fylla i en självservice för att kartlägga vilka behandlingar som erbjuds i olika verksamheter. Att testa nya arbetssätt inom ordinarie tillsyn kommer utvecklas vidare under 2025.

Förebyggande bostadstillsyn kommer utföras enligt den nationella strategin 2022–2025. Fysiska tillsynsbesök planeras i hyresrätter för att kontrollera inomhusmiljön och utföra indikerande mätningar som luft- och vattentemperatur, fukt och ventilation.

Tillsyn kommer även att göras på tillfälliga boenden med fokus på inomhusmiljön.

Rökfria miljöer kommer att kontrolleras i samband med tillsyn på de verksamheter som berörs men även mer projektinriktat utifrån nämndens prioritering. Även ljudmätningar kommer utföras vid större evenemang.

Delta inom projektet tillsyn av kosmetiska solarium inom miljösamverkans regi där en gemensam tillsynsinsats kommer ske för att skapa samsyn mellan kommunerna. Det är viktigt att säkerställa att man får en trygg behandling i ett samhälle med höga skönhetsstandarder.

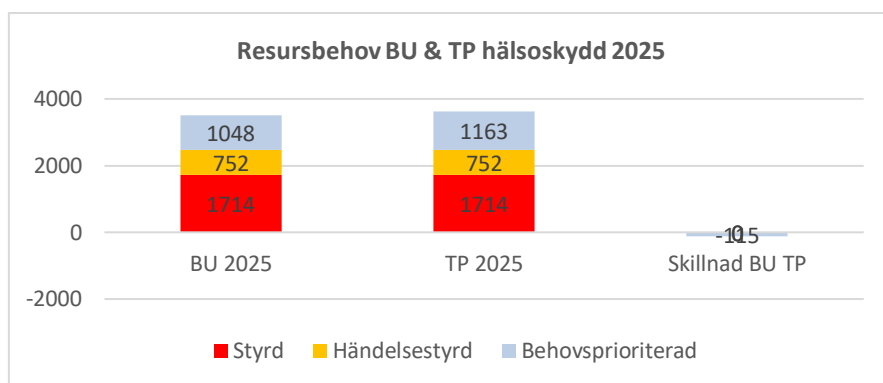
Sammanställning

Styrd tid: Prioritering ej möjlig och samma tid i tillsynsplan.

Händelsestyrd tid: Prioritering ej möjlig och samma tid i tillsynsplan.

Behovsprioriterad tid: Prioritering har utförts vilket lett till ökad tillsynstid för tillsyn inom höga ljudnivåer och rökfria miljöer. Enligt prioriteringsordningen kommer dessa aktiviteter ha lägst prioritering. Tid för provtagning av badvatten är borttaget.

Totalt är det 115 timmar ökat resursbehov för hälsoskydd jämfört med behovsutredningen. Se mer under figur 4 nedan.

Figur 4. Figuren visar skillnaden resursbehovet för behovsutredning och tillsynsplan för hälsoskydd.

Tillsynsplanen visar på ett behov av 3629 timmar det vill säga 3,74 årsarbetare.

Konsekvenser av tillsyn som inte prioriteras

Utbildningslokaler: Ingen aktiv tillsyn har bedrivits för de utbildningslokaler som inte är anmälningspliktiga. Det är därmed svårt att bedöma hur inomhusmiljön ser ut för dessa lokaler men en bristfällig inomhusmiljö kan påverka människors hälsa. De som vistas i lokalerna kan vara ungdomar och nyanlända som inte alltid har kännedom att de kan lämna in klagomål till Miljö & Hälsoskydd. För 2025 kommer ingen aktiv tillsyn bedrivas.

3.4 Små avlopp

Beskrivning av området

Små avlopp är avloppsanläggningar som är dimensionerade för upp till 200 personekvivalenter. Inrättandet av små avloppsanläggningar kräver tillstånd enligt miljöbalken. Tillsynen omfattar alla små avlopp som finns i kommunen och den syftar bland annat till att minimera närsaltläckage, läckage av syreförbrukande ämnen och smittspridning.

Kungsbacka kommun är en kommun med många små avlopp.

Avloppsanläggningarna betjänar omkring 4000 fastigheter. Inventering av små avlopp är utförd i hela kommunen och slutfördes 2019. Nu utförs riskbaserad tillsyn, vilket innebär att alla objekt riskklassas och får olika tillsynsintervall beroende på anläggningens skötselbehov och riskerna i området. Stora delar av Kungsbacka kommun är känsligt för näringsämnen, vilket innebär att verksamheten har hårdare krav att motverka övergödning av vattendrag och havet.

Plan 2025

Styrd tid

Styrd tid förekommer inte inom Små avlopp.

Händelsestyrd tid

I den händelsestyrda tiden ingår handläggning av avloppsansökningar, slamtömningsdispenser, uppföljning av förbud, förhandsbesked, klagomål med mera.

Behovsprioriterad tid

Den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken är grunden för vilken tillsyn som ska utföras i Kungsbacka. Tillsyn av små avlopp ryms inom strategin där målet är att tillsynen leder till att små avloppsanläggningar har liten påverkan på hälsa och miljö. Vilka aktiviteter i den nationella strategin som är aktuella inom nämndens ansvarsområde och när de ska utföras framgår av bilaga 2.

Den behovsprioriterade tillsynen inbegriper riskbaserad tillsyn av små avlopp. Här ingår också tillsyn av minireningsverk och avloppsföreningar. Tillsynsbehovet de kommande åren är på cirka 2100 timmar per år. I bilaga 1, sammanställs samtliga tillsynsområden, styrd- och behovsprioriterad tillsyn för miljöbalken.

Tillsynen behöver fortsätta i samma takt för små avlopp annars finns det risk att miljön och människors hälsa påverkas negativt på grund av avloppsanläggningar som inte uppfyller kraven. Miljön riskerar att påverkas genom utsläpp av fosfor och kväve. Människors hälsa riskeras att påverkas genom förorenat dricks- och/eller badvatten på grund av bakterier, virus och parasiter.

Under 2025 kommer Miljö & Hälsoskydd inte längre ansvara över badvattenprovtagningen. Kultur och Fritid som ansvarar över badvattnet kommer i stället anlita förvaltningen på Teknik då man vill ha ett mer helhetsgrepp kring skötsel och provtagning av badplatserna.

Nämndens riktning

Miljö & Hälsoskydd har anpassat tillsynsaktiviteter inom den behovsstyrda tiden efter nämndens prioritering och visat riktningen för 2025 utifrån miljömålen. Se mer utförlig information under rubriken ”3.1 Miljöskydd, Nämndens riktning”. Resursbehovet i tillsynsplanen har därmed ändrats inom några verksamhetsområden.

Följande tillsynsinsats 2025 kommer utföras kopplat till *Grundvatten av god kvalitet*:

Kungsbacka kommun ska vara delaktiga i ett nationellt projekt för att utveckla tillsynen av små avlopp i Sverige. Projektet är ett nytt initiativ som samlar aktörer med tidigare erfarenhet av små avloppssystem i en ny konstellation där RISE (Research Institutes of Sweden) är en innovationspartner.

Syftet med projektet är att ta ett helhetsgrepp på utmaningarna med små avlopp där funktion, organisation samt där cirkulär hållbarhet beaktas. Projektet avser att styra mot förbättringar kopplade till små avlopp vad gäller a.) säker produktion av dricksvatten och återanvändning av vatten, b.) ökad återföring av näring i lantbruket och c.) resurseffektiva och hållbara system.

Fokusområde

Det är många källor som kan påverka badvattnet och det är fortsatt viktigt att arbeta kommungemensamt där Miljö & Hälsoskydd är en viktig part för att skydda miljön och badandes hälsa.

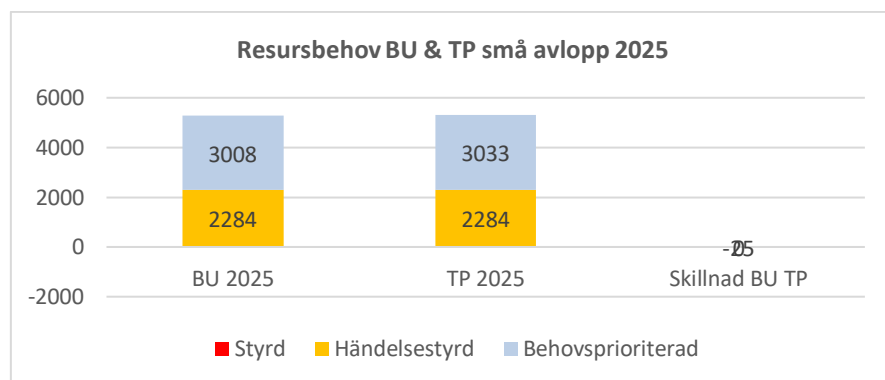
Kungsbacka kommuns lokala föreskrifter till skydd för människors hälsa och miljön beslutades av kommunfullmäktige den 6 november 2018. Föreskrifterna behöver revideras bland annat på grund av ändrad lagstiftning inom avfallsområdet. Miljö & Hälsoskydd har valt att påbörja en översyn under 2025. Flera förvaltningar kommer vara involverade i framtagandet men det kommer vara nämnden för Miljö & Hälsoskydd som ansvarar över arbetet.

Sammanställning

Händelsestyrd tid: Prioritering ej möjlig och samma tid i tillsynsplan.

Behovsprioriterad tid: Tid för provtagning av badvatten är borttaget och timmarna används till det nationella projektet för att utveckla tillsynen inom små avlopp. Tiden har även utökats inom tillsyn av små avlopp eftersom en revidering har gjorts av den här tillsynen under hösten 2024.

Totalt är det 25 timmar ökat resursbehov för små avlopp i tillsynsplanen. Se mer under figur 5 nedan.

Figur 5. Figuren visar resursbehovet för behovsutredning och tillsynsplan för små avlopp.

Tillsynsplanen visar på ett behov av 5318 timmar det vill säga 5,48 årsarbetare.

3.5 Naturvård och skyddade områden

Beskrivning av området

Detta avsnitt omfattar framför allt den tillsyn som utgår från kapitel 7 i miljöbalken.

Inom området ingår prövning och tillsyn avseende strandskydd, naturreservat och till viss del vattenskyddsområden samt skydds jakt och rådgivning om vilda djur.

Plan 2025

Styrd tid

Styrd tid förekommer inte inom området för naturvård.

Händelsestyrd tid

I den händelsestyrda tiden ingår bland annat yttrande kring strandskyddsdispenser, upphävande av strandskydd, samt klagomål som berör strandskyddsärenden. Här ingår också rådgivning om vilda djur och invasiva arter.

Behovsprioriterad tid

Den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken samt tillsynsprojekt inom miljösamverkans regi är grunden för vilken tillsyn som ska utföras i Kungsbacka. I strategin finns det aktiviteter kring ”Påverkan på naturvärden i grunda havsvikar” där syftet är att genom riskbaserad tillsyn skydda strandmiljöer för ett rikt friluftsliv samt värna om den biologiska mångfalden. Vilka aktiviteter i den nationella strategin som är aktuella inom nämndens ansvarsområde och när de ska utföras framgår av bilaga 2.

Miljö & Hälsoskydd har hittills utfört fyra tillsynskampanjer för strandskydd där fokus varit kommunens södra delar. Målet är att ha tillsyn över hela kuststräckan samt runt Lygnern.

Under perioden uppskattas tillsynen av strandskydd till ca 300 timmar.

Nämndens riktning

Miljö & Hälsoskydd har anpassat tillsynsaktiviteter inom den behovsstyrda tiden efter nämndens prioritering och visat riktningen för 2025 utifrån miljömålen. Se mer utförlig information under rubriken ”3.1 Miljöskydd, Nämndens riktning”. Resursbehovet i tillsynsplanen har därmed ändrats inom några verksamhetsområden.

Följande tillsynsinsats 2025 kommer utföras kopplat till *Grundvatten av god kvalitet*:

Tillsyn av vattenskyddsområden för att säkerställa ett långsiktigt skydd för nuvarande och framtida dricksvattenförsörjning.

Fokusområde

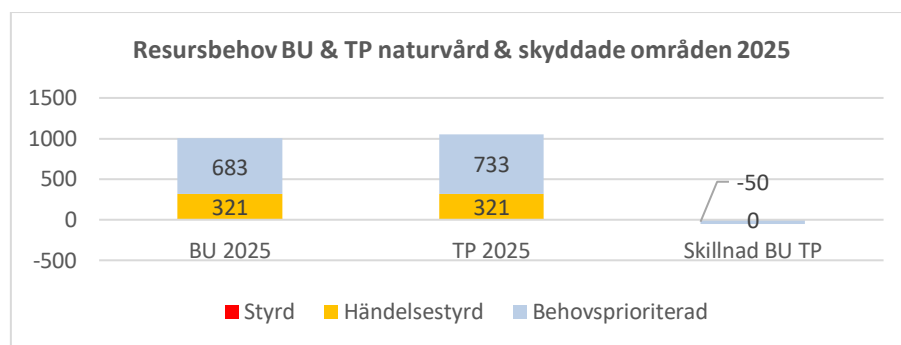
Samverkan kommer fortsätta över förvaltningsgränser när det gäller arbetet med invasiva arter samt strategisk vattenförvaltning inom kommunen. Miljö & Hälsoskydd kommer fortsatt ha uppdraget som sekreterare för Kungsbacka vattenråd och vattenvårdsförbund.

Sammanställning

Händelsestyrd tid: Prioritering ej möjlig.

Behovsprioriterad tid: Prioritering har utförts och tillsynstiden har ökat för tillsyn av vattenskyddsområde.

Totalt är det 50 timmar ökat resursbehov för naturvård jämfört med behovsutredningen. Se mer under figur 6 nedan.

Figur 6. Figuren visar resursbehovet för behovsutredning och tillsynsplan för naturvård och skyddade områden.

Tillsynsplanen visar på ett behov av 1055 timmar det vill säga 1,1 årsarbetare.

Konsekvenser av tillsyn som inte prioriteras

Tillsyn strandskydd: Det har hittills utförts fyra tillsynskampanjer och det finns redan en väl etablerad tillsynsmetodik där förebyggande dialog samt kommunikation via media är en viktig del i tillsynen. Det är viktigt att det förebyggande tillsynsarbetet fortsätter systematiskt och ska hela kuststräckan hinnas med behöver tillsynstakten öka. Tillsynen är merpaten skattefinansierad vilket medför till att något annat behöver prioriteras ned för att få resurser.

Om inte tillsynen utförs i tillräckligt hög takt kan privatiseringen av stränder öka på bekostnad av allemansrättslig tillgänglig natur. I längden kan det leda till att Kungsbacka kommun inte blir den kommun som man vill leva och verka i, vilket strider mot kommunfullmäktiges mål, "En attraktiv kommun att bo, verka och vistas i".

4. Sammanställning och prioritering

Behovet av resurserna för tillsyn inom miljö- och hälsoskydd framgår av tidigare beslutad behovsutredningen. Tillsynsplanen utgår från behovsutredning, samt tillsynsprogram för industriutsläppsverksamheter. I tillsynsplanen redovisas den tillsyn som nämnden för Miljö & Hälsoskydd prioriterat och som bedöms bidra till globala målen, miljömålen med mera uppfylls.

Behovsutredningen visade på ett behov av resurser motsvarande 28,1 årsarbetare. Specifikt inom miljöbalkens område visade ett behov av resurser motsvarande 21,7 årsarbetare.

För tillsynsplanen beräknas tillsynen enligt miljöbalken uppgå till drygt 21,61 årsarbetare under 2025. Fördelningen av resurserna på de olika områdena framgår av nedanstående tabell.

Verksamhetsområden	Resursbehov behovsutredning 2025 (BU) ÅA	Tillsynsplan (TP) 2025 ÅA	Skillnad BU/TP	Personaltillgångar BU ÅA	Fördelning enligt TP/Budget ÅA
Miljöskydd	10,21	9,86	0,35	11,00	11,00
Förorenade områden	1,34	1,44	-0,10	(se miljöskydd)	(se miljöskydd)
Hälsoskydd	3,62	3,74	-0,12	4,00	4,00
Små avlopp	5,46	5,48	0,02	7,90	7,55
Naturvård	1,04	1,09	-0,05	(se miljöskydd)	(se miljöskydd)
Årsarbetare totalt	21,76	21,61	-0,19	22,9	22,55

Tabell 8. Sammanställning av totalt resursbehov och personaltillgångar för behovsutredning samt fördelning av resurserna för tillsynsplan.

4.1 Beskrivning av behovsutredning

Årets behovsutredning visade på ett samlat behov av 27 246 timmar för 2025, vilket motsvarar 28,1 årsarbetare, samt personaltillgångar på 29,9 årsarbetare. Specifikt inom miljöbalkens område visade ett behov på 21,7 årsarbetare, samt personaltillgångar på 22,9 årsarbetare. Behovsutredningen visade en skillnad på personaltillgång och resursbehov med drygt 1,8 årsarbetare för mycket.

4.2 Tillsynsplan

För tillsynsplanen beräknas tillsynen enligt miljöbalken uppgå till 20 964 timmar, vilket motsvarar 21,61 årsarbetare under 2025. I budget har det lagts in utrymme för 22,55 årsarbetare vilket visar en skillnad på drygt en årsarbetare för mycket.

Det samlade resursbehovet för tillsynsplanen 2025 är ungefär samma som för tillsynsplanen för 2024 (resursbehov var 21,63 årsarbetare för 2024).

Resursbehoven mellan verksamhetsområden har ändrats från föregående år utifrån nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken, samt nämndens riktning där stort fokus kommer vara förebyggande arbete gentemot olovlig avfallshantering.

Med tanke på den snabba förändringstakten samt att personalresurser snabbt kan minska har nämnden visat riktningen framåt kopplat till miljömålen bland behovsprioriterad tillsyn. I uppdraget som tillsynsmyndighet ingår att prioritera åtgärder där det gör mest nytta samt att ambitionsnivåer ska ses över.

Miljö & Hälsoskydd har anpassat tillsynsaktiviteter inom den behovsstyrda tiden efter nämndens prioritering och visat riktningen för 2025 utifrån miljömålen. Resursbehovet i tillsynsplanen har därmed ändrats inom några verksamhetsområden.

4.3 Prioritering av tillsyn

De behov som beskrivs i behovsutredningen baseras på vad som behövs för att uppnå hållbarhetsmålen och miljömålen. Behovsutredningen ska grunda sig på det verkliga tillsynsbehovet ur miljösynpunkt samt var det är kostnadseffektivt att nå en effekt genom att bedriva tillsyn. I uppdraget som tillsynsmyndighet ingår att prioritera åtgärder där de gör mest nytta. Prioriteringar och avgränsningar måste därför göras i tillsynsarbetet.

Den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken är grunden för vilken tillsyn som ska utföras i Kungsbacka. Tillsyn som ryms inom strategin prioriteras därmed särskilt högt för att vi ska kunna uppnå miljömålen.

Det finns andra tillsynsområden som inte ryms inom strategin i samma utsträckning där det är viktigt att tillsyn utförs så att vi uppfyller våra miljömål.

Av miljömålen har nämnden för Miljö & Hälsoskydd valt att lyfta tre mål *Begränsad klimatpåverkan, Grundvatten av god kvalitet, God bebyggd miljö*, kopplat till behovsprioriterad tid som är särskilt intressanta för Kungsbackas del.

Miljö & Hälsoskydd har anpassat tillsynsaktiviteter efter nämndens prioritering och därför har resursbehovet i tillsynsplanen ändrats inom några verksamhetsområden. Se beskrivning under respektive avsnitt under rubriken "Nämndens riktning" samt i bilaga 3, *Nämndens riktning inom behovsprioriterad tid kopplat till miljömålen*.

4.4 Konsekvenser av det som inte prioriteras

Inom miljöbalken ryms det många olika tillsynsområden och det är nödvändigt att prioritera tillsynen så att den tillsyn som bedrivs ger störst nytta gentemot miljön och människors hälsa. Konsekvenser av prioritering för tillsynsbehovet redovisas mer i detalj inom respektive verksamhetsområde.

Det är också nödvändigt att prioritera inom övrig tid. Om inte tillräckligt med resurser avsätts för övrig tid kommer det ta längre tid att exempelvis effektivisera verksamheten samt bygga förmåga till innovationsarbete som kommer vara helt avgörande.

4.5 Särskilt viktiga tillsynsområden 2025

Inom styrda- och behovsprioriterade tillsynen bedöms följande områden särskilt viktiga att lyfta fram:

- Tillsynsområden som berörs av nationella strategi för tillsyn enligt miljöbalken. Se mer bilaga 2.
- Tillsynsområden kopplat till EU:s vattendirektiv, Åtgärdsprogram för vatten 2022–2027 Västerhavets vattendirektiv.
- Arbetet med förorenade områden.
- Arbete att motverka olovlig avfallshantering

Övriga tillsynsområden som kommer prioriteras under 2025 är utifrån följande tre miljömål (rangordning där siffran 1 är viktigast):

1. *Begränsad klimatpåverkan*

- Fokusområde avfall i tillsynen, arbeta förebyggande för att motverka olovlig avfallshantering
- Samverkan med andra myndigheter och brottsförebyggande arbete.
”Det ska löna sig att göra rätt”

2. *Grundvatten av god kvalitet*

- PFAS – inventering
- Utveckla tillsynen nationellt inom små avlopp
- Tillsyn av vattenskyddsområden

3. *God bebyggd miljö som nämnden valt att prioritera*

- Rökfria miljöer
- Höga ljudnivåer

4.6 Uppföljning och revidering av tillsynsplan

Det är viktigt att tillsynen följs upp regelbundet under året samt vilka effekter man lyckats uppnå genom tillsynsarbetet.

Under året kan det uppkomma oförutsägbara händelser exempelvis att det tillkommer krav från andra myndigheter som inte varit kända sedan tidigare, förändring i omvärlden till exempel pandemi och lågkonjunktur, eller att personalresurserna minskar och att det är svårt att få tag på ny personal.

Om tillsynsbehovet och personalresurserna ändras kan det bli aktuellt med revidering av tillsynsplanen. Vid revidering kommer Miljö & Hälsoskydd utgå från nämndens prioriteringsordning.

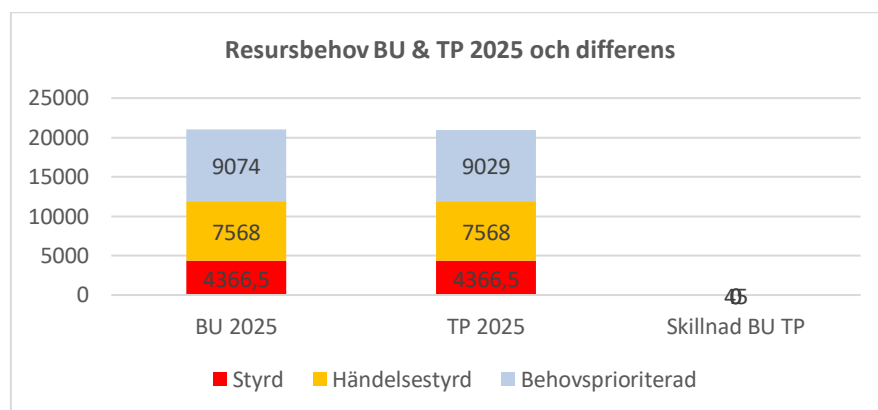
4.7 Skillnad mellan behovsutredning och tillsynsplan

Årets behovsutredning visade på ett behov av resurser motsvarande 28,1 årsarbetare. Specifikt inom miljöbalkens område visade ett behov av resurser motsvarande 21,7 årsarbetare.

För tillsynsplanen beräknas tillsynen enligt miljöbalken uppgå till 21,61 årsarbetare för 2025.

Totalt är det ca 45 timmar färre i tillsynsplanen jämfört med behovsutredningen. Inför beslut om tillsynsplan har prioriteringar och ambitionsnivåer setts över och med målet att bedriva tillsyn där vi gör mest nytta gentemot miljön och människors hälsa.

Timmarna för det samlade behovet i behovsutredningen och tillsynsplanen är uppdelade enligt figur 7.

Figur 7. Figuren visar resursbehov för behovsutredning och tillsynsplan inom respektive kategori.

Bilagor:

- 1: Sammanställning över tillsynsområden, styrd- och behovsprioriterad tillsyn för miljöbalken
- 2: Sammanställning av nationell strategin för miljöbalkstillsynen 2022–2025
- 3: Nämndens riktning inom behovsprioriterad tid kopplat till miljömålen